

EGYETÉRTÉS

Fizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Polónyi.

Irta: Mezei Ernő.

Kissé eikéssetten ugyan, de annál teljesebben, a parlamenti gyerekhad is hozzájutott mikulásnap mulatságához. Micsoda szenzációs hatásokra volt ez berendezve. Egy gépre járó, jól mélyített sülyesztőből pattant elő ő maga, a leghitelesebb feketeségű Belzebub, minden hozzávaló ördögi felszereléssel, féltelmes szarvakkal, bozontos farkkal és nagyon sánta lólábbal. Öltögette rettenetes hosszúságra mérges nyelvét, nyujogatta messzire éles karmait, közbe-közbe szilaj kézmozdulattal megsuhogtatta vizes virgácsát. A parlamenti gyerekek ijedeztek is, örvendeztek is, ki visitott, ki kaczagott, ki bujkált, már ahogy több tanultságuk, vagy több naivitásuk sugallofta. De hát tudjuk, a mikulásnap ördög mindig úgy jön, hogy szörnyen fenyegetve készül a pajkos gyerekeket megenni, a végén azonban ezek őt szedik széjjel és eszik meg. Csak ne rontsák el ezuttal gyomrukat rajta és ne válják lemoshatlanná maszatos szájuk.

A mai Mikulásnap mi más lehetett, mint Polónyi Géza napja? S persze beütött az ő nagy ellenzéki beszédje. Leleplezett mindent és mindenkit, leleplezte az egész paktumot, a koalíciós kormányzat alakulását, a kiegyezés megkötését, a mult és jövő összes titkait. Azt mondhatnók, mindezek tetejébe legjobban leleplezte önmagát, ha az ő oly sokszorosan közismert személyisége még általában leleplezés tárgya lehetne. Bizony némi melankoliával kell arra gondolnunk, hogy éppen ez a notórius Polónyi Géza ezelőtt miniszter volt, még előbb nagyfonságú események egyik intézője, a titkos történelem egyik mozgatója lehetett és igazában csak holmi véletlenségeken mult, hogy mostanában nem a legvalóságosabb titkos tanácsosságban, hanem a diszkrét leleplezések gyakorlatában fejt ki hazafi buzgóságát. Legigazibb szomorúságunk ám az, ha Polónyi Géza ellenzéki kritikája itt és ott az ország valódi sérelmeit igyekszik tolmácsolni és olyan mozzanatokat foglal be, a melyek a mi meggyőződéseinkkel is egyeznek. Melyik igazság ne hangozzék ferdén és gyanusan, ha a rossz és kétes ügyek hirhedett prókátora veszi ajkára? Kivált ezekben az időkben, a mikor a meggyőződés hitele annyira alászállott és a nagy bizalmatlanság üli meg a lelkeket, Polónyi Géza igazságvédelme szinte veszedelmes tanuságnak tetszik az igazság ellen.

Milyen nagy utólagos számadása van a koalíciós kormányzattal, a melyet a legsürgetőbbben ő készített elő, a paktumos renddel, a melyet első sorban ő

ütött nyélbe. Lehet, hogy volt társai közül egyik-másik boszusan vakarja magát, a mikor a koalícióról is igaznak bizonyul a Shakespearai mondas, hogy különös hálótársakat hozott össze.

De akármily jól szolgálja is a nyilvánvaló boszuindulat Polónyi Géza leleményét, immár csak különös jelenségszámba megy, hogy az ex-miniszter oly kitünően tud emlékezni mindenféle dolgokra, a melyeket miniszter korában legjobban sietett elfelejteni és már előbb is a becsületes alkusz szerepében szívesen kiküszöbölt volna. Még ha minden vádja igaz volna is, a közvadás mindannyiszor megkérdezheti tőle, honnét veszi éppen ő a kedves magánvádlói jogosultságot? Quis tulerit Grachos? Az ország javára több vagy kevesebb van-e a paktumos írásban, betartották-e vagy kijátszották a nemzet nevében tett kikötéseket, ez bizony fontos kérdés mindan hazafira nézve. De a koalíciós ellenzék többségre jutásának első órájától éppen Polónyi Géza — ez saját nyilatkozatai alapján köztudomású — foglalt el oly álláspontot, hogy az új többség minden kikötés és feltétel nélkül, a nemzeti ellentállás követeléseinek hallgatag félretételével fogadja el a fölkinált kormányzati hatalmat. És ki nem tartja számon, hogy mint igazságügyminiszter a leghatározottabb közbelépéssel akadályozta meg az alkotmányellenes darabontásig olyas egyszerű elvi megbélyegzését, a milyenre a paktum eredeti megállapodása még módot hagyott fenn, ahogy ő azt ma idézte is. Éppen nem ismeretlen, miniszter korában mi is volt az ő igénytelen nézete a létszámemeléstről? Vén rókanak mondja őt a világ, de épp azért nem hiszünk elméjének olyas előregedésében, a melynek ismeretes tünete, hogy éppen az imént történt és közelébb eső dolgokra sehogy sem tud emlékezni.

Ámhogya a régibb dolgokat illetőleg emlékezetének vaskos tárába hamis bizonyosságok is kerültek bele, ezt a választójogra vonatkozó korábbi kinyilatkoztatásainak ismertetésével tette szembe-tünőbbé. Nem térünk itt ki arra, amit könnyen bizonyíthatnánk, hogy a függetlenségi pártnak régibb álláspontja ebben a kérdésben nem az a radikalizmus volt, amilyennek ő előadta. De ha olyan lett volna is, hivatkozhatik-e rá éppen ő, holott a párt összes tagjai között alighanem ő volt az, aki a legtöbbször és a legdörgőbb páthosszal emlegette azokat a fentartásokat, amelyeket a nemzeti érdek a hazaellenes elemek ellenében szükségessé teszen. És ha már az sem igaz, hogy a függetlenségi pártnak, mint olyannak, hivatalos álláspontja az általános, egyenlő és titkos szavazat-

jog lett volna, ügyvédi fogásnak is szerfölött ügyetlen és ilyen értelemben még Polónyihoz sem méltó a paktumnak illető pontjából azt magyarázni ki, hogy gróf Andrassy Gyulát, mint a választó-reform megalkotására hivatott belügyminisztert, a függetlenségi párt ez állítólagos elvének elfogadására kötelezte, Bizonyos az, hogy az olyan okmányt, mint a paktumot, csak a legszorosabb értelemben szabad magyarázni és semmi olyas bele nem olvasható, mi világos kötelezettségül kimondva nincs. Semmi értelemmel sem birt volna a nemzeti szempontnak ama kijelentése, amelyet a paktum is nyomatékosan hangoztat, ha ez tisztára Kristóffy javaslatára kötelezte volna az új kormányt.

Polónyi Géza a politikát nyilván nem tartja oly mesterségnek, a melyben az előbbi álláspontok és nyilatkozatok kötelező erővel bírnak és talán naivítás őt ebből a szempontból bírálni. De annál furcsábban üt ki, ha viszont ő éppen ily szempontból bírál meg nála mindenestre nagyobb hitelű férfiakat. Még azoknak is, kik a politikai arénát csak a hajszák és látványosságok mértékével itélik meg, azoknak is kábitó jelenet, hogy Polónyi Géza úgy áll most a nemzet elé, mint a régi függetlenségi hilt zászlótartója, ki az elvek útjára akarja visszavezetni a régi pártot! Mi tőle igazában csak azokat féltjük, kik a függetlenségi hagyományok veszedelembé került kincseit a nemzet számára megmennteni törekszenek. Csakis arra lehet még képes, hogy gyilkos támogatásával megrontson egy jó ügyet és csirájában elrohaszsa az egészséges kezdést. Hiszen meg is szánhatnók erőszakos vergődésében, amikor minden szava és mozdulata elárulja, mennyire tudná az elveszített miniszteri hatalmat élvezni és mily kevés kielégítést talál már maga is megújult ellenzéki szerepének ravasz fordulataiban. De, hogy újra a nemzet vezetésének akár kormányzati, akár ellenzéki tényezői közé jusson, ahhoz mai alantas parlamenti miliő sem nyújt elég lehetőséget. Ahhoz nem is európai, hanem marokkói viszonyok kellenének. Mi is Polónyi Géza egyéb, mint a magyar parlamenti életbe átültetett Raisuli-alak: tegnap merész utonálló a politika mellékösvényein, mára a hatalmába kerített áldozatok megszarolásával kormányzóvá lesz és törvényt szab, holnapra, ha egy rosszul sikerült csinyje után kivetik bitorlott méltóságából, újra utonállónak lesz és előlről kezdené a tuszok elfogását, hogy ismét kormányzóságot zsaroljon.

No nálunk nem válik be kétszer az ily politikai karrier.

A politika világából.

Budapest, december 11.

Polónyi beszélt.

A képviselőház mai ülésének jóformán egész idejét Polónyi Géza kötötte le. Harmadfél órahosszat beszélt az appropriációs vita keretében és kipakolta a lelke mélyén fekvő összes keserveket és panaszokat. Beszélt ő mindenről, sorra vette az összes aktuális és nem időszéri kérdéseket és mind fölhasználta, hogy volt miniszter társai ellen mennydörögjön.

Polónyi beszéde közben szünetet kapott és a folyosón élénken tárgyalták a beszéd részleteit. A függetlenségi egy kis része azt hangoztatta, hogy helyes volt a függetlenségi párt szempontjából ezeket a dolgokat szellőztetni és az alkotmánypárt hibáit kimutatni, másik része és ez a rész nemcsak számbelileg volt tulnyomó, azt vitatta, hogy Polónyi támadása boszu műve, amiért őt a miniszteri székéből kibuktatták. Gróf Andrássy Gyula a folyosón csupán annyit mondott, hogy Polónyi össze-vissza beszél és nem adja elő híven a paktum történetét. Több függetlenségi képviselő így szólott Andrássyhoz:

— Ime, így boszulja meg magát az, hogy ezt az embert miniszternek tették meg!

— Ebben is ártatlan vagyok! — felelte Andrássy.

Wekerle Sándor miniszterelnök is nyilatkozott a folyosón. Egy csoportban ugyanis arról beszéltek, hogy Polónyi azt is megemlítette, hogy a paktum szerint a kormánynak joga van proklamációt kibocsátani, amelyben a nemzetnek jogait föntartja a vezényleti és vezérleti nyelv dolgában. Ehhez a csoporthoz lépett a miniszterelnök és Kmetty Károlyhoz fordulva, tőle mint a közjog tudósától kérdezte meg, mi a véleménye, opportunus-e ilyen manifesztumot kibocsátani.

— Most már teljesen elkésett, — felelte Kmetty — nem volna semmi értelme. Annak idején, azon melegében minedenesetre lehetett volna beszélni róla.

— Mi azért nem bocsátottunk ki proklamációt — jelentette ki Wekerle — mert alkotmányos időkben, alkotmányos miniszteriumtól nem tartjuk helyes eljárásnak, hogy tények helyett kiáltványokkal dolgozzék. Kristóffyékhoz való a proklamációs kormányzás. A kormány álláspontja benne van a trónbeszédben, ez biztosítja a nemzeti jogokat, ez a mi manifesztumunk.

A hallgatóság élénken helyeselt a miniszterelnöknek, aki még egy igen nevezetes kijelentést is tett:

— Polónyi egyáltalában lehetetlen dolgokat beszél. Ő, aki minden ellenszolgáltatás nélkül is hajlandó lett volna az ujonczlétszám fölemelésére.

Az ülés végén, amikor Polónyi befejezte nagy leleplezéseit, a függetlenségi pártban kialakult az a vélemény, hogy Polónyi másfél évet késett a leleplezéssel. Kétségtelen, hogy a mai helyzetet főképpen Polónyi alkotta meg és a paktumot is jóformán ő csinálta, így tehát nincs joga ellene támadni. Megállapították azt is, hogy tulajdonképeni célja a fúzió megakadályozása volt, de pattogása ebben az irányban is meddő erőlködés maradt.

Apponyi a királynál.

A Polónyi-féle leleplezések ma egy kissé elterítették a politikai világ figyelmét a győri püspök hazafiatlan eljárásáról és így gróf Apponyi Albert kultuszminiszter mai audienciájára is megcsappant az érdeklődés. Erről az audienciáról azt jelentik, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszter előterjesztette a kongruáról szóló törvényjavaslatot, amelyet a király kegyes jóváhagyással elfogadott. Gróf Apponyi a délután 2 óra 40 perczkor induló vonattal visszautazott Budapestre.

Budapest, december 11.

A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendjén a ma elfogadott kereskedelmi pótszerződésről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása, az appro-

riáció folytatólagos tárgyalása, továbbá a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat van.

Földes Béla a bankkérdésről. Földes Béla országgyűlési képviselő egy bécsi lap tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy a bankkérdésről egy nagyobb írásbeli véleményt dolgoz ki s ezt a bankbizottságnak fogja benyújtani, amint az összeül. Együttal azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy sikerülni fog a bankkérdést megoldani a magyar önálló jegybank felállításával, még pedig anélkül, hogy gazdasági életünket és hitelügyünket megrázkódtatások, vagy veszélyeknek tennők ki.

A főudvarnagyi bíráskodás. A képviselőház igazságügyi bizottsága pénteken ülést tartott Nagy Dezső elnöke alatt. Az ülésen jelen voltak: Günther Antal igazságügyminiszter és Törny Gusztáv államtitkár is. A bizottsággal Nagy Emil előadó ismertette a főudvarnagyi bíráskodásról szóló törvényjavaslatot. A bizottság Nagy Dezső, Heinrich Antal és Petrogally Oszkár felszólalásai után a javaslat általánosságban és részleteiben elfogadta és örömeinek adott kifejezést a felett, hogy a javaslat a magyar kir. bíróságok szervezését kiterjeszti és a magyar nyelv alkalmazását a magyar főudvarnagyi bíróságra is előírja.

Az általános sztrájk és a munkások. Nagy felűnést keltett a múlt héten, hogy a nyomdászok lapja, a „Typographia” az általános sztrájk ellen foglalt állást s ezt mindenütt úgy magyarázták, hogy a nyomdászok helytelenítik a szociáldemokrata párt egész taktikáját. A „Typographia” legutóbbi száma hosszabb cikkben foglalkozik ezzel a kérdéssel. A cikk kifejti, hogy a munkásságnak programja megvalósítása érdekében minden eszközt fel kell használni, de azok alkalmazását soha sem az egyének, hanem a viszonyok és körülmények szabják meg. Az általános sztrájk alkalmazását ellenezni nem lehet, de más kérdés az, mikor csinálják meg. A nyomdászok azt látták, hogy az alkalmas idő most nincs meg, ezért elleneztek az általános sztrájk kimondását. Miután pedig az országos kongresszus azt a helyes álláspontot foglalta el, hogy az általános sztrájk idejét nem állapította meg, hanem a pártvezetőségre bízta, hogy alkalmas időben valósítsa meg a tömegsztrájkot, a nyomdászok teljesen alávetik magukat a határozatnak s ha a cselekvés ideje elérkezik, a nyomdászok tudni fogják kötelességüket.

Amikor felszántják a legelőt.

Irta: Ágh Endre.

(Utánpótlás tilos.)

Agrólszakadt, szegénységet tűrő ember volt teljes életében Apostol Imre. Valami ezer egy-néhány birkát őrzött a Tur menti legelőkön jobb, rosszabb időben. De mindig jó kedvvel, szeretettel. Mert úgy odanőtt a legelőhöz (no meg a birkához), mint gyermekeihez az anyja.

A mező, a nagy-nagy legelő volt a lakóhelye, ott született s ott is szeretett volna meghalni.

Csak nagy ritkán ha hazakerült a tanyára, egy-két napra: amikor épp azon legelt a jószág, máskor hallani sem lehetett, hogy merre jár a nyájával, olyan messzire esett a tanyától.

A felesége, a szép Holló Klára bánta ezt legjobban.

Meguntam az életemet ebben a nagy esőndességekben — mondogatta az urának, amikor egyszer hazakerült. A Veronka is megunt már, olyan csöndes, szomorú leányka lett.

Apostol Imre az ölébe vette a gyermeket, úgy simogatta, babusgatta.

— Dehogy is lett szomorú, ugy-e Veronka, jó neked itt, jobb, mint a faluban, ugy-e? Mondd, majd adok érte szép fehér báránycát, kezeset.

A kis leány nem tudott mit felelni erre, örült a báránycának.

Nem így azonban Holló Klára.

— Kendnek tudom, hogy jobb itt, mert nem kell két kézzel fogni a munkát, mint más ember teszi a faluban. Kendnek könnyű, mert itt nevelkedett, megszokta.

— Te is megszokhattad volna Klára, négy esztendeje lesz már, hogy itt vagy.

— Mégsem tudok beletörödni. Napok mulnak el néha, hogy egy szót sincs kihez szólni, nem élet ez, remeteség ez.

Apostol Imre csitítani próbálta Klárát.

— Nyugodj bele, Isten rendelése. Azután meg nincs itt semmiben szükséged, neked sem, a gyermekednek sem; magamról nem is beszélek, mert én másutt talán megélni sem tudnék.

— Hát ha felszántják a Tur vize mentét?

— Akkor meg tovább megyek egy határral, ahol újra beállhatok juhászni.

— S azt hiszed, hogy én veled mennék?

— Hogy elönnél-e? Jó lélek vagy te, Klára. Így vigasztalta magát Apostol Imre.

De azért félve gondolt arra, hogy mi volna, ha csakugyan megtörténne; merre venné az utját, ha kiszorulna a Tur vize mellől?

Nem így Holló Klára. Ő alig várta, hogy a faluba kerülhessen, ahol mindenki jó ismerőse, mindenki jó barátja.

Azon a télen olyan enyhe idő járt, hogy a jószág még a karámba sem került. Nem fűtte be a legelőtarlót a hó sem, kint járhatott a jószág: az Apostol Imre nyája.

Tavasz felé járt már az idő, de a juhász alig vette észre, mert minden átmenet nélkül jött úgy négy hónap elmúltával az ősz után.

Csak akkor kezdett eszmélni, amikor kint a határral megjelentek a szántó-vető emberek s amikor a nagy Tur menti legelő szívébe behasították ekevasait a gözmasina.

Akkor kezdett gondolkodni, hogy megjött a tavasz, az ő legszomorubb tavasza.

És hazament a feleségéhez, hogy legalább ő neki kipanaszolhassa magát.

— Felszántják a legelőt, Klára, elmehetünk, nincs itt több keresni valónk.

— Bemegyünk a faluba. Az udvarba. Jobb lesz ott nekünk is, neked is, legalább odahaza leszel.

— Hát csak menjetek. Én nem, én hasztalan mennék, soha oda sem tudnék szokni. Nem a munkáért, nem az ekeszarváért, mert meg tudnám még fogni, de hasztalan törném magamat, nem az a természetem, hogy bentülő ember legyenek.

És rettegett még a gondolatától is, hogy ő neki ugy kelljen tenni, mint más héres, kocsisforma cselédnek.

Pedig az eke, a nagy vasszörnyeteg mind jobban falta a szűz legelőt. Már nyilvánvaló volt, hogy nem lesz maradása, hogy hiába volna, ha nincs, ahol megélni a birka.

Tudva ezt, nem sokáig gondolkodott, elmondott.

S egy nap, amikor már alig volt valamieske legelője a birkának a Tur vize partján, felkerekedett Apostol Imre s nekiindult új helyet keresni.

És addig járt, amíg talált.

De mire hazajött, csak hiult helyét találta a feleségének és Veronkának is; üres volt a tanya, csak a még magnak hagyott nyáj bégetett a hodályban, mintha a birkák is érezték volna vesztüket.

A kis Veronka — amennyire észre lehetett venni — jobban találta magát a Hollóék házában, mint odakint a tanyán. A nagypapa is, az eladó leánya is, sokszor elbabusgatták; ha enni kért, kapott s a nyughelye is mintha melegebb,

A t. Házból.

I. Polónyi mozija.

(— Hol van Hédervári Lehel? Merre jár Hédervári? —) Ezt kérdezik a folyosó keresztútján kora reggel tíz órakor, amikor Justh Gyula bevonult a terembe és felrobogván az elnöki emelvényre, megnyitja az ülést.

Borzasztóan sűrűen esik a hó és a Dunán megfagyott tömegekben uszik a fehérség, ami valahonnan a Vág felől ömlött belé és idáig se olvadhatott meg.

Pedig Hédervári Lehelnek itt kellene lennie, magyarázgatják egymásnak a beavatottak, mivelhogy ő előadja a mentelmi bizottságnak és ő indítványozza, hogy Polónyi Gézá a Král Vilmos panasza folytán a Ház ne adja ki. Ez a Král ügyvéd a miatt perli Polónyi Gézá, mert a bíróság előtt őt Polónyi becsületében sértette. Ez lett volna a mai ülés előjátéka. Hédervári javasolta volna, hogy Polónyit ne adják ki s erre felállott volna valaki, indítványozván, hogy nincs extra-wurst, hanem fel kell függeszteni ezt a mentelmi jogot, hadd álljon Polónyi megint ama nem szokatlan helyen, a bíróság előtt.

És azután következett volna az appropriáció tárgyalása s a bejelentett szenzáció: Polónyi Géza leleplező beszéde, hogy ellenesei mondassák:

— Csak az imént adtuk ki a bíróságnak s már ismét kezdi!

Am a számításba hiba esett. Elkésett Hédervári, kit mindenütt kerestek és azt hitték, hogy Hévízgyörkről nem tud bejönni a hófúvás miatt, holott bent ült az olvasó-teremben, hova senki se akart bemenni. S mert a szervezkedők a szerint igazodtak, hogy Hédervári fogja előadni az ügyet, észre se vették, hogy Balogh Ernő „beugrott” a szerepbe és referálván az ügyet, a Ház azt határozta, hogy nem adja ki Polónyit.

A „nap hőse” hangos vidámsággal vette tudomásul az esetet és úgy tekintette, mint kedvező jelt ama mozi sikerére, amit mindjárt rendezni fog.

puhább lett volna bent a nagy szobában, a bubos kemence mellett.

Az asszony, már mint a szép Holló Klára, amikor beletalálta magát az új életbe, megint telerakta magát Klári, s úgy járt, mint a páva. telerakta magát kalárisokkal, s úgy járt, mint a páva.

Tenni édes-keveset tett odahaza.

A fiatalabb Holló-leány, a Rozi, csak türte egy ideig a nénye viselkedését, később azonban megbotránkozott rajta.

— Ille-e egy kislán csendesebben viselned magadat, — mondotta egy ízben, — férjes asszony vagy, oszt' derék, jóra való ember az urad, nem kellene így tenned.

Az asszony azonban csak tovább járta a szomszédokat; megjött a beszélő kedve.

S odakint a tanyán elvult egyedül is Apostol Imre. Napestig járta a meggyatkozott nyájjal a Tur partját, azt a sávot amelyet még fel nem szántott a gazdaságnak. Haza sem nézett, sem a tanyára, sem a faluba.

— Minek, — mondotta, — nincs ott senkihez szólásom. Olyan asszony, aki elhagyja az urát, csak maradjon.

Ott a víz partján találkozott egyszer az öreg Hollóval.

— Adj Isten, — köszöntötte Apostolt, — mi újság?

— Nem igen tudok, — megvagyok.

— Nem hiányzik senkid?

— Nem.

— Mit izensz haza?

— Semmit.

— A gyerekeknek sem, a Veronkának?

— Annak sem.

— Pedig beteg, ahol viszem a patikáját.

Következett is nemsokára az appropriáció, a költségvetési felhatalmazási javaslat tárgyalása és már Hoitsy Pál kinyilvánította a kormány iránt a pénzügyi bizottsági bizalmat, Thaly Kálmán pedig a függetlenségi párti hivatalos bizalmat, sőt Surmin György is elhorvátolta a maga porcióját.

És ekkor jöve Polónyi... no most! Felkelt, éppen a Günther miniszter háta mögül Polónyi (post equitem sedet atra cura...) és alattomos tekintettel körülnéz az ülés termen, ahová az ő hirdetése gyűjtötte a publikumot. Wekerle mellett ül gróf Andrássy Gyula, távolabb Darányi Ignác, majd Jekelfalussy Lajos, akit szokás lesni, ha Polónyival diskurálgat, szembe velük Josipovich, a horvát, de a gesztusok leginkább Günthert zsenirozzák. A függetlenségi táborban jelen vannak a frakciósok, akik titokban örvendenek, ha ellenzéki beszédet hallhatnak, meg akik most is érzik, hogy annak idején nem lehettek a vezérlő-bizottság tagjai és emiatt nem juthattak elsősori pozíciókhoz. Eljött számos alkotmánypárti férfi, mint-hogy ezt a pártot „külön kikészíti” ma Polónyi, így szól a hirdetés. A hegyen az oláhok mosolyognak. A belügyminisztérium mögött a néppárt van lesben.

A szónok meglegedetten vesz tudomást a szép közönségről és kellemetesen hozzáfog az ügyhöz, kijelentvén, hogy a felhatalmazási törvényjavaslatot elfogadja.

— Ah — csodálkoznak a naivok — hát csatlódnánk.

— Ugyan — mosolyog Wekerle — ne higytetek neki. Bár inkább ne szavazná meg, csak hallgatna.

— Valóban megszavazom — folytatja Polónyi. — Megszavazom abban a reményben, hogy ennek a kormánynak több felhatalmazást nem kell megszavazni, mert ez a kormány bosnyák ügyek miatt, a bank miatt és a választási reform miatt meg fog bukni, eltűnik, meghal és nyugodjék békével, az örök világosság fényeskedjék neki. Ámen.

Ezen a nyomon halad tovább, nekigyürközve a dolognak, olyan móddal, mintha azt mondaná:

Apostol Imre megböködte botjával a földet s csak nem szólt egy szót sem.

— Orvos is járt nála, — folytatta Holló. — nem igen biztatott bennünket.

— Az már baj, de nem én vagyok az oka; miért nem maradt odahaza az asszony?

Ezzel elváltak. De másnap ismét csak ott tartózkodott a falu körül Apostol Imre s leste, jön-e valaki, aki hirt tudna adni a Veronkáról.

Órák hosszan elálldogált egy helyben, botjára támaszkodva s hallgatózott.

— Talán csak kongatnának, ha elszállna a lelke?

A kis leány, Veronka bizony nagyon oda volt. A Rozi ápolta, meg az anyja. Az öreg Holló ott sürgött-forgott körülöttük s egyre dörmögött valamit.

— Megver az Isten azért a gyermekért, Klára!

— Meg, már látom.

— A mért elhagyta azt az embert.

— Azért.

— Magadnak is ártottál vele, de meg az Imrénének is, mert nem hiszem, hogy egy nyugodt perce volna.

— Mondta?

— Nem szólt, de jól látom én; órák hosszan elálldogál a falu szélén buslakodva.

— Hátha elhivná?

— Hivtam, de nem jön, azt mondja, rossz asszony vagy.

Másnap Apostol Imre bebállagott a faluba. Arra ment el a Hollókék háza előtt, de be nem nézett; egyenesen a kocsmába tartott.

— De büszke ember lett kelmedből, — fogadta a kocsmáros, — hogy felénk sem néz.

— Emlékezzetek régi időkre! Én állottam ki, amikor meg kellett buktatni Bánffy. Én voltam a Tiszák titkos segédje, amikor Széll Kálmánt kellett elkedvetleníteni ádáz obstrukcióval, én csaptam be gróf Khuen-Héderváryt és aztán voltam a Tisza István sirásója. Miniszter is voltam a nemzeti kormányban, de ki kellett lépnem. Ha én ott bent maradok vala, akkor a buktatási szenvedélyem saját magam miatt megszünik, de mert kiestem, most megint itt vagyok, buktatni, buktatni, buktatni, tisztelt Ház, mert az ember, ha sok esze van, csak két-félét csinálhat, bukik vagy buktat. Én is buktam, buktattam, megint buktam, most ismét buktatni akarok, tessék megnézni ezt a finom buktatási mozit.

A publikum türelmetlenkedik. A képviselők mozgolódnak.

— Sok a bevezetés, az idő mulik, az idő pénz. Ahogy az angol mondja: Tám iz moni.

— Neki nincs támja — véli szakértelemmel az egyik Samu. — De moni-ja van.

Polónyi ide-oda forogva, végre felmutatja az első számú képet:

— A paktum. Hiteles szöveg kérem. Valódi soha elő nem adott, igazi paktum. Fel fogom olvasni.

Wekerle keményen néz rá:

— Ez illetlenség lenne, kérem.

— Ugy van — erősíti Andrássy — helytelen.

Polónyi lógatja a kezében a papírt.

— Olvassam? Ne olvassam?

Incselkedik. Ide-oda hajlong. Adjam, ne adjam? Ki ad többet érte.

(Ha valaki most odamenne és kivénné kezéből az írást:

— Volt, nincs, Most beszélj Pupák!)

Azonban mások biztatják:

— Olvassa már, ha idecsöditett bennünket!

Polónyi tehát hozzálát és nagy élvezettel előadja az egész paktumot. Előbb a pontokat olvassa és aztán hozzájuk csapja a mérgező magyarázatokat. Mert hogy nála a magyarázat a lényeg. Nem a megromlott étel, nem az állott krumpli, hanem a pikáns vad-szósz.

— Már nincs mire büszke legyek, oda a nyájam, oda a legelő, de... de nincs is erre utam.

— Pedig nagy beteg ám a leánya.

— Tudom.

És elidogált.

A kocsmában jöttek-mentek, de Apostol Imre nem hederített senkire.

— Az asszony miatt busulsz, Imre? — szólította meg Apostolt a harangozó.

A juhász félvállról felelt:

— Nem volna kiért.

— Pedig szép asszony az, hallod-e, jó lesz, ha vigyázol reá.

— De nem rossz asszony.

Amint így felelgettek egymásnak, jön lélekszakadva a harangozó leánya s odaszól az apjának:

— Jöjjön kend, halottért kell harangozni.

Apostol Imrénének is megütötte a fülét a hang.

Kiitta a borát, fizetett és elment.

Amint lépegetett végig az utcán, mind mondogatta:

— Bizonyosan a leányom, a Veronka.

Meglassította a lépteit, úgy tartott a Hollókék háza felé, közben mind találgatta:

— Bemenjek-e, nem-e?

A templom tornyában éppen meghuzták a lélekharangot.

— Most, most van vége, meghalt!

Önkénytelenül fordult be a házba s egyszer csak azon vette észre magát, hogy bent van.

A Rozi fogadta:

— Az Isten hozta!

— Meghalt?

— Kicsoda?

— Veronka.

Ebbe a szószba meghengergeti a paktumot és szemrehányást tesz eleveneknek és holtaknak a mulasztásokért. Hogy nem csináltak manifesztumot az alkotmányos jogokról és csak Apponyi akarta kikötni, hogy ujonczlétszámemelés addig ne legyen, amíg magyar vezényszó nincs. (Éljen Apponyi! — kiáltják a baloldalon. Jól esik neki, ha megtudja, hogy itt még kaphat éljeneket is, ha Polónyi protezsálja.)

Sokat beszél, nagyon sokat minden részletről, ami a multakhoz tartozik, a sárga földig lehordja a paktumot, amelyben neki része volt és amire akkor büszke volt. Megvádolja a nagyvagyonu arisztokráciát, hogy nem áldozott eleget a nemzeti ellentállás czéljaira és hazafiattannak nevezi a pénzvilágot, „amelyik” akkor nem adott pénzt. (Talán nem tudták egész bizonyosan, hogyha sikerül az ellentállás, hát miniszter lesz Polónyi.) Letárgyalta az egész választási reformot, pluralitással együtt és külön vádat emelt a függetlenségi párt ellen, mert eladta az általánosságot, aztán az alkotmány-párt ellen, hogy megtagadta korábbi elvét, amikor a választói refor ellen még egyáltalában tiltakozott.

Egymásután következtek a mozi-képek, amíg a Polónyi világitási apparátusa kifáradt és egy hang megszólalt:

— Jaj, ne izgasson annyira, mert csiklandós vagyok!

Többet a gyilkosságról nem tudok.

Néhány percznyi szünetet engedélyezett Justh Gyula elnök a mozi-direktornak, amíg az elhasznált elemeket pótolja. Mert láthatólag Justh Gyulának tetszett a produkció, melyhez hasonlót se Makón, se Tornyán nem lehet találni.

A hatás fokmérője az lett, hogy pár percz alatt a folyosó ugy megtelt füsttel, mintha a városházai pipatorium lenne. Ez a füstfelleg kisebb-nagyobb csoportokat takart be. A felleg alatti csoportok közül egyikben szidták Polónyit, mint a bokrot, a másikban szapulták, de a harmadikban meg a negyedikben vitatkoztak a felvetett témák felett és egy-egy kijelentés

— Jobban van.

Alig mondta ki ezt a Rozi, már ott csimpaszkodott a gyerek az Apostol nyakán és örült és csókoltá az apját.

S a nagy, erős ember szeméből szintén kicsordult az öröm könye, felvette az ölébe a gyermeket, úgy ölelte, szerette.

Közben bejött a kertből a Klára is.

— Csakhogy megjöttél, Imre, az Isten áldjon meg!

— Megjöttem, de nem értem jöttem. Rossz asszony vagy, nem érdemled meg. S azért nem is kérlek, hogy velem jöj. Maradj.

— Maradjon maga is, Imre, — így az asszony.

— Maradjon, édes apám, — kérlette a Veronka is.

Apostol Imre elgondolkozott.

— Mi haszna maradnék, ha itt nem tudnék megélni. Nehéz a pástorembernek beszokni a faluba. Én már nem volnék képes, elpusztulnék idő előtt.

— Hát elmegy?

— Elmegyek a Hortobágyra. Van ott még birka, legelő is van.

— Menjünk mi is, édes anyám, — kérlette Klárát a kis Veronka.

— Elmenjünk?

— El, anyám.

És elmentek. El a Hortobágyra, ahol még nem szántották fel mind a legelőt, de ahol szintén hasogatja már a tarlót az eke.

És ha eltűnik innen is a legelő, ha már ott sem lesz birka?

Akkor újra felkerekedik Apostol Imre s elmegy egy határral odébb, ha ugyan akkor egyáltalában lesz még hova mennie?

hallatszott: „Polónyival még számolni kell.”

Aztán elmúlt a szünet és Polónyi folytatta az előadást. Letárgyalta az egész annexiót, a mozgósítást, a háborút, a császárt, a vámterületet, a bankot, a fuziót, mindet kegyetlenül, élesen, veséttipróan, és amikor végre két órákor a nagy doronggal utolsókat csapott, nagy derűltség közben kijelentette ismét, hogy a kormány törvényjavaslatát elfogadja.

— Többet a gyilkosságról nem tudok! — tette hozzá Molnár Jenő pokoli humorral.

Boudoir-titkok.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 11.

Polónyi Géza ma három óra hosszáig beszélt a képviselőházban. Igen nagy figyelemmel hallgatták. Beszédje azok közé a ritka beszédek közé tartozik, melyek az érdeklődést szempillantásra sem engedik lelohadni.

Polónyi erre azonban éppenséggel nem lehet büszke. Mert azok az eszközök, melyekkel ezt a hatást elérte, még árnyalatban sem különböznek azoktól, melyeket az elbocsátott szobaleány használni szokott, ha közönséget akar maga köré gyűjteni. Boudoir-titkok meghallgatására mindig akadt figyelmes publikum; erre szánított a kissé viharos multu volt igazságügy-miniszter, mikor följazotta maga körül a kíváncsiságot.

— Elmondom önöknek, mit tudtam én meg, mint igazságügyminiszter, a paktumról és egyebekről.

A sikkasztás miatt vádlottak padjára jutott Alberti dán igazságügyminiszter, mikor a bíró valamit kérdezett tőle, amit mentségére fölhozhatott volna, azt felelte: „Pardon, erről, mint miniszter vettem tudomást és így nem beszélhetek róla.” André volt francia hadügyminiszter szintén egy tárgyalási elnöknek ezt válaszolta: „Tisztességes ember vagyok és így arról, ami a minisztériumban történt, nem fogok beszélni.”

Polónyi Géza fölöslegesnek ítélte ezt a rezervát. Ő vele szemben talán nem tuzás ez a kifejezés — tele szájjal beszélt volt miniszter-társainak megjegyzéseiről, nyilvánosságra nem szánt terveiről és megállapodásairól. Leleplezéseit bevonta a paktumot is, de hogy milyen módon, arra jellemző Andrassy Gyulának ez a megjegyzése: „Nem híven adta elő a paktum történetét.” Andrassy és Polónyi állván egymással szemben, mindenki gondolhatja, ki mondott igazat. Tehát Polónyi nemcsak boudoir-titkokat fecsegett ki, hanem boudoir-füllentéseknek is szárnyat adott.

Mindamellett meg kell állapítani, hogy ezt is feszült figyelemmel hallgatták. Hogyne; az a szobaciczka, ki asszonyának szeretőiről pletykáz, mindig talál nyitott füleket — bárha mindenki meg van róla győződve, hogy urnője a világ legtisztességesebb asszonya. Így Polónyi Gézának is falták szavát, mikor a kormány elmaradt manifesztumáról beszélt; mikor a fölemelt ujonczjutalék körülményeit bonczolgatta; amikor Apponyi külön álláspontját preczirozta; amikor az alkotmánypárt következtetését péczázta ki s amikor ennek a pártnak a kormányzásban való „nyereségét” állította össze. Végül is kijelentette, hogy ő elfogadja a költségvetési javaslatot. El ő. Elfogadja azt a javaslatot, mely bizalmat fejez ki a miniszterek működése és személye iránt. (Polónyi ezzel az utolsó mondatával ugy látszik, azokkal számolt, akik esetleg nem szívesen nyultak volna hozzá az ő beszédjének megbírálásához. Hát megcselekedte ő azt maga.)

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött féltizenegy órákor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Dudits Endre. Az elnök: Megnyitja az ülést.

Bemutatja a bihari kerületben megválasztott Nádányi Károly megbízólevelét. Kiadják az igazolóbizottságnak.

Szatmári Mór előadó betérjeszti a munkásügyi bizottság jelentését Budapesten vásári vásárnapokon az ipari és kereskedelmi árusításnak korlátozását illető kereskedelmi miniszteri jelentésről.

Következett a kölesönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az öfelsége uralkodása alatt álló többi országokkal való szabályozása tárgyában kötött pótszerződés tárgyalása.

Brázay Zoltán előadó ismerteti a javaslatot.

A Ház általánosságban és részleteiben is elfogadja. A harmadszori olvasást a legközelebbi ülésre tűzik ki.

A mentelmi ügyek.

A Ház Balogh Ernő előadásában az ipari kihágással vádolt Bottlik János, a párvialad vétsége miatt elítélt Hódy Gyula mentelmi jogát felfüggesztette, a rágalmozás és becsületsértésért felejtett Polónyi Géza mentelmi jogát pedig nem függesztette fel.

Hédervári Lehel előadásában az állategészségügyi kihágással vádolt Szentiványi Gábor mentelmi jogát felfüggesztik.

Az izgatással vádolt Szikcsák Ferencz mentelmi ügyében a bizottság a felfüggesztést javasolja.

Viad Aurél szerint a vád elévült, ezért nem lehet eljárást indítani.

Hédervári Lehel: Hogy elévült-e valamely ügy, az a bíróság dolga. Kéri, hogy a Ház a bizottság javaslatához járuljon hozzá.

A Ház így határoz.

A Ház a nyomtatvány utján öt ízben elkövetett becsületsértéssel vádolt Lorkovics Iván mentelmi jogát mind az öt ügyben, a sajtóvétséggel vádolt Budiszavlyevics Bude, a nyomtatvány utján négy ízben elkövetett becsületsértéssel vádolt Vinkovics Tivadar mentelmi jogát mind a négy ügyben, a két ízben nyomtatvány utján elkövetett becsületsértéssel vádolt Lukinics Ödön mentelmi jogát mindkét ügyben, a nyomtatvány utján elkövetett becsületsértéssel vádolt Harambasics Ágost, a becsületsértéssel vádolt Pinterovics Antal mentelmi jogát felfüggeszti.

A képviselőház nem adja ki a következőket: a becsületsértéssel vádolt Kraszojevics Györgyöt, becsületsértéssel vádolt Mazurancs Bogoszlávot, Popovics Dusánt, Lukinics Ödönt és a nyomtatvány utján elkövetett becsületsértéssel vádolt Lorkovics Ivánt.

Következett az appropriáció tárgyalása.

A költségvetési törvény.

Hoitsy Pál előadó: A költségvetés nagyjában megegyezik a mult évekkel, csak egy pontban van különbség, abban, hogy a kormány kéri, hogy ideiglenes hitelműveletet vehessen igénybe s a 48 millió értékű aranyjradékot felhasználhassa. Erre az összegre a valutarendezés okából most nincs szükség. A súlyos pénzvizonyok tesznek szükségessé ilyen rendkívüli intézkedést. Kéri a javaslat elfogadását.

Thaly Kálmán: A költségvetés, mint az előadó mondotta, a törvénynek megfelelő, normális budget, csak egy különleges felhatalmazás van benne, amely a 48 millió aranyjradék felhasználására vonatkozik. A javaslatot a pénzügyi bizottság szakszerűleg megrostálta és elfogadásra ajánlta. A maga és a függetlenségi párt megbízásából is kijelenti, hogy mivel a javaslat már a bírálaton átment és a javaslat elfogadása tisztán bizalmi kérdés, a függetlenségi párt pedig a jelenlegi kormány iránt bizalommal van, a törvényjavaslatot elfogadjuk. (Élénk helyeslés.)

Surmin György horvátul beszél a javaslat ellen.

Polónyi Géza beszéde.

Polónyi Géza: A költségvetési törvény tárgyalása bizalmi kérdés az egész világon. A költségvetés mellett iratkozott föl, de beszéde nem lesz ezzel harmóniában, mert a bosnyák kérdésben, a bankkérdésben és a választójogban nem helyesli a kormány politikáját. De erkölcsileg mindaddig kötelezettséget érez, míg a koalíció fennáll. Meg van győződve róla, hogy az előterjesztendő érvek után a kormány a bankkérdésben, a választójogban és a bosnyák-kérdésben ezt a politikát nem folytathatja, ezt a politikát a képviselőház nem támogathatja. Reméli, hogy ez a koalíciós kormány utolsó költségvetése, mert a fuzió kérdése jobbra vagy balra el fog dőlni, amely a költségvetés tárgyalása kérdésében is változást hoz.

A paktum.

Majd így folytatja beszédét: Nekem, aki a koalíciónak a politikai multját és történetét akarom előterjeszteni, olyan események szellőztetésével kell foglalkoznom, amely tények arra a félreértésre adhatnának okot, hogy talán titkok szellőztetésével

akarom a t. képviselőházat foglalkoztatni vagy intatni.

El fogom mondani a koalíciós kormány megalakulásának történetét, nem azzal a czélzattal, hogy én titkokat/hozzak napfényre, hanem ellenkezőleg, hogy az eddig napvilágot látott, elferdített tényeket a maguk helyes valóságában és világításában mutassam be. (Mozgás.)

A paktumról mindenféle legendák keringenek. Elmondja keletkezése történetét. A vezérő-bizottságtól a szülő megbízást kapott bizonyos szempontok tisztázására és a koalíciós kormány megalakításának előkészítésére. Hogy mit végzett e tekintetben, arról nem számolhatott be a koalíciónak, mert a vezérő-bizottság nem tartott záróülést. A tárgyalások nem a királylyal, kizárólag báró Fejérváryval, az akkori kormány valódi fejével folytak. Kristóffy rögzített egy német paktum-szöveget; természetes, hogy a koalíció német okiratokat soha se készített. A paktum-története ez. 1906. április elején vagyunk. Az időre, eseményekre mindenki emlékszik. Csak napok választottak már el attól, hogy a nemzet és király végzetes összeütközésbe kerüljön, hogy az alkotmányt nyíltan felfüggeszék. De volt még egy más veszedelem is; fenyegetőleg állott elő az a helyzet, hogy a darabont-kormány egyik-másik tagja el akarta hitetni, hogy a király föltétlenül követeli, hogy az alakítandó új kormányból az alkotmány- és a néppárt kizárassék. Eppen a szülő föladata volt, hogy ezeket tisztázza; kiderült, hogy a királynak soha sem volt ez álláspontja, csak egyes darabontok jámbor óhajta volt. Ezután mentek a vezérek Bécsbe. Itt kötött meg a paktum, amelyet most a szülő ismertetni fog.

„Illetlenség.”

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez már csakugyan időszertelem s illetlenség a király ellen!

Polónyi Géza: Éppenséggel nem. Mivel a paktum teherterelei a függetlenségi párt részéről már lerovatnak, tudni kell, mi van a követel-rovatban s mit kell még más pártoknak is teljesíteniök. A paktum nyilvánosságra hozását egyéni felelősségére teszi. A paktum ez: I. A vezérleti és vezényleti nyelv teljes kikapcsolása, ezzel kapcsolatban... (Nagy zaj, mozgás.)

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Ez már helytelen dolog!

Polónyi Géza: Helyteleníteni tetszik? Tudnom kell, mit óhajt a Ház is.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Én helytelenitem. (Nagy zaj. Élénk fölkiáltások a függetlenségi párt: Halljuk! Halljuk!)

Polónyi Géza: Szükséges, hogy a paktum felolvastassék; hogy lássa az ország, miéle ellen-szolgáltatások nem teljesítették. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!) A függetlenségi pártot súlyos terhek kötelezik, ámde még súlyosabbá válnék a helyzete, ha olyan terheket is ráhelyeznének, amelyek viselésére a paktum nem kötelezi. (Zaj.) A paktum első pontja szerint tehát a kormánynak kötelessége volt oly nyilatkozat tételre, amely a nemzetnek jogait kidomborítja. A paktum első pontja tehát végrehajtva nincs. Ilyen kormánynyilatkozat mindeztideig nem jelent meg. (Zaj.)

Ez volt a kontra-bilánsz-tétele az általunk vállalt kötelezettségek; a nemzet joggal várhatja és követelheti teljesítését.

A választói reform.

Ami a választójogot illeti, a függetlenségi párt programja az általános választójog volt, a magyarul tudáshoz kötve. (Élénk helyeslés.) A néppárt híve volt a választójog széles kiterjesztésének. Mi volt az alkotmány-párt álláspontja? Mint tudjuk, a szabadelvű párt kimondotta, hogy a választójog semmiféle kiterjesztését nem akceptálja. Amellett ez a párt nem volt híve a külön banknak. Az alkotmány-párt teherterele mi volt tehát? Az, hogy az általános választójog alapjára kellett helyezkednie. (Hosszan tartó nagy zaj.) A belügyminiszter azt mondta a titkosságról, hogy az a becstelenség iskolája, majd megint Bismarck beszédét idézte, hogy a titkosság nem egyeztethető össze a becstelenséggel.

Egy hang a néppárton: Bismarck tehát és nem Asquith! (Élénk derűtség.)

Polónyi Géza: Tehát, aki a titkosságot kívánja, az becstelen ember. (Nagy mozgás, zaj, tiltakozás.) Pedig a titkosságot Irányi Dániel indítványára iktatta programjába a függetlenségi párt. Hiszen a párt nem úgy fogta fel a paktumnak azt a részét, amely a választói jogról intézkedett, hogy az Kristóffy levetett ruhája, hanem, hogy az a párt régi programja. (Helyeslés itt-ott a függetlenségi párt.) Felolvassa a trónbeszédnek a választói jogra vonatkozó részét.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egy szó sincs itt se a titkosságról!

Polónyi Géza: Hiszen ő nem ezt mondja; várják meg a konkluziót. Az a kérdés, hogy vajon Andrassy reformja megfelel-e czéljának; megfelel-e a paktum követelésének. A paktum kimondja, hogy a kormány az általános választói jog híveiből alakítandó meg. Mutassanak egyetlen író, vagy politikust, aki itt Magyarországon általános választói jog alatt a pluralitást értette volna.

A pluralitás korrektívuma az általános választói jognak. Amig azonban Andrassy be nem bizonyítja, hogy egyik ember háromszor tud meghalni a csatatéren, míg a másik csak egyszer, addig a szülő nem lehet híve annak a felfogásnak, amely, ámbár általános és egyenlő védőkötelezettség van, egyik embernek egy, másiknak három szavazatot ad. (Nagy zaj.) A függetlenségi párt különben nem szavazati, hanem választói jogot ígért a népek. Demokrácia az, osztályokra bontani a nemzetet, egyik embernek harminczet annyi jogot adni, mint a másiknak?

Az elnök tíz perc szünetet ad.

Az annexió.

Szünet után Polónyi Géza folytatja beszédét. Fejtegeti, hogy mikor a választói javaslat szerint annyi lesz a hivatalnok-választó, a szakszervezetek nemcsak a munkaadókat, hanem a munkásokat is terrorizálhatják, meggondolandó, hogy vajon a titkosság nem remédium-e ezekkel a veszedelmekkel szemben? Emlékeztet arra, hogy a paktum nem tartalmazta az egyszakaszos törvényhozási rendszert, nem tartalmazta Bosznia annexióját, sem a tisztí zsoldok emelését. Elismeri, hogy a jelen kormány ideje alatt áldásos reformok is létesültek, ámde a függetlenségi párt programjának egy paránya sem valósult meg. A nemzetiségi kérdésben is visszaesés tapasztalható; a nemzetiségek, mint párt, elismerve lettek. Elmérgesedett a horvátokkal való viszonyunk is. A helyzet itt is lényegesen rosszabbodott.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem mi vagyunk az oka!

Polónyi Géza: Nem is mondja. De a koalíció elfogadta a horvátok természetes szövetségét a nagynémet előrenyomulás ellen.

Ugron Gábor: Hazaárulókkal nem lehet szövethetnie!

Polónyi Géza: A szövethetés régebbi dolog volt. Most az osztrák körök, Bosznia annexiójával kapcsolatban ugyancsak gondoskodnak róla, hogy a magyar és horvát meg ne érthesse egymást. Meggondolandó, nem kellene-e békét keresni, vagy ezt a veszedelmes, összeesküvésszámba menő déli mozgolódást minden erővel eltiporni? A szociáldemokrácia befolyása veszedelme nem csökkent. Az ország pénzügyei a terhek ijesztő növekedését mutatják; félni lehet tőle, hogy ez majd visszahatással lesz az önálló vámterület megalapításának idejére. Részletesebben foglalkozik a bosnyák kérdéssel. Az annexió javaslat a birodalmi egységet szolgálja; kiforgatja sarkából a kiegyezést s emellett megfosztja az országot királyi esküvel biztosított tartományoktól.

Az okkupációt annak idején a nemzet elítélte, mert látta, hogy itt egy szláv tartomány készül, a szláv föderatív eszme czéljára. Emlékeztet Kossuth Lajos leveleire, főként arra, amelyet 1882-ben Helfy Ignác mutatott be a Háznak s amelyben Kossuth, előre látva a veszedelmes jövőt, elítélte s megbélyegezte az okkupációt. Most egyszerre megjelenik egy fejedelmi szózat, teljesen pandánja a klopi hadiparancsnak, amelyben a fejedelem bekebelezi a tartományokat, alkotmányt engedélyez nekik s állandósítja a kezelési viszonyokat. Ki adta ki ezt a szózatot? A magyar király? A magyar király ellenjegyzés nélkül nem adhat ki „szózatot”; nem „engedélyezhet” alkotmányt, csak szentesíthet. (Helyeslés a függetlenségi párt.)

Egy hang a függetlenségi párt: Adja ő a pénzt és a vért!

Polónyi Géza: De ha háboru lesz, a kvóta megfordított arányában fogunk áldozni vért azokért a tartományokért. (Ugy van! a függetlenségi párt.) A közös szuverenitás.

Gróf Andrassy Gyula: Olyan nincs!

Polónyi Géza: Akkor hát a császári szuverenitás, (Élénk helyeslés a függetlenségi párt), tettét szentesíteni fogja majd a törvényhozás. (Mozgás.) Bizonyítja ezután, hogy az annexió javaslat nem felel meg a magyar közjog követelményeinek. Vajon fog-e az osztrák törvényhozás valaha is változtatni a mai viszonyon, fogja-e valaha elismerni Magyarország jogát? (Nagy zaj.) Ki fogja a függetlenségi pártnak megbocsátani a történelemben, ha az osztrák birodalmi tartományt és polgárjogot Boszniára elismeri?

Ki fogja igazolni, ha a közös pénzügyminisztert császári helytartóvá engedi tenni? Külpolitikailag is a legnagyobb bonyodalmat okozta az annexió; ki vagyunk téve világháborúnak, amelyben egyedül Németország lesz mellettünk, ellenünk pedig Anglia, Oroszország, Franciaország, Olaszország, Törökország, mindmegannyi nagyhatalmasság, aztán meg Montenegró és Szerbia. (Mozgás.)

A bankkérdés.

Azért volna jó az önálló bankot létrehozni, hogy legalább ezt az egyetlen egy dolgot megvalósíthassa a függetlenségi párt, ha már a kvótafölemeléssel a jogot megvásárolta rá. (Mozgás.) Komoly törekvés csakugyan van a külön bank létesítésére, de vajon nem azért jött-e Ausztriában hivatalnokminisztérium,

hogy az osztrák kormánnyal most ne lehessen tárgyalni? Ha a függetlenségi párt beleegyezik az önálló bank létesítésének 1917-re való elhalasztásába, akkor a párt az elvesztett paradicsomból csak egy fügefalevéllel menekül meg. (Zajos derűtség.)

Végül a fuzió kérdésével foglalkozik. A világtörténelemben nem ismer rá példát, hogy egy nagy többség, mint a függetlenségi párt, amely egymagában untig elég a kormányzásra, szövetségüket keressen, hogy kormányozhasson! (Nagy zaj, mozgás valamennyi párt.)

Gróf Andrassy Gyula: Legnagyobb híve volt!

Polónyi Géza: Most is az vagyok, (Zajos derűtség.) abban az értelemben, hogy lépjen be mindenki a függetlenségi pártba. Föl se tetheti Széll Kálmánról, Andrassyról, Wekerleről, hogy lelkiükben ne legyenek hívei az önálló banknak.

Fodor Kálmán (az alkotmánypártból): Minket ugyan nem ugratsz! (Élénk derűtség.)

Polónyi Géza: De ha nézi az országot, lát némi szabadelvűpárti maradékokat, ám alkotmánypárti választókat nem lát sehol. (Élénk derűtség. Fölkiáltások a függetlenségi párt: Nincsenek!)

Gróf Andrassy Gyula többször közbeszól.

Polónyi Géza: Miért olyan idegesek, megvan már a fuzió? (Zajos derűtség.) Igazolni lehet, hogy az alkotmánypárt nem akarja az önálló bankot. Szeretné megérni, hogy a negyvennyolcas magyar nép ne csalódjék rettenetesen. A magyar nép sohasem lesz 67-es; ha elvet cserél, elmegy az internacionalista táborba. (Ugy van! a függetlenségi párt.) A függetlenségi párt az a hivatás vár, hogy hű maradjon a 48-as zászlóhoz és diadalra vigye. Abban a reményben, hogy ezt meg fogja tenni s a betervezett törvényjavaslatokból törvény nem lesz, elfogadja a javaslatot. (Élénk derűtség, helyeslés és zaj. Mindenki föláll, kifelé indul; Wekerle Sándor miniszterelnök Polónyi felé közelítve, kézzintéssel, meghajlással, mosolyogva köszönti.)

Az ülés két óraker végződött.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 11.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután félhat óraker Széll Kálmán elnöklete alatt folytatta az adójavaslatok tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter, Deésy Zoltán államtitkár. A pénzügyminiszterium képviselőiben Papp Mihály osztálytanácsos volt jelen.

Napirenden volt a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóztatásáról szóló törvényjavaslat.

Holtz Pál ismertette a javaslatot, kifejtette, hogy nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóztatásáról szóló törvényjavaslat a jelenleg érvényben lévő törvénytől csak kisebb eltéréseket tartalmaz. Kimondja a javaslat, hogy a 8%-nál magasabb kamatot szedő vállalatok adókülsa ezután 10%-ról 15%-ra emeltetik minden jövedelmük után.

Földes Béla nem mint egyoldalú védelmezője a részvénytársulatoknak, melyeknél a fény mellett sok árnyék is van, szólal fel, hanem azon okból, hogy a vállalatokkal szemben is természetesen az igazságos adóztatásokra kell törekedni, mert a kevés vállalkozási szellem, ami nálunk mutatkozik, itt huzódik meg. A részvénytársulatok nálunk általában nem is nyújtanak oly jövedelmeket, mint külföldön és ez akadályozza a részvények külföldön való elhelyezését, ami több okból kívánatos volna. A részvénytársulatot tulajdonképpen jövedelmi adó alá nem lehetne vonni, mert a jövedelmi adó személyi adó, adóztatásuk az általuk előállított jövedelemnek nemcsak kettős, de néha többszörös adóztatásához is vezethet. Ezért szükségesnek tartja, hogy a jövedelmi adónál a részvénytársulat mint olyan, adómentes legyen, vagy legalább a tőkejradék egy minimális része, mely szerinte 4% volna.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Elismeri, hogy nagy igazság van abban, amit Földes Béla előadott, de ha az egyes államok adóztatási törvényeit összehasonlítjuk, arra az eredményre jutunk, hogy pl. Ausztriában a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat erősebben adóztatják, mint azt mi tesszük, mert ott az adó a pótlékokkal együtt egész 15%-ig emelkedhetik. Váolja a kormányelnök nagy betéti társaságaink eddigi előnyös helyzetét az adózás szempontjából. Azok a társaságok, melyek nagymérvű adómentes papirokat tartanak, ezek kamatjövödelme tekintetében az adó alól mentesek és így óriási vállalati nyereség után lehetetlenül csekély vállalati adót fizetnek, holott a helyes az volna, hogy ha egy intézet likvidálása szempontjából betéteinek egy részét adómentes papirokban helyezi el, ez a jövedelem az adó szempontjából levonható ne legyen. Ennek dacára a kormányelnök ezeket az intézeteket

abban a nagy előnyben részesíti, hogy az eddigi adózási módot meghagyja, egyszersmind azonban a vállalatokra 5%-os jövedelmi adó ró ki. Hangoztatja, hogy a vidéki intézetekre nem fog előnnyel járni ez, mert ezek a vidéki intézetek adómentes papirokat nem tartanak. Ezzel az adózási móddal azonban egyenesen intimálni óhajtja ez intézeteket, hogy adómentes papirokat beszerezzenek. Az iparvállalatokra nézve, melyek természetesen adómentes papirokkal nem rendelkeznek, a kormányelnök azt tervezi, hogy azok jövedelmi adóját az eddigi maximumában meghagyja és 3½%-ban óhajtja megállapítani. A kétszeres adóztatás megakadályozására külföldi példák után indulva azt az intézkedést veszzük fel, hogy a tőke 3½%-át adómentesnek deklaráljuk.

Buza Barna: Az ipari vállalatokat kevésbé adóztatná meg, mint a pénzintézeteket, mert ezek jobban jövedelmeznek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A fokozatos adókulcs alkalmazását nehéznek tartja, mert az eredeti részvényesekkel szemben igazságos lenne, de azokra, akik részvényeiket a nagyobb osztaléknak megfelelő magasabb árfolyamon vették, igazságtalan. Minimális adótétel felesleges, mert az adómentes értékpapírok jövedelme czimén eszközölhető levonások adócsökkentő hatását az 5%-ig menő jövedelmi adó, ahol ez a jövedelem nem vonható le, korrigálni fogja. Példákat hoz fel, hogy a jövedelmi adó hozzájárulásától pénzügyi intézetek, amelyek eddig nevésegesen és aránytalanul kevés adót fizettek, tényleges nyereségüknek megfelelő több adót fognak fizetni, míg iparvállalatok a mostani adónál kevesebbet; tehát az iparvállalatoknak a javaslat a pénzintézetekkel szemben így is előnyt biztosít.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta.

Az 1. §-nál **Nagy Ferencz, Széll Kálmán, Sággy Gyula és Wekerle Sándor miniszterelnök** felszólalására az adóköteles vállalatok közé beiktatták a részvényekre alakult betéti társaságokat és a korlátolt felelősségű társaságokat, amennyiben számadásaiknak a kormánytól való bemutatására kötelezvék.

A 4. §-ba **Wekerle Sándor miniszterelnök** indítványozására, **Mérey Lajos, Semsey László, gróf Andrássy Sándor** felszólalásai után bevették, hogy a telnek és tejtermékeknek a §-ban felsorolt szövetkezetek által eszközölt kicsinybeni eladása mindenkor adómentes.

A 17. §. 2. pontjánál **Éber Antal** indítványozza, hogy a részvénytársaság és szövetkezet tiszta nyereségéből ne csak a kataszteri tiszta jövedelmet, de a tényleg elért tiszta jövedelmet vonhassa le adómentes gyanánt.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul a módosításhoz, mert tényleg ez méltányos és lehetnek oly esetek, amikor még ez a módosítás előnyére fog a kincstárnak válni. Olyankor pl., ha a vállalat adómentes értékpapírojövedelem czimén úgy sem mutat már ki adóköteles jövedelmet, akkor ez a levonás a kereseti adó szempontjából közömbös lett, de a jövedelmi adót fokozni fogja.

A 17. §. 7. pontjánál **Mérey Lajos és Éber Antal** fontos módosításokat terjesztettek elő, amelynek megvitatását holnap délután öt órára halasztották.

Budapest, deczember 11.

Szláv iroda Londonban. Amint Prágából jelentik, a Szláv-iroda, melynek megalakítására már régóta készülnek Prágában, a jövő évben nyílik meg, még pedig Londonban, leginkább az oroszok anyagi segítségével. A szláv iroda a külföld informálásával fog foglalkozni. Vezetője **Hlinka András** és **Juriga Nándor** lesz, kik államfogház-büntetésük letelével azonnal Londonba költöznek s e célból máris alaposan tanulják az angol nyelvet fogságukban.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Bajok a Lajta körül. A lajtamenti községek Lajtapordány, Vimpác, Lajtaujalu és Lajtaszentmiklós fejlődését súlyosan bénította meg az a körülmény, hogy Esterházy herceg a tulajdonában volt lajtaszentmiklói malmot a vízjoggal együtt eladván, a malom és a vízjog osztrák kézre jutott és az új tulajdonos a vizet elvonja ezektől a községektől. A községek most küldöttséget menesztenek a herceghez és memorandumban kérnek orvoslást bajukra. Az így a törvényhatóságot is foglalkoztatja.

Torontól vármegye törvényhatósága ma Botka Béla főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. Több társörvényhatóság kisebb jelentőségű átiratát tudomásul vették. Ezután megválasztották a megyebizottsági tagokat és több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A balkáni események.

Budapest, deczember 11.

A monarchia választát az orosz jegyzékre, mint már jelentettük, tegnap adta át pétervári nagykövetségünk Izvojszki külügyminiszternek. A monarchia legújabb válasza némi közeledést mutat az angol-orosz állásponthoz, amennyiben nem ragaszkodik többé oly mereven ahhoz, hogy az annexió kérdése ne szerepeljen az összeülő nemzetközi konferencia programjában. Kiköti azonban, hogy az annexió kérdésében a konferencia összeülése előtt az egyes kabinetek között előbb megegyezés jöjjön létre, úgy, hogy a konferencián az annexió ténye már csak tudomásul vétessék.

Ez mindenestre némi meghátrálása a monarchia diplomáciájának, de ha már Aehrenthal könnyelmű nembánomsággal háboru veszélye elé sodorta Ausztria-Magyarországot, a béke érdekében helyén valónak találjuk, ha Bécsben engednek a kényszerítő körülményeknek és lehetővé teszik a békés megegyezést. Londonon át érkező jelentések konstatálják, hogy a monarchia válasza alapul szolgál a további eszmecserére. Pétervárott és Londonban ezek után a konferencia összeülését biztosítottak látják, bár ugyanonnan olyan hírek is érkeznek, hogy a hatalmak többsége azt kívánja, hogy Boszniából és Hercegovinából Ausztria-Magyarország szuverénitása alatt autonóm államot teremtsenek. Alig hiszszük azonban, hogy az angol és orosz diplomácia ily tervekkel foglalkozzék, mert ezek csak vészfelhőket kergetnének Európa horizontjára. Inkább hiszszük, hogy e hírek forrását Szerbia és Montenegró barátai között kell keresnünk, mert Belgrádban ez volna minden álmok megvalósulása. A jó szerbek azt hiszik, ha Bosznia és Hercegovina oly viszonyba kerülne a monarchiával, mint annak idején Kelet-Rumélia Törökországgal, akkor kedvező alkalommal ugyanazt tehetnék, mit Bulgária tett 1884-ben Kelet-Ruméliával, melynek következménye lett a szerb-bolgár háboru, amikor éppen a monarchia mentette meg Szerbiát a szlivniczai és piroti vereségek után, a végkatasztrófától.

A „Matin“, mely a Balkán-fejlemények folyamán már többször a legképtelenebb szenzációkat röpitette világgá, ma is hasonló módon szórakoztatja olvasóit. Azt írja, hogy Bosznia annexiója Ferencz Ferdinánd műve. A trónörököszt állítólag rendkívül felbőszítette, hogy raguzai látogatása alkalmával a dalmaták őt fagyosan fogadták, míg az ott időző Daniló montenegrói trónörökös mellett lelkesen tüntettek. A trónörökös e miatt kényszerítette Aehrenthal az annexió keresztülvitelére. Mondanunk sem kell, hogy ez az egész mese a „Matin“ élénk fantáziájáról tesz tanuságot.

Mai hireink a következők:

A monarchia jegyzéke.

A Times-nak jelentik Pétervárról, hogy az osztrák és magyar jegyzék azt jelenti, hogy Ausztria és Magyarország eltért az annexió dolgában eddig tanúsított engesztelhetetlen viselkedésétől. A jegyzék azt mondja, hogy Ausztria és Magyarország hozzájárulna a kabinetek előzetes eszmévaltásához s a jegyzőkönyveknek a konferencia cél való terjesztéséhez. Ausztriának és Magyarországnak tehát az a célja, hogy

a nagyhatalmaknak az annexióhoz való előzetes hozzájárulását közösközölje s azt kívánja, hogy a diplomaták ezt azért tegyék meg, hogy a Balkán-félsziget érdekeit és Európa békéjét biztosítsák. Ezzel szemben a hatalmak többsége azt akarja, hogy Boszniából és Hercegovinából Ausztria és Magyarország szuverénitása alatt autonóm államot teremtsenek; ezek az államok azt hiszik, hogy ez a megoldás mindenkit kielégítene s a mostani zavarból kivezető utat teremtene.

A Times üdvözlö az orosz jegyzékre vonatkozó osztrák és magyar választ illető tárgyalásokat, mint az általános detente jelét és azt mondja, hogy Angliának nincs kifogása előzetes véleménycsere ellen.

A pétervári **Slowe** hosszabb cikkben foglalkozik a tegnap beérkezett osztrák-magyar jegyzékekkel és azt mondja, hogy a monarchia álláspontja a konferencia ügyében nagyjában nem változott meg. Az akció sikere immár attól függ, hogy Oroszország egyetértően Olaszországgal megragadja-e az alkalmat, amikor Angolországának és Franciaországnak érdekei megegyeznek az orosz érdekekkel, hogy a szláv célokat megvalósítsák és a Balkán-államok felszabadulását és függetlenítését elősegítsék, mielőtt Ausztria-Magyarországnak módjában állana a Törökországgal való közvetlen tárgyalásokat újból felvenni. Az osztrák-magyar külügyi kormányának az összes függő kérdéseket még a konferencia összeülése előtt rendeznie kell. Az orosz diplomácia ebben az ügyben nem játszhatja a tehetetlen szekundás szerepét.

Konstantinápolyból jelentik, hogy Boszniából legközelebb előkelő emberek, köztük öt ulema küldöttsége érkezik oda, hogy az annexió ellen tiltakozzék. A küldöttség onnar Rómába, Párisba és Londonba utazik.

Sfeti Zic, a „Jena Gazetta“ egyik társzerkesztője és a nagyvezér bizalmi embere, állítólag **Kiamil pasa** külön megbízásából Budapestre utazott.

Bulgária és a keleti vasut.

A Vossische Zeitung értesülése szerint Szófiában az utóbbi napokban tárgyalás folyt Ausztria és Magyarország és Németország diplomáciai ügyvivői és **Paprikov** külügyminiszter közt a következő kérdéstről:

Hajlandó-e a bolgár kormány a függetlenség kérdését s általában a politikai kérdéseket a keleti vasutak kérdéséről különválasztani? Hajlandó-e ebben az esetben a keleti vasut-társasággal közvetlenül megegyezni, vagy pedig ideiglenes megállapodást akar-e ezzel a társasággal kötni?

A bolgár kormány ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy e kérdések végleges megoldását kívánják akár a társasággal, akár a portával, azaz Bulgária közvetlen tárgyalást fog kezdeni a keleti vasutakkal és a portával, amelynek azonban okvetlenül kötelezőnek kell lenni úgy a társaságra, mint a portára nézve, a bolgár kormány tehát közvetlen tárgyalást fog kezdeni a társasággal, ha ez előbb a portával követeléseit illetőleg megállapodásra jutott. A bolgár kormány azután a vasuti kérdést pusztán pénzkérdésnek fogja tekinteni és igyekezni fog a politikai kérdésekről közvetlenül Törökországgal megállapodásra jutni.

A török parlament.

A török parlamentet okvetlenül jövő esztendőre fogják megnyitni. A megnyitás szertartását már megállapították. Minthogy a parlament termébe s a páholyokba mindössze háromszázötven ember fér be, ennélfogva nagyon megszorították a meghívottak számát. A szultánon, a trónörökösön s a többi császári hercegen kívül csak az egyháziok jelennek meg teljes számban. A diplomáciai karból csak két nagykövet kapott meghívót. Két tábornagyon kívül egyetlen nagyállású tisztet és polgári tisztviselőt sem hívtak meg. Az újságírók nagyon panaszkodnak, mert a négy helyi újság csak egy-egy képviselőt és a nagy külföldi újságok is csak egy-egy tudósítót küldhetnek a megnyitó ülésre

Reformok a török hadseregben.

A török hadügyminiszter törvényjavaslatot készített elő, amely szerint mindazokat a tábornokokat, akik a legutóbbi tizenöt év alatt protekciónak köszönhetően előmenetelüket, századosokká fogják fokozni. A vezérkari tiszteknek jövőben valószínűleg német bizottság előtt szigorú vizsgálatot kell letenniük. A miatt már most száz tiszttel beadta lemondását. Az utóbbi napokban hét tábornokot nyugdíjaztak. Az új-törökök, különösen a katonák, nagyon haragusan Angliára ama követelése miatt, hogy Törökország hadiszerezet angol gyáraknál rendelje meg. Ezek a körök azt mondják, hogy a régi Yıldiz-garázdálkodás idejében lehetséges volt, hogy a katonai megrendeléseknél politikai tekintetek voltak irányadók, de most esztelenység, ha Anglia barátságáért ilyen föltételeket szab Törökországnak.

Ferencz Ferdinánd és az annexió.

A „Matin“ érdekes dolgokat közöl Bosznia annexiójának előzményeiről. A levelező értesítése szerint az annexió tulajdonképpen Ferencz Ferdinánd trónörökösnek a műve, aki sürgette és formálisan szorította báró Aehrenthalt az annexió keresztülvételére. Hogy miért tette ezt a trónörökös, annak előzménye a következő: 1906-ban a nagy hadgyakorlatokat Boszniában akarták megtartani. Akkor el volt határozva, hogy Ferencz József király, valamint a trónörökös résztvesznek a hadgyakorlatokon, melyekre Nikita fejedelmet is meghívták volna. Azonkívül a szultán is deputációt küldött volna Boszniába, a király üdvözlésére. A kormányok azonban azt az értesítést kapták, hogy a bosnyák lakosságot izgatottá tette ez a tervezett katonai tüntetés, miért is hirtelen megszüntették a hadgyakorlatok előkészületeit és a hadgyakorlatot sem tartották meg. A trónörökös ezt a dolgot, miután a hadgyakorlat az ő eszméje volt, nagyon bántotta. Néhány héttel később a trónörökös Raguzába ment, ahol Daniló montenegrói trónörökössel találkozott. Az ottani lakosság lelkesen tüntetett a montenegrói trónörökös mellett, míg Ferencz Ferdinánddal szemben igen fagyosan viselkedett. Ez még fokozta a trónörökös haragját és attól a perctől kezdve minden erejével azon volt, hogy Bosznia annektáltassék.

Megcáfolt katonai zendülés.

Csehi lapok azt a hírt közölték, hogy a 36. gyalogezred tartalékosai Boszna-Bródban zendülésben törtek ki. Ez a hír alaptalan és a következő tényállásra zsongorodik össze: A 36. gyalogezred tartalékosai közül, amikor őket Boszna-Bródban más kocsikba helyezték át, néhány katona rossz helyet kapott, ami miatt lármásan panaszkodtak. Az egész esetnek semmi jelentősége sincsen.

A bojkott.

Berlini megbízható helyről szerzett értesülések szerint az osztrák-magyar-török tárgyalások a bojkott kérdésének figyelmen kívül hagyásával már a legközelebb meg fognak indulni. A helyzetet Berlinben általánosságban kedvezően ítélik meg. Az Allgemeine Zeitung értesülése szerint Pallavicini örgróf konstantinápolyi nagykövetholnap a török kormánytól oly lépést fog tenni, amely megkönnyíti, hogy a portával való közvetlen tárgyalások újból felvétessenek. Pallavicini örgróf ebből a célból új utasításokat kapott, amelyek bizonyosságot tesznek külügyi kormányunk Törökországgal szemben tanúsított előzékenységéről. Remélhető, hogy a porta a teendő ajánlatokban bizonyosságát fogja látni Ausztria-Magyarország jóakarátának Törökországgal szemben és hogy ezen az alapon lehetséges lesz a megegyezés.

Eszékről jelentik, hogy az osztrák- és magyar áruk elleni törökországi bojkottot az eszéki czukorgyár is megéri annál is inkább, mert Drinápolyba szállított czukorküldeményét a bojkott következtében nem lehet kiraktározni.

A „Frankfurter Zeitung“-nak jelentik Konstantinápolyból, hogy a nagyvezér kijelentette, hogy Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövét legutóbbi közlése szerint Ausztria-Magyarország immár elfogadható ajánlatokat fog te-

hetni, ha előbb a török vámhivatalok megszüntetik a bojkottot.

Legujabb híreink.

Tittoni külügyminiszter rövid szabadságát megszakítva, Rómába visszatért, mert Pétervárról és Bécsből a konferencia összehívásának ügyében fontos és kedvező táviratok érkeztek.

Izvolzski és Charikow tegnap hosszan tárgyaltak az osztrák-magyar jegyzékről és megbeszélték az arra adandó választ, amelynek elküldése már legközelebbre várható.

Az annexió a német birodalmi gyűlésen.

Berlin, december 11.

A ház ma folytatta az 1909. évi birodalmi költségvetésre és fizetésrendezésre vonatkozó tervezet általános vitáját. Dr. Spahn (centrum-párti) kifejté: Sajnos, nem lehet, vitatni, hogy az európai országok nem viseltetnek teljes bizalommal Németország iránt. A birodalmi kancellár általános megjegyzései a hármasszövetségről és a kettősszövetségről nem mondtak nekünk semmi újat. Az Angliába való német invázió eszméje abszurdum. Talán Roberts tábornagy inkább Franciaországra, mint ránk való tekintettel tette meg javaslatát. Franciaország a Balkán-kérdésekben tartózkodást tanúsított, amelyet remélhetőleg a jövőben is, meg fog őrizni. A birodalmi kancellár Speck azon nyilatkozatát, hogy csak későn és hosszas habozás után léptünk Ausztria oldala mellé, megcáfolta, de konstantinápolyi nagykövetségünk ott mégis kijelentette, hogy Németországnak nem volt tudomása Ausztria-Magyarország szándékáról. Általános volt a felfogás, hogy a nagykövét kijelentése Ausztria-Magyarországtól való távolodást jelent. Senki közülünk nem hunyhat szemet az előtt, hogy a külföld eme bizalmatlansága nem a Daily Telegraphi leleplezéseinek következménye, hanem már azelőtt is régen fennállott.

Dornburg gyarmatügyi államtitkár a Lüderitz-Bucht-i gyémántmezők ügyéről szólt.

Singer (szociáldemokrata) szerint a birodalmi kancellár a külpolitikai helyzetet, szokás szerint, rózsás színben látja, de némi borúsabb árnyékolással. A birodalmi kancellár nem tehet a világnak nagyobb baráti szolgálatot, mintha arra bírná a monarchiát, hogy a maga részéről ne gördítsen nehézségeket a béke ügye elé. A monarchia felszereléséről sokat hallottunk az utóbbi napokban, ami csak azt mutatja, hogy komolyan foglalkoznak a Szerbia elleni háború gondolatával. A német befolyást fel kell használni arra, hogy e háborús aspirációk megszüntessenek. Bosznia és Hercegovina tényleg nem érdemlik meg, amint azt már Bismarck is mondotta, hogy egy katona is vérét áldozza értük. Szó volt a német császár nyilatkozatáról, mely szerint Ausztria-Magyarország trónörökösének háború esetére katonai segélyt ígért volna. Ha e hír igaz, ugy ebben a háborúra szóló felszólítás volna. A leghatározottabban tiltakozik azon vád ellen, hogy a szociáldemokraták nem hazafiak.

Kulersky (lengyel) azt mondja, Németországnak azért nem szabad felszereléseit korlátoznia, mert el van szigetelve, még pedig oly mértékben, hogy harmadik szövetségünk, Olaszország szándékait illetőleg aggodnunk kell. Pop képviselő visszautasítja Singer képviselő vádjait, mire Oertzen (birodalom-párti) megjegyzi, hogy Kulersky képviselő fejtetései a nyilvánosság előtt közderültséget keltek.

Erzberger: Teljesen egyetértünk a kancellárnak Ausztria-Magyarországgal szemben tett kijelentéseivel. Ha Ausztria-Magyarország iránti rokonszenvünknek ily nyomatékosan adunk kifejezést, ez nem azért történik, mintha a nagy német tradíciók dolgoznának bennünk. Csak a „briliáns szekundáns“ kifejezésre és a kancellárnak Ausztria-Magyarországhoz való viszonyunkról való kijelentésére kell hivatkoznom, melyet ez a ház oly nagy, tetszéssel fogadott. A Frankfurter Ztg. ujab-

ban Ausztria-Magyarországgal szemben több mint rezervált álláspontot foglal el. Mi az álláspontja ezzel szemben a külügyi hivatalnak, mert hiszen a nevezett lap a birodalmi kancellár hivatalos lapja. Az osztrák udvar információját a német császárnak csak bizonyos akadályokkal lehetett kézbesíteni, amint azt bécsi lapokból tudjuk. Az osztrák-magyar nagykövét nem bírta megtudni a külügyi hivatalban, hogy hol tartózkodik a császár. Nem tudták megmondani, hogy hova küldjék őt. (Halljuk! Halljuk!) Erről sokféle kritika jelent meg, mit nem akarok ismételni. A kancellár Speck képviselővel szemben instrukcióira hivatkozott. Mutassák meg ezeket az instrukciókat, mert amíg ezeket nem látjuk, újsághírekhez kell tartani makunkat. A hivatalos sajtó, a Kölnische Ztg. és a Nordd. Allg. Ztg. az annexió utáni első napokban Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges, majdnem ellenséges magatartást tanúsítottak. Hivatalos, még pedig kedvező álláspontot csak az október 20-iki porosz trónbeszéd után foglaltak el. Ezért nem lehet szemérvetni Speck képviselőnek, ha azt állítja, hogy Németország csak később, és akkor is habozva állt Ausztria-Magyarország mellé. Egy másik német lap e kritikus napokban már az Ausztria-Magyarországgal kötött szövetségi szerződés revíziójáról beszél. Nincs okunk az ausztriai németellenes elemek malmára hajtani a vizet.

Schön államtitkár: Az angol lap ügyében Erzberger képviselő megjegyzte, hogy korábban téves magyarázatokat adtam, a melyek helytelennek bizonyultak. Az a felelet, hogy ily beszélgetés nem történt, londoni nagykövetségünk jelentésén alapult. A képviselő ur beszédének hangjából arra következtetek, hogy szemünkre veti, hogy a külügyi hivatalban tájékoztatás uralkodik. A dolog sokkal egyszerűbb. Akkor, mikor az osztrák-magyar nagykövét azt kérdezte tőlem, hogy hol nyújthatná át ő felségének a császárnak uralkodója egy levelét, nem volt ismeretes, vajjon a császár még Romintenben van-e, vagy pedig mint szándéka volt, elutazott Königsbergbe. Akkor újból megkérdeztük Romintenben, hogy a császár elutazott-e és a hogy megtudtuk, a látogatás formászerűleg megtörtént és a mi a fődolog, Ferencz József ő felségének levele császárukhoz jutott. Azt kérdezte végül Erzberger képviselő ur, hogy a Frankfurter Zeitung félhivatalos orgánus-e. Ha a képviselő ur ezt úgy érti, hogy a Frankfurter Zeitung bármiképp is függ a külügyi hivataltól, úgy kijelenthetem, hogy nem. Arra az ismételt kérdésre, hogy Bécsben háborús vagy más célokból német ezredék német katonáit ajánlották fel, kétszer aláhuzott nemmel válaszolhatok. (Tetszés.)

Leдебур: Azt kérdeztük, hogy Vilmos császár második bécsi látogatása alkalmával ajánlott-e fel csapatokat Ausztria-Magyarországnak.

Beethman-Holveg államtitkár: Az előttem szóló személyes támadásaira egy szót sem válaszolok. (Élénk tetszés.) El vagyunk határozva, hogy az egyesületi törvényt teljes lojalitással hajtjuk végre, beváltjuk összes ígéreteinket és nem magyarunk bele utólag semmiféle korlátozásokat. (Tetszés.)

A vitát ezután berekesztették és a költségvetést, valamint a fizetésjavítási törvényt a költségvetési bizottsághoz utalták át.

Az elnök jó ünnepeket kívánva, az ülést január 12-ig elnapolja.

KÜLFÖLD.

Házaszályrevízió Ausztriában. A házaszály-bizottság ma báró Bienerth miniszterelnök és a belügyminiszter jelenlétében ülést tartott. A bizottság elnöke, báró Fuchs, utált a képviselőház július 10-iki határozatára, amelylyel a házaszály-bizottságot utasították, hogy terjeszsen mielőbb a házaszályok megváltoztatására vonatkozó javaslatot a ház elé. Ez a határozat adott okot a bizottság mai összehívására. Több, a házaszályok megváltoztatására vonatkozó indítvány és egy kormányjavaslat van a bizottság előtt. Ezután báró Bienerth miniszterelnök szólalt fel, aki többek közt ezeket mondta:

— A házszabályok megváltoztatása ma is nyílt kérdés, csaknem azt mondhatnám, nyílt seb. Annak a lehetősége, hogy a házszabály-javaslatot tisztán kritikai és technikai szempontokból méltassuk, abban a mértékben emelkedik, amint az egyes népek között az eszmék tisztázása halad és a nemzeti érdekek megvédésére a formulát megtaláljuk.

A bizottság aztán Steinwender képviselőt jelölte ki előadónak és elhatározta, hogy legközelebb általános vitát kezd meg. A szónokok többsége az alelnöki állások szaporítása mellett foglalt állást, hogy a ruténeknek és románoknak az elnökségben való képviselését tegye lehetővé.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház ma folytatta a költségvetési javaslat tárgyalását. Hrebar polemizál Malik és Marchl képviselőkkel. Valótlannak mondja azt az állításukat, hogy Laibachban Szerbiát éltették és visszautasítja Marchl képviselő azt az állítását, hogy Laibachban kivilágított helyen helyezték el a szerb trónörökös képét, amit arra vezet vissza, hogy a „Slovenski Novine” kirkatában az aktuális érdeklődés tárgyát képező tájképek és arcképek voltak kiállítva. Így volt kitéve a szerb trónörökös arcképe is, de nem december 2-án, hanem már régebben, anélkül, hogy valaki abban valami kifogásolni valót talált volna. Visszautasítja, mint valótlant, Marchl képviselőnek azt az állítását, hogy a laibachi községtanács elhatározta, hogy egy utcát „Szeptember 29-iki utca”-nak nevez el. A politikai panszlavizmus nem létezik és panszlavizmus csak a szláv népek szívében és vérrokonságában él. Sternberg képviselő hibáztatja az ifju-cseh párt politikáját, mely kizárólag a mandátumok megtartására irányul. A párt ahelyett, hogy pozitív programot tartana a szeme előtt, csakis a radikális utján vánszorog. Reméli, hogy a státárumot minél előbb megszüntetik és a cseh, de egyáltalán Ausztria többi népeivel felhívást intéz, hogy tekintettel a külső veszélyre, értsen egyet a birodalom és népeinek megőrzésére, egyben pedig különösen a németeket kéri, hagyják abba a provokációkat és teljesítsék a cseh nemzet kulturális törekvéseit. A legközelebbi ülés hétfőn.

Alfonz király és Castro elnök. Castro venezuelai elnök környezetéből közlik, hogy a santanderi helyi hatóságoknak a „Guadelupa” fedélzetén történt látogatása alkalmával Castro és a spanyol király udvariassági sürgönyöket váltottak.

Castro elnök ma déliben nejevel együtt Bordeauxból Párisba utazott.

A Guadeloupe gőzösön letartóztattak két gyanús egyént, akik a midőn hallották, hogy az ugyanazon hajón utazó Castro elnök Párisba és Berlinbe megy, arra kérték a hajó kapitányát, engedjék meg nekik, hogy ne Marseilleben kelljen kiszállaniok, hanem tovább folytathassák útjukat. Mindkettőt a rendőrségre vitték, hol egyik bevallotta, hogy ellensége Castronak, mert az 100,000 gránkkal megkárosította.

Az olasz költségvetés. A kamara mai ülésén Carcano pénzügyminiszter mondta el expozéját, a mely szerint az 1907/08. költségvetési év 36,5 millió líra felesleget, a tényleges bevételek egy millió 946 millió 424,711 lírát tüntetnek fel. Az összes kiadások fedezése után (10 millió vasuti építkezésekre, 12 millió adósságok amortizációjára), a bevételek 77 millióval nagyobbak az előző év bevételeinél, megjegyezvén, hogy a gabonavámokból származó bevételek 50 millióval kevesebbet tettek ki. A miniszter ezután a vasutak ügyével, a szükséges építkezésekkel és a forgalom növelésével foglalkozott. Végül a kormány politikáját a munka, a felvilágosítás és a védelem politikájának mondja, mely mindig azt a célt látja szemel előtt, hogy a kiadások a helyes határokon belül maradjanak, hogy a költségvetési egyensúly biztosítva legyen és az állam hitele magas színvonalon álljon. Az expozé élénk helyesléssel fogadták és a minisztert számosan üdvözölték.

Amerika fegyverkezik. Roosevelt elnök a kongresszushoz intézett üzenetben javaslatot tesz aziránt, hogy a haderő legénységének létszámát önkéntesek után két millióra emeljék. Jelenleg ugyan — írja az elnök üzenetében — semmi felhő sincs a politikai horizonton, épp ezért ez az idő a legalkal-

masabb, hogy egy esetleges háborúra előkészületeket tegyenek.

Elmozdított tengernagy. Germinet tengernagy megrendszabályozása a touloni tengerészeti körökben élénk izgalmat keltett. Miután a kormány attól tart, hogy a megrendszabályozott tengernagy hívei nyilvános tüntetéseket rendeznek, megtiltotta a tengernagynak, hogy Toulonba visszatérjen és egyik ordonánctisztjét bízta meg azzal, hogy a költöztetést vezesse.

A bukaresti német követ visszahívása. Kiederlen-Wächter bukaresti német követet nemsokára vissza fogják hívni. Ez a lépés azokkal a támadásokkal áll összefüggésben, amelyeket legutóbb a követ magánélete ellen intéztek. Egy nő ugyanis, aki a követség palotában mint házvezető szerepelt, a követség személyzete, valamint a bukaresti diplomáciai kar részéről azt a társadalmi elismerést kívánta, amely különben csak a törvényes háziaszszonyt illeti meg. Mivel egyébként Kiederlen-Wächternek kiváló diplomata tehetsége van, külön miszsióban fogják alkalmazni a Keleten.

A kicsapott iskola.

— A győri tanítóképezdének ügye. —

Budapest, december 11.

A győri tanítóképző növendékei tovább folytatják az ellenállást, a püspökben pedig a közvélemény egyhangú nyomása és elítélő haragja dacára sem ébredt föl engedékenység. A helyzet Győrött így meglehetősen vigasztalan és a növendékek kizárása nagy izgatottságban tartja egész Győr városát és vidékét is, mert a hazafias ifjak nagyrészt a közeli környékről valók. Növelte az izgalmat, hogy a december 2-iki miséről tüntetőleg távol maradt 35 negyedik osztálybeli képezdésen kívül Széchenyi püspök kizárta az intézetből az alsóbb három osztály mindama növendékeit is, akik szolidaritást vállaltak a felsőbb osztály hallgatóival, szám szerint 66-ot. Az alsóbb osztályok 102 növendéke közül az előadások felfüggesztéséig mindössze 36 jött el az előadásra. Erre a püspök a renitenseket mind kizárta, úgy, hogy a kizárt tanítóképezdészek száma 101-re emelkedett. A negyedik osztálybeliek, a tulajdonképpeni tüntetők előző évi bizonyítványukat a kizárással vonatkozó minden megjegyzés nélkül kapták ki, mert az alsóbb osztályok forrongására való tekintettel, a tanári kar ettől elállott. Bekövetkezően azonban az alsóbb osztályoknak kizárása is, ezek mult évi bizonyítványaira már rávezették: Engedetlenség és összeesküvés miatt az intézetből kizáratott. Győr, 1908. december 7. Haller József igazgató.

A kizárásról értesített szülők, gyámok, akik tegnap és ma egymás után jelentkeztek az igazgatónál, ott ezt a lesújtó tartalmu irást kapták. Az igazgató igyekezett csillapítani a tanári kar s a püspök ellen zúgolódókat, vigasztalni a szomorkodókat azzal, hogy a püspök visszafogad mindenkit, aki a fegyelemsértésért bocsánatot kér s magát a fegyelmi vizsgálatnak aláveti. A bocsánatkérésre nehezen határozták el magukat az ifjak. Ugy az igazgatónak, mint a tanári karnak, valamint a kir. tanfelügyelőnek fáradozásai, rábeszélő kísérletei hiábavalónak bizonyultak.

Haller József igazgató egy újságíró előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Az itt történt dolgokról — mondotta — nagyon hamis hírek kerültek forgalomba. A püspök, mint legfelső tanhatóság elrendelte, hogy december 2-án mise lesz, ezen a negyedéves növendékek nem jelentek meg és tüntettek azzal, hogy összebeszéltek és fegyelemsértésre biztatták a többiket. A diákoknak az lett volna a kötelességük, hogyha aggodalmuk van, hozzám jöjjenek, e helyett önhatalmúlag szembehelyezkedtek a püspök rendeletével. Láttam, hogy politikai dologról van szó. December másodikának megünneplése kényes ügy. Azonnal intézkedtem tehát, hogy ne zászlóval vonuljunk fel a templomba, hanem zárt sorokban, egyszerűen. Mondhatom, ha a diákok eljöttek volna hozzám s én megmagyarázom, hogy ez a mise teljesen független attól, hogy ma odaát

Bécsben császárijubileum van és hogy mi azért mondunk hálaadó misét, hogy annak a gyászos napnak az emléke ki van törölve a magyar nemzet történetéből, — mondom, akkor talán nem történt volna semmi. Sajnálom, hogy a diákok nem jöttek el hozzám. Erős a hitem, hogy a rend mégis helyreáll. A növendékek túlnyomó része aláírta a visszafogadási kérvényt és a püspök valószínűleg visszafogadja őket. Kérdés, milyen lesz a büntetés. Az ifjak azt kérik, hogy mindnyájukat egyformán büntessék. Remélem, a püspök ur el is engedí a büntetést. Eddig nem nyilatkozhattam, örülök, hogy most alkalmam nyílt. Ön az intézet nyilatkozatát is kérte, ezt Jakab Ferencz tanár ur fogja ismertetni. Ez a nyilatkozat informálja a minisztert is, ez felel meg a tanfelügyelő jelentésének és annak a közlésnek, amelyet a miniszter a püspöktől kapott.

A diákok, akiket eddig a katolikus püspöki vagyonból tartottak fenn, most a legnagyobb nyomorban szynylódnak Győr városában. Először is kizárták őket a menzából s így kenyértelenek maradtak. Győri uriaszonyok körében mozgalom indult meg, hogy a bajba kerülteket fölségélyezzék. A vasuti vendéglőben tizenkét kizárt diák kap ingyen kosztot. A többi a népkonyhára jár.

— Ügyünkben, — mondták a diákok, — eddig nincs semmi fordulat. Mi nem vétettünk senki ellen, ennél fogva nem is kérünk senkitől se bocsánatot. Az a meggyőződésünk, hogy az lett volna bűn, ha megjelentünk volna a császár-miséen. Közöttünk teljes a szolidaritás. A tanfelügyelőségen levő kérvényt közlünk senki sem írta alá. Lehet, hogy a szülők közül aláírta valaki, de mi bocsánatkérésrel s azzal, hogy bünt követtünk el, nem vagyunk hajlandók az intézetbe visszatérni. Szívesen visszamegyünk, vissza akarunk menni, de igazunk tudatában semmiféle fegyelmi büntetésnek se vetjük alá magunkat.

Ugyancsak a kizárt diákság köréből az eset történetét így adják elő:

Mi, a kizárt tanítónövendékek, békésen öhajtottuk elintézni a kínos ügyet, azért a néppárt egyik képviselőjével értekeztünk. Budapestről teljesen megnyugtató jöttünk haza, de itthon a békés kiegyenlítésnek ismét útját szegték. Budapesti utazásunk szerint a tanári testület utján folyamodtunk a Méltóságos Püspök ur elé, hogy tekintettel hazafias felbuzdulásunkra, vegyen vissza bennünket az intézet kötelekébe; mivel pedig egyöntetűen cselekedtünk, a büntetést is egyformán kegyeskedjék kiszabni. Igazgató urunk a püspök utasítása szerint ridegen visszavetette kérvényünket, hozzátéve, hogy csakis a következő feltételek mellett hajlandó bennünket visszavenni: A bűnösség elismerése. Megbánás. Bocsánatkérés. A szigorú fegyelmi vizsgálat alá vetés. Különböző foku büntetések.

Ilyen feltételekkel pedig nyilvánvaló, hogy bűnbakokat keresnek és hogy inkvizíciót rendeznének. A fegyelmi vizsgálatnak összes ügyeit maga a püspök akarja vezetni, szóval nyakunkat szegni hazafiságunkért. Természetes, ilyenbe belemenni lehetetlenség.

A többi osztályokat is kizárták, előző évi bizonyítványukra pedig ráírták: „Engedetlenség és összeesküvés miatt az intézetből kizáratott.” Kérdjük, jogos ez?

Ők azt állítják, hogy a negyedévesek bujtogatták és megeskették az alsóbb éveseket, ami pedig a leghatározottabb koholmány, mert a negyedévesek mindig figyelmeztették őket az esetleges bajokra, sőt felszólították őket, hogy térjenek vissza osztályukba. A három alsó osztály átlátva a negyedévesek hazafias tettét, szolidaritást vállalt velünk. Tehát összeesküvésről szó sem lehet.

A közvéleményben s különösen az ország ifjúságának soraiban támadt felháborodást mutatja az, hogy a pozsonyi királyi jogakadémia polgársága, Bossányi Kálmán elnök aláírásával nyílt levelet intéztek a kizárt diákok érdekében a győri püspökhöz.

A győri tanítóképző-intézet kizárt növendékeinek ügyében holnap déliben 12 órakor Nagy György orsz. képviselő vezetésével a Kurucz Ifjak Társaságának küldöttsége fölkeresi a Házban Justh Gyula elnököt s megkérli,

ogy a kizárt preparandisták ügyében járjon közbe gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél.

Montenegrói levél.

Cetinje, december 8.

Amilyen egyszerű és szórakoztató dolog a Bocce di Cattaróból Montenegró hamvasszürke hegyvidékeibe eljutni és Cetinje zöld oázisát megtekinteni, olyan nehéz ennek a miniatűr tartománynak népszokásaiban és egyéni hajlamaiban eligazodni. A szálfahosszu árnyékvitczek, akik a városka falusias utcáin ögyeclegnek és szindus öltözetük hatását hatalmas fegyverek hordásával akariák fokozni, mosolyt csalnak az idegen arczára, mely csak akkor megy át a boszankodásba, ha az ember látja, hogy ezek a dologra termelt ficzkók mint tolnak minden munkát az asszonyaikra.

Mire való ez az operettszerű karrikatura-félszerelés a 20. században, egy pár száz kilométernyire az európai kulturműveltségtől?

Cetinjében — jóllehet nagyon szalmafüdes, fecskefészkes falusi hangulatot kelt bennünk — nem kapunk erre a kérdésre kielégítő magyarázatot. Ezért a tulajdonképpeni „vidékre” kell mennünk a pásztorok közé. Például a török határra. Egy barátommal behatoltunk a civilizálatlan „Novibazár-szandzsák”-ban levő uttalan „Fekete-hegységbe”, melynél sok száz méter mély hegyzug, a Tara völgye választja el Montenegrót Törökországtól. Késő este volt már, mikor magasan fenn, a hegyi fensíkon megpillantottuk az első montenegrói viskókat. A sárgászöld égen sötét, hosszú ember árnyék-alakok lomha torzképei mozogtak. Csakhamar eléink jött néhány a viskók hakosai közül, lövésre kész fegyverekkel; hatalmas alakok, vörös-fekete bóbítás sapkával fejükön, ingujiban, meleg vörös mellényekben, bő, világoskék, térdig érő nadrágban. Egy jól megfogalmazott átkozódás a szultán birodalmára, a legrosszabb bevezető beszédnél is jobban beajánlott minket a hegyi lakók jóindulatába és fegyvereiket a jobboldal balkezükbe véve, sokat kifejező mimikával invitáltak meg kuczkóikba vacsorára.

Egy szögletes térség, négyoldalt fatákolmányokkal, léccel körülvéve, középen röszeláng, mely felett egy „krumbiri”-val (burgonya) telt vödör lóg, melyből szürkés-fekete kanyargó füst száll ki, mely a léccelreken, meg az egérluknagyságu ablaknyíláson kinyomulni igyekszik — ez volt a kuczkó képe. Két jóképű asszony szótlanul, nyersen, de jól párnázott támlásszékeket hozott be, a vendégek tisztelhetelyeit: a gyerekek egy sarokba kuporodva, félénken bámultak minket, szólni nem mertek, de félszeg gesztikulálással mutattak hol az ő, hol a mi szemünkre, mert még nem láttak szemüveget és csodálkoztak rajta. Török kávét forraltak és a férfiak hosszú megtöltött pipákkal „esibukokkal” kínáltak meg bennünket. Aztán a láng köré heveredtek és beszédbe elegyedtek velünk, ami bizony kissé nehezen ment folytatékos szerb nyelvtudásunkkal. Közben az asszonyok egy alacsony, háromlábú asztalt hoztak be, melyen hogrács állott savanyu tejjel, ebbe beleöntötték a krumbirit és primitív fakanalakat osztottak szét. Vacsora után a férfiak leszedték a szegről egyetlen parádés szerszámukat, a guzlát, egy önkészítette hangszert, melyen arab tónusra emlékeztető komor zöngéjű hangokat adtak ki.

Beszédük, járásuk, fogalmaik csodálatosan primitívek, Ázsia pagonyjain élő félemberekre emlékeztetők, de barátságosak, ha bizalmat keltő emberekkel van dolguk és szép jellemvonásuk a nagy patriotizmus. Populáris anekdotája a „Fekete hegység” lakóinak Bismarcknak az az állítólagos felelete egy kérdezősködőnek, aki aziránt érdeklődött, vajjon lesz-e háború: „Kérdezze meg a montenegrói herceget!”

Sötét, csillagos éj volt, mikor elhagytuk a hegyi viskót. Ugy éreztük magunkat, mintha egy régi, XVI. századbeli illúzióból ébredtünk volna fel.

Kell-e intelligenczia a zenéhez?

A muzsikához értők végtelenül lenézik a közönséges halandókat. A hangiegy-skálát amolyan felhőkbe szurt rudnak gondolják, melyeken ők ülnek a lábukat lelógatva és a magasból megvető pillantásokat lövelnek azokra a szerencsétlenekre, kik véletlenül Wagnert nem tartják valami nagy férfiúnak.

Az újabb kutatások megmutatták, hogy a zene lovagjainak nincs nagy okuk a büszkélkedésre. Körülbelül bizonyítottnak vehető, hogy az ének és a muzsika alsóbb rendű kifejezőmód a beszédnél. Az ősember már dobolt, ütemeket vert ki kezével, énekszerű hangok hagyták el ajakát, de beszélni még nem tudott. A tagolt, értelmes szó csak a muzsikálás után következett. Ezt a föltevést igen komoly bizonyítékok támogatják. Utasok akadtak olyan teljes vad állapotban lévő törzsekre, melyeknek szókincsük hihetetlenül szegény volt; alig hetven-nyolcvan szorosán körülhatárolt fogalmat tudtak megjelölni. De bőven voltak dallamaik, sőt egy-egy fölszólitást, vagy parancsot is „trillákban” fejeztek ki. Ezeket a „trillákat” le is kottázták és a mi európai zeneértőink olyan ösillatot és őszint komponáltak ki belőlük, hogy csak.

A gyermek még nem tud értelmes mondatot összeszedni; de apró dalok dallamát meglepő jó érzékkel képes ellallaláznai. Akárhány gyermek van aztán, ki igen jól tud zongorázni, énekelni, nagy élvezettel fogja föl a muzsikát, de az értelme azért még nincs annyira kifejlődve, hogy meg tudná érteni, hogy a burgonyában keményítő is van.

Az elmebeteg intelligenciájának egyik mérője az, vajjon képes-e önmaga enni. A legalacsonyabb fokon azok a betegek vannak, kik még táplálkozni sem tudnak; úgy kell őket etetni, mint a picziny babákat. De ugyanezeket a szerencsétleneket megtanítják hegedülni, zongorázni, énekelni; s ugyancsak ők határtalan gyönyörűséggel képesek elmerülni a muzsika élvezetében.

Mi annak az oka, hogy öt-, vagy hatszáz elmebeteg tiz ápoló fegyelem alatt tud tartani? Az, hogy az elmebetegeknek nincs annyi intelligenciájuk, hogy akaratukat koordinálni tudják; mindegyik a maga feje után indul s közös cél felé törni nem tudnak. Éppen ezért a tiz ápoló, aki egymás mellé sorakoztatja működését, könnyen megbír a félezer szertehulló akarrattal. Nos, az intelligenciának, helyesebben az in-intelligenciának ezen a színen lévő bolondokból pompásan együttműködő zenekarokat tudnak összeállítani. Akik hallottak ilyen örültzenekart, amint a legnehezebb klasszikusokat szabatosan előadja, hinni sem akartak füliüknek és szemüknek. Ugyanez a precizitás, poézis s lélek nyilatkozott meg az egyes szereplők énekeiben, vagy játékában is.

Szóval, azt látjuk, hogy a muzsika kultuszához nem föltétlenül szükséges valami tulságosan kiinomodott intelligenczia. Chopinról beszélünk, hogy nagyon műveletlen ember volt. S ez körülbelül érthető is. Az ilyen muzsikusi annyira elmerül a maga világába, hogy azon kívül nem vesz észre semmit és nem is becsül semmit.

Az „intelligensebb” muzsikások, mint például Wagner, a zenébe akariják begyömöszölni az egész világ intellektuálitását. Azt mondják, hogy a zenével mindent ki lehet fejezni. Ezt az együgyűséget ma már nem igen merik hangoztatni; a helyett azt mondják, hogy a zene képes olyan érzések kifejezésére, melyre se a szó, se az irás, se az ecset, se az agyag nem képes. Ez sem egészen igaz. Igaz csak annyi,

hogy vannak érzések, melyeket nem tud tolmácsolni a nyelv, toll, pemzli és a márvány; de amelyeket igen helyesen tud kifejezni — ha szabad ezt a kifejezést használni — a zaj. Az óratik-takja, a vonat robogása, a patak locsogása, a szél zugása és — ha úgy tetszik — Wagner ur is néha, olyasminek tud hangot adni, melyre más szerv nem képes. Csakhogy ez nem annyira a tik-taktól, meg Wagner urtól függ, mint az embertől, a hallgatótól. Maeterlinck mást fog kihallani a hársfa lombjainak suhogásából, mint Simkó Ferencz.

Mindez persze nem azt akarja igazolni, hogy a muzsika és intelligenczia egy uton nem haladhat. Még kevésbbé azt, hogy aki nem ért zenéhez, az már intelligens ember. Igaznak látszik csak annyi, hogy a zene kultiválásához, az értelem határtalanul mikroszkópikus szikrája is elegendő.

Németek a levegőben.

— Nach London! —

Berlin, december 10

Nagy az öröm Zeppelin újabb és újabb sikerén a Rajnától az Oderáig. Azt hiszik, hogy meg van oldva a repülés problémája. Hallelujázó zsolozsmák zsongnak a Bodensee tarajos hullámai fölött: és tomboló dítirambusok kóvályognak a Spree partján, ahol büszkén nézi a császári palotát a Begas négy oroszlánja. A német sajtó a kultura diadalát emlegeti, büszkén hirdetvén, hogy ismét a germán faj vitte előbbre az emberi haladás ügyét.

Bizonyos, hogy a Zeppelin sikere érdekli a kulturát és bizonyos az is, hogy ha valamikor a technika a repülésig viszi, ez beláthatatlan sokat fog változtatni az emberiség életén. És mégis, ez a mostani germán diadalmamor egy kicsit gyanus. Semmi közünk a merev-rendszerhez, vagy a repülőgéphez és a repülés tudományának egyéb problematikus részeihez. Ha Zeppelin fog előbb röpi, mint Wright, mi éppugy fogunk örülni, mintha a repülőgép veri le a léghajók rekordját. Végre is, mindenkinek egyre megy, hogy az unokája Fahrman-rendszerű vagy Zeppelin-formájú járművön fog Párisból Balatonbogiárra utazni. Az embereket csak a tény érdekli, a modusok a szaktudósok számára valók. És amikor a német nép ujjong, mert Zeppelin sikereket arat és jól repül, az természetes. De nem természetes és nagyon is megfontolásra méltó, amikor a német nép azért örül, mert a merev-rendszer győzött. Ekkora tudományos lelkesedést a Marslakóknál sem találhatunk és ha örömmámorban uszik ma Friedrichshafen, Lindau és Vilmos császár, akkor a németeknek bizonyára többet jelent a merev-rendszer diadala valami tudományos hypothézis beigazolásánál. Ez a lelkesedés nem a tudományról szól, aminthogy a német nép nem a tudományról adózott akkor sem, amikor milliókat adott Zeppelinek Echterdingen után. A németiséget csak hatalmi eszme képes ennyire lázba hozni, világhatalmi kérdés, amelyet a vörös sas-rend képvisel a zeppelini fölfedezésénél.

Eddig el volt fődve, de az események forgatagából szépen kihámozódik lassanként e titkos uralmi idea. A katasztrófa után kezdte a pihés szárnyát bontogatni és megéledt akkor, amikor a német léghajóflotta-egyesületet megalakították. Tele lett Németország a Luftflotte-verein eszméjével és az rendre meghódította a germán lelkeket. Miért? Mert benne volt a németiség minden titkos vágya, továbbá reménysége. A kimondott cél az volt, hogy Zeppelin megépít egy minta-hajót, a német állam majd utánacsináltat pár tucatot és berendezi mindegyiket hadicélokra. Ez volt a czégér, a burok, de mennyi reménység, mennyi rözsás álom lappangott alatta! A levegő-flotta eszméjében ott lebegett a német győzelmi éhség, a dicsőséget szomjuhozó mámor, a Hohenzollernek minden hatalomra vágyakozása és a Siegesallee büszke önbizalma. Harci indulók vad, tört akkordjai, nehezen dübörgő ágyuk zaja, a győztes sedáni hadur. „Wacht am Rhein”-je: ez mind

benn volt abban az egy szóban, hogy „Luftflottenverein“, amely olyan halkan, olyan feltűnés nélkül, olyan szemfényvesztő módon gördült végig nagy Németországon.

A Luftflottenverein jelszava tehát voltaképpen a fegyverkezés verbunkos igéje volt. Németországot magával sodorta a világhatalmi eszme láza és ez az áramlat magával ragadta a német társadalom minden rétegét. Háborus-könyvek jelentek meg, melyek a jövő, a holnap háborúját festették le ultravörös színekkel, azt a hadjáratot, amelyben Németország Európa ellen harcol és amelyben Németország marad a győztes. A sajtó harcizkedve lobban és a szocialista párt gyengülése tulajdonképpen a háborus kedvű elemek növekedését jelezte.

Amikor pedig Németország háborúra készül, akkor tulajdonképpen — Anglia ellen fegyverkezik. A két rivális között folyton élesedik a helyzet és folyton nagyobb lesz a közöttük tátongó űr. A két nemzetet elválasztó mélység áthidalhatatlan, kiegyenlíthetetlen, betölthetetlen. Azt eltörölni csak a holttestek ezreivel lehet. Mindaz az antagonizmus, ami csak valaha fennállt angolok és németek között, torlaszává nőtt, halommá erősödött és a leszámolást közöttük sokáig előadni nem lehet. A világpolitikában csak két rivális van ma, mert a gazdasági világalomra csak ez a két nép számíthat.

A mai állapot Angliában évszázados fejlődés gyümölcse, amelynek az erőszakos lerontása egyértelmű volna az angol hatalom összeroppanásával. Az óriási haderő támogatta a gyarmatosítást és a kifelé termelést és az angol ipar lassanként elárastotta a világpiacon. Ma olyanok a viszonyok, hogy Anglia látja el a világ egy tekintélyes részét iparcikkkel.

Az angol ipar azonban még korántsem érte el azt a helyzetet, amelynek már fokozása nincsen. Ellenkezőleg. Anglia gazdasági életének minden faktora az ipari gazdaság kiterjesztése felé tendál. Az egyes iparágak bámulatos specializáltsága, a munkaerő pompás képzettsége, a magas munkabérek és a munkásügy mindinkább helyes irányban való szervezése azt a törekvést eredményezi, hogy az ipari kivitel ki kell terjeszteni. Anglia gazdasági hatalmából legyen gazdasági világhatalom. És az ellenérvek legyőzésére ott van a sok egymásután sorakozó angol terület, Gibraltár, Malta, Cyprus, Port-Said, Aden, Colombo, Hongkong, Vey-Hay-Vey: mint valami hatalmas, összetörhetetlen gyűrű veszik körül a földet az Atlanti-Oceántól a Sárga-tengerig. És az angol iparral együtt érvényesül a brit hatalom Dovertől a sanhai kikötőig.

A fejlődésnek azonban néhány évtized óta erősen gátat vet a német ipar és a német hatalom. Németország is kivitelre dolgozik és amióta a francia milliárdokból megépítette a maga flottáját, folytonosan beleszólt az angol hódításokba. A rajnaparti igazi metropolisok éppen annyit termelnek, mint akármelyik angol igazi központ. A valamikor példátlanul álló lancashirei vagy glasgowi kerület roppant ipartelepeinek a mását idestova megtaláljuk a düszeldorfi, elberfeldi, vagy barmeni gyárakban. Az exportra való termelés Németországban politika lett és az utolsó három évtized nagy ipari fellendülése mintegy igazolta ennek a politikának a helyességét.

A termelést megszorítani roppant károk nélkül ma sem Angliában, sem Németországban nem lehet. Ellenkezőleg: mindig több és több munkásnak kell kenyér és az egyesek standard of life-je mindig magasabb lesz. A termelés szinte magától tágul és lassankint Anglia is, Németország is azt veszi észre, hogy számára az eddigi exportáló területek sem elegendők. Kicsi lett Macedónia, szük lett a világ. A gazdasági fejlődés során a két vezető nemzet szemben találta magát és a gazdasági háború elkerülhetetlen lesz közöttük.

Érzi ezt angolok is, németek is. A két hatalom mindinkább szemközt fordul és készül a holnapra. A holnapra, amelyről tudják, hogy véres lesz. Ágyutűztől izzó, győzeleméhes kiáltásoktól lármas. A nagy leszámolásra való felkészülés pedig csak dagasztja azt az erős nemzeti öntudatot, azt a bámulatos imperialisztikus érzést, amely annyira sajátja a német és a brit fajnak. A „Bule Britannia“, amely a tengeri világhatalmat meghódítani induló angol népnek a himnusza volt, felcsendül az új generáció Angliá-

jában is és kergeti a csatorna-flottát a hamburgi kikötő felé. Ujra megnyilatkozik az angolok hódító erejének a titka: az angol néppszycé, amely tele van hódítási vágygyal, uralkodni akarással. És itt újra csak egy nemzet van, amely felveheti az angollal a versenyt: a német. Ők aratták az utolsó félszázad legnagyobb harci diadalait és ez színte a paroxizmusra emelte a híres német önbizalmat. Fiatal nemzet, tele erővel és elfojtott energiával, amelyet valósággal elektrizálnak a tegnap mámoros diadalai. A hatalomért való küzdelemben, a megéltéért vívott harcokban pedig láz látnak, hogy mindenütt ugyanazzal az ellenféllel állnak szemben. Ez az ellenfél pedig erős, félelmetesen erős. A hajóhadával mai hatalom meg nem mérkőzhetik. A tökéreje beláthatatlan. A fekvése mindenektől védett. Földi utakon meg nem támadható.

De a levegőben? ... Ha majd egyszer megjelenik London fölött a kék égen egy sor nyugodtan uszó fehér sirályhajó, amelyben pickelhaubés, Mauser-fegyveres német katonák ülnek és amelyből Maxim-mitrelleusók küldik a halált a földre? Akié a levegő, azé a győzelem, azé a föld, azé az ipar és azé a kenyér.

Ezért lelkesednek a németek annyira a merevrendszerért és ezért csináltak Zeppelinből nemzeti hőst. A léghajó kultur-kérdése bliktri a mai Németországban, de takarónak kitűnő, amivel a nem éppen kulturális cselekedet és érdekeket el lehet földni. Az elkövetkezendő német-angol háború foglalkoztatja az elméket Germániában és ez a honfiszivek titkos megdobogtatója. Lélekzefojtó aggodalommal lesik a zeppelini ballón minden mozdulatát, hogy valaha annak a segítségével vonuljanak be Londonba és törjék meg a brit óriást.

A kultúra nagy vívmánya pedig arra lesz jó, hogy milliók milliókat gázolhassanak le a segítségével és újra kezdődjék a marakodás, roncsosá lött temek gulába rakása, legázolása a gyöngébbeknek és kipusztítása azoknak, akiknek puha az öklük. Az emberiség haladása, a fenséges rajongás a kulturáért. — ki törődik ezzel, kinek mi köze hozzájuk? A vérontás, a küzdelem, amelyben test feszül test ellen: ezért lobognak az izzó mámorok és a nagy lelkesedések. És ha majd egyszer sikerül Zeppelinnek megoldania a nagy problémát és kigyul az örömtűz a Bodensee partján, nem tudni, nem fog-e kitörni a csöcseléből Berlin utcáin az őszinteség és nem fogja-e riktolni a rég elfojtott kívánságot: „Nach London! Nach London!“ És a kultúra nagy vívmányának az örömnépén komoran fognak ásítani a tengerre a portsmouthi kikötő ágyui ...

Dérl Inure.

TÁVIRATOK.

Az indiai forradalom.

Kalkutta, december 11. A törvényhozó tanács javaslatot fogadott el, amely anarchisták és zavargást előidézők ellen gyorsabb és sommas eljárást statuál és a közbékre veszélyes társaságokat betiltja.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	decz 11.	decz. 10.
Buza	locobuza	109 ¹ / ₄	110 ¹ / ₂
	decemberre	109 ³ / ₄	101
	májusra	110 ⁷ / ₈	112 ¹ / ₄
Tengeri	decemberre	68	68 ¹ / ₂
	májusra	68 ¹ / ₄	69
Csikagó.			
Buza	decemberre	100 ³ / ₄	102 ¹ / ₄
	májusra	105 ³ / ₇	107 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre	57 ¹ / ₂	58 ³ / ₈

New-York, decz. 11. Gyapot New-Yorkban helyben 9.10 (9.15 tegnap), gyapot januárra 8.49 (8.60), gyapot márcziusra 8.55 (8.61), gyapot New-Orleansban helyb. 8³/₄ (8.13/16), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, decz. 11. (Zárlat. Zsir decemberre 9.10 (tegn. 9.15), zsir januárra 9.15 (tegnap 9.25), szalonna short clear, 8.68 (tegnap 8.63), sertésus decemberre — (tegnap 16.42)

Rejtélyes gyilkosság.

Budapest, december 11.

Három nap múlt már el a Frankfurter Gyula meggyilkolása óta s a bécsi rendőrség jóformán egy lépéssel sem tudott közelebb férközni a tetteshez, mint a gyilkosságot nyomón követő pillanatokban. Annál eredményesebben működött a budapesti rendőrség, mely a bécsi rendőrigazgatóság átirata után nyomban a leg-erélyesebben látott nyomozáshoz, mely már is meglepő eredményekkel szolgált. Már a bécsi nyomozás első pillanataiban adódtak elő momentumok a gyilkosok kiléte iránt, de ezek az adalékok még most sem váltak tényekké, sőt mi több, a terheltek pontos személyleírása sincs a rendőrség kezében. A rendőrség hivatalos kiadásában előadja, hogy a legnagyobb erélylyel és kitartással fogott hozzá a gyilkosság kiderítéséhez. Nem hagyta figyelmen kívül a tanuvalomásokat, amik a vizsgálat során előadódtak. Keresik mindenfelé azt a fiatalembert, akit a Laurenzenbergen láttak végigjuttatni és a rendőrség egy percze sem felejt el azt a feltevést, hogy a gyilkosságot orosz terroristák követték el és hogy a merénylők büntársai volt a két fiatalembert, akik — mint tegnapi számunkban jelentettük — bérkocsiban megjelentek a szomszédos épülő házhoz és ott a pallérral szóba elegyedtek, bizonyynyal az ékszerész üzletének kifürkészése szempontjából.

A rendőrség különben nem találja azt a bérkocsit sem, aki a két fiatalembert odavitte az épülő házhoz. Mindenesetre pedig nagyon fontos a nyomozás szempontjából az a körülmény, hogy a rendőrség megállapíthassa azt, vajjon csakugyan a merénylők büntársai volt-e az a két fiatalembert, aki egyfogaton ment oda az építkezéshez. Mert az is feltehető, hogy azok üzleti ügyben jártak ott és így a nyomozás esetleg hamis uton halad.

A rendőrség pedig a legminuciózusabb figyelemmel vezeti a vizsgálatot. Tegnap például egy érdekes kis momentumot fedezett fel, hogy a gyilkosok milyen óvatossággal dolgoztak. A bolt üvegajtáján függöny volt, amelyet Frankfurter, vagy a fia, ha benn voltak az üzletben, félrehúztak, hogy szabadon kiláthassanak az utcára. A gyilkos, mikor behuzta maga mögött az ajtót, minden valószínűség szerint azonnal elfüggönyözte az ajtót, hogy az utcáról be ne láthassanak.

Frankfurter Róbert, a meggyilkolt fia, amikor az apjának üzletéhez közeledett, megdöbbenve látta, hogy az üvegajtó el van függönyözve. Mivel ez sohasem fordult elő, a fiatal Frankfurter rögtön rosszra gondolt és szorongó félelemmel nyitott be az ajtón. Előadása szerint az elrabolt boutonok mintegy 8000 korona értékű képviseltek. A rablók magukkal vitték ezenkívül édesapja zsebtárczáját, amelyben 260 korona volt.

A budapesti főkapitányság erélyes nyomozásának máris szenzációs eredménye van. Megállapították, hogy a bécsi gyilkosságot budapesti orosz terroristák követték el. A detektívek kiderítették, hogy az egyik gyilkost, akire az összes adatok és az osztrál rendőrség személyleírása pontosan ráillenek Brozik Szaniszlónak hívják. Budapestben lakott, még pedig 1906 decemberétől 1907 márcziusáig. Először a Szövetség-utca 21. számú házában volt lakása Bubik Hermannnál, ahonnan Burger Teréz nevére költözött a Király-utca 15. száma alá. Brozik ez idő alatt sürrin érintkezett a Budapestben lakó orosz terroristákkal, különösen Penec Jakab huszonháves kárpossegéddel, akiről a rendőrség szintén megállapította, hogy minden valószínűség szerint része volt a bécsi rablógyilkosságban. Brozik tizenkilenc éves, alacsony, sápadtarcu ember és cipész mesterséget folytatott. Penec szintén alacsony kis ember, akit budapesti tartózkodása alatt állandóan figyelt a rendőrség. A főkapitányság rögtön közölte az eredményt a bécsi rendőrigazgatósággal.

Kant az asszonyokról.

Budapest, december 11.

Bizony, a nagy filozófusok nem valami hízogően nyilatkoztak az asszonyokról — ha egyáltalában nyilatkoztak róluk. Lehet, hogy Sokrates példáján okultak, akinek tudvalevőleg olyan hitvestársat adott az uristen, hogy — de hiszen ki ne hallotta volna a Xantippe nevét? A házastárs és czivakodó Xantippét, akit az tett halhatatlanná, hogy Sokrates sőtét Tartarusba kívánta, úgy elkészerítette az élet örökös zsörtölődésével. Kant, a filozófusok királya, sem beszél különös gyengédséggel az asszonyokról. Az újkori filozófia csak két nevet ismer, melyeknek viselői szívesen fordultak meg asszonytársaságban: a Stuart Mill-ét és a Comte-ét. Rajtuk kívül a nagy gondolkodók vagy egyáltalában nem foglalkoztak az asszonyokkal, vagy nem nagyon hízogó modorban örökítették meg az asszonyokról való véleményüket.

Plato asszonyi álnokságról beszél, Plotinos szégyenli, hogy anyától született és a középkorban Aquinói Tamás disztigválni akart: kétkelkedett benne, hogy az asszonyoknak egyáltalában van-e lelük, mint a férfiaknak. Csak a renaissance filozófija reklamált emberi jogokat az asszonyoknak is; — a renaissance egyik filozófusa könyvét az asszonyoknak dedikálja és azt mondja, hogy az asszonyok jobbak és finomabbak a férfiaknál. De hát a későbbi nagy filozófusok ugyancsak leszedik a keresztvizet Nettesheimi Agrippáról, amiért ennyire eltévelyedett; Descartes, Hobbes, Spinoza, Leibnitz, Kant, Schopenhauer, Nietzsche nem is nősültek meg, bizonyosságul annak, hogy hogyan gondolkodnak az asszonyokról.

Nietzsche Frigyeszt az asszonyokkal szemben tanusított felfogásáról a legnémetebb filozófusnak nevezték, amely elnevezés ugyanolyan joggal megilletné Schopenhauert és Kantot is. Kant viszonya az asszonyokhoz a mai napig nincs egész világosan felderítve.

Kant viszonyát az asszonyokhoz két szempontból kell tekintenünk: kulturtörténeti és individuális pszichológiai szempontból.

Hogy Kant a praktikus életben miképpen gondolkodott a házasságról és az asszonyokról, azt barátjától, sok éven át tanítványától és biográfusától: Jachmannától tudjuk meg: „Kantnak az volt a véleménye, hogy ha az ember hitvestársának megválasztásánál a feleségnek, jó háziasszonynak és anyának tulajdonságait fei is ismeri az asszonyban, kivételét meg akarja osztani, ha észszerű motívumot is keres elhatározásának nyomatékosabbá tételében, az feltétlenül a pénz legyen, mert ez tovább megtartja vonzóerejét, mint a szépség és a házassági köteleket is szorosabbá fűzi.” Továbbá: „Feleségének megválasztásánál az ember inkább okosan járjon el, mint szerelmesen.”

A Kant-biográfiák és az egykorúak egyértelműen azt vallják, hogy ámbátor Kant igen tapintatosan és előzékenyen viselkedett asszonytársaságban, sohasem beszélt velük másról, mint a konyháról és a házi teendőkről. Schubert mondja, hogy midőn emiatt egyszer egy asszony szemrehányásokkal illette, Kant azt válaszolta a legszubbilisebb módon, hogy a konyha avatott vezetése adja meg igazi értékét az asszonynak, mert a napi munkában elfáradt férjét felüldíti és ezzel magának is igazi örömet szerez és megalapítja a családi élet boldogságát.

1798-ban megjelent „Antropológiá"-jában a „Vom Charakter des Geschlechts" című fejezetben következő megjegyzéseit olvashatjuk az asszonyokról: „Amit a világ mond, az igaz és amit tesz, az jó" ez az asszonyok egyik alaptétele. Vagy: „A férfi féltékeny, ha szerelmes, — az asszony anélkül is féltékeny”. „Az asszony szabad lesz a házasság által, — a férfi elveszti általa szabadságát”. „A férfi könnyen rábírható titkának elárulására, az asszony soha. De a más titkát szívesen elárulja.” „A férfi szereti a házi békességet, az asszony soha sem irtózik a csetepatétól.”

Kant sokkal szívesebben társalgott tanulatlan asszonyokkal, mint „tudós nőkkel”, akik tudományos szórakozásra tartottak igényt. Ezekről Kant „Antropológiájának” említett fejezetében így nyilatko-

zik: „Ami a „tudós nők"-et illeti, a könyvre csak olyan szükségük van, mint az órájukra, ugyanis, hogy mások lássák, hogy van nekik; jóllehet titokban áll az óra, vagy ha jár is, rosszul jár”. „És Friedrich Nietzsche, a „legnémetebb filozófus" minden tanult nőben egy pályátvesztett szakácsnét látott.

Schopenhauer gyűlölete az asszonyokkal szemben az ő fekete epéjű, kesernyés természetéből folyik; Nietzsche gunyától áthatott szarkazmusa inkább lokális körülményekből magyarázható. Kantnál az asszonyok iránti ellenszenvem nem az ő elementáris, lelki hajlamaiban keresendő, hanem philosophiájának radikálisan intellektuális jellemében.

Mindazonáltal Kant két ízben igen közel állt a házassághoz, de mindig oly sokáig gondolkodott, míg elhatározásra jutott, hogy kiszemelt hitvesel megunták a várakozást. A szándékából azonban nyilvánvaló, hogy Kant nem hordozta magában az asszony nem iránti gyűlölet csiráját, hanem — de hát Istenem, az ember akkor filozófus, ha okosan gondolkodik!

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Szombat, december 12. — Róm. kat.: Zenedő. — Prot.: Szabolcs. — Görög-orosz: nov. 29. Par. 37 VI. — Zsidó: Kiszev 18 S. Vajislach — A nap két reggel 7 óra 40 perczkor, nyugszik délután 4 óra 7 perczkor. — A hold két este 8 óra 29 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 57 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 8-9-ig. Belépő-díj 1 kor. — Modern festők kiállítása a Könyves Kálmárnál Nagymező-utcán 37-39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigyéteri szalonjában a Műhely-kiállítás bemutatása a sajtónak. Délután 4 órakor a tárlat megnyitása. — A Nemzeti Szalon Karácsonyi kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 8.) nyitva 9-1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-6-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig, a téli hónapok alatt november 1-től február végéig kedden és pénteken 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 óráig vannak nyitva.

— A király karácsonya. A király a karácsonyi ünnepeket Schönbrunnban fogja tölteni. Walsebebe való esetleges utiáról lemondott.

— Személyi hír. Vukotics Andrija, a montenegrói fejedelem sógora. Czettinében elhunyt Milena fejedelemasszony két leányával Párisba utazott.

— A trónörökös vadászatán. Ferenc Ferdinánd trónörökös vasárnap éjjel udvari különvont Kistelek állomásra érkezik, hol kocsijában tölti az éjjelt. A trónörökös hétfőn reggel Pallavicini Sándor örgrói pusztaszeri kastélyába hajtat Pallavicini Sándor örgrói és ifj. Pallavicini örgrói, a hitbizomány majoreszkója kíséretében. A gyönyörűen átalakított kastélyban Pallavicini örgrófné, szül. Széchenyi Mária grófnő fogadja a trónörökösöt. A vadászatok hétfőn délelőtt kezdődnek és kedden, szerdán, esetleg csütörtökön is folytatódhatnak. A pusztaszeri kastélyban, hol a trónörökös lakni fog, hétfőn este nagy-szabású ebéd lesz, melyen a trónörökös kísérete, a Pallavicini-család tagjai és Kovács József jószágkormányzó vesznek részt.

— Az angol királyról. Csak most, napok múltán, hogy az egész világsajtó hirt adott az angol király betegségről, érkezik egy gyenge dementi a dologról, mely azonban beválik megerősítésnek is. A hiradás szerint, mely Londonból érkezik, az Edward király betegségről pár nappal ezelőtt elterjedt hírek túlzottaknak bizonyultak, mindössze annyira igaz, hogy az uralkodó Windsorbán, ahol a svéd királyi pár látogatása alkalmából tartózkodott, náthát kapott s e miatt Sandringhamban egy hétig gondos orvosi gyógykezelés alatt állott. Hogy a király állapota jobbra fordult, bizonyítja az is, hogy tegnapelőtt Londonból Brightonba utazott, a Sassoon-család látogatására. A Sassoon-családdal, amelynek tagjai egytől-egyig zsidók s az angol pénzarisztikráczia leggazdagabb tagjai, az uralkodó már évek óta baráti viszonyt tart fenn s évente többször ellátogat az enyhe időjárású déli tengerparton fekvő pompás Sassoon-villába. A Sassoon-család tagjai, noha a király rendes társaságába számíthatnak, szigorúan vallásosak s nőtagjai is azon előkelő zsidónők közt voltak, akik arra kérték a királyt, hogy zsidó ünnepek előestéjén és péntek este ne rendezzen udvari bált, mert azon nem vehetnének részt. Mint ismeretes, a király engedett a kérésnek. Egy ízben a király épp egy zsidó bójtnapon volt vendégségben a Sassoon-családnál, amelynek legidősebb tagja szobájába zárkózva, jámbor inádkozással töltötte el a bójtnapot. Mikor az uralkodó erről tudomást szerzett, automobilján elhagyta a Sassoon-villát s csak este, a bójtnap végeztével tért vissza, élénken emléklöve a bójtől Sassoonnál, hogyan töltötte a hosszú bójtnapot?

— A német császár köszönete. Az Uránia Magyar Tudományos Egyesület felajánlotta Vilmos német császárnak Rudolf trónörökös szobra ércbe öntött mintáját. Szögyény-Marich László nagykövetünk levélben értesítette az Uránia Egyesület elnökét, Molnár Viktor államtitkárt, hogy Vilmos császár hálás köszönetét küldi a szoborminta felajánlásáért s hogy a rendkívül sikerült szobormintát, mint kedves emléket, nagy becsben fogja tartani.

— Havas világ. Ma délelőtt körülbelül tíz óra tájban elkezdett havazni a fővárosban és környékén. Oly sűrűn és oly vehemenssen hullott a hó, hogy alig egy óra lefolyása alatt vastag hóréteg borította a háztetőket, a járdákat és a kocsutakat. Fehérré lett a város és semmi kilátás nem volt arra, hogy a roppant hóesés hamarosan megszűnik. Nem is szünt egész napon át; sőt estefelé mind sűrűbb lett, úgy, hogy a közlekedés ugyancsak megnehezedett. Hóekéket hurcizáltak végig a városban; munkások százai lepték el az utcákat, hogy némiképpen fentartassák a közlekedést. Azonban a hóekék és a hókaparók munkája nem sok eredménnyel járt. A járdák és a villamosok mentén alig tisztogatták el a havat, a következő perczben már megint sűrű hóréteg képződött. A villamosok csak döcögve járnak. Csak ilyenkor tűnik ki, mily hiábavaló volt a főkapitánynak az a rendelete, hogy a lovakat ilyen súlyos körülmények közt ne terheljék meg túlságosan és ne kinnzárják az állatokat. Majdnem minden utcában látni lehet, amint irtózatosan megterheltek kocsik elé fogott lovakat a kocsisok ütnek-vernék kegyetlenül s a megkínzott állatok még sem tudják a járműveket tovább czipelni. A sarki rendőr csak nézi a szörnyű állapotot s a füle botját sem mozgatja, hogy a főkapitány rendeletének érvényt szerezzen. Bizony csak papíron marad a rendelet, mint ahogy a gépkocsi-rendelet is a papíron marad. Több apróbb-nagyobb baleset is fordult elő a nagy havazás alatt. A rendőrség újból figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy házaik előtt és az udvarokról a felgyülemelő havat azonnal takarítsassák el.

— A pápa gratulánsai. A pápa a trónteremben ma fogadta a diplomáciai kar tagjait. Gróf Széchenyi osztrák-magyar nagykövet feliratot olvasott fel, melyben a diplomáciai kar gratulál a szentatyának jubileuma alkalmából, aki rövid köszönő beszéddel válaszolt.

— Pótló és javító érettségi vizsgálatok. A felső kereskedelmi iskolák december havi pótló és javító érettségi vizsgálatát a VI. ker. közs. felső kereskedelmi iskolában (Nagymező-u. 1.) lesz. Az írásbeli vizsgálat f. évi december hó 14-én, a szóbeli december 23-án kezdődik.

— **Egy királyi eskümintá megváltoztatása.** Londoni táviratok híri adják, hogy az angol királyi eskümintának megváltoztatását tervbe vették. Crewe lord, a titkos tanács elnöke a kormány részéről ezt kilátásba helyezte. A mostani esküforma ugyanis sérelmes a katolikusokra nézve és eredete a XVII. századra vezethető vissza, amikor Angliában nagy vallásháborúk dultak. A mostani esküformában bántó kifejezések vannak a katolikus vallás több alapvető tétele ellen. Abban az időben, mikor ezt az esküformát kitalálták, ez megfelelt a nép érületének, mert a katolikusok el voltak nyomva, úgy, hogy vagy kénytelenek voltak elrejtőzni, vagy emigrálni, ha csak azt nem akarták, hogy legyilkolják őket.

— **Steinheilmé.** A mai napon az a hír érkezett Párisból, hogy Steinheilmé alighanem szabadlábra fogják helyezni, ami bizonyára egyértelmű volna a párisi rendőrség nagy felsülésével. Steinheilmé Andréé vizsgálóbíró újból kihallgatta. Arra a kérdésre, hogy miért állította eleinte, hogy rablók törtek be nála, akik elvitték az ékszereket, Steinheilmé a következő vallomást tette:

— Nem bánom, bevallom az igazságot. Ha azt állítottam, hogy ékszereimet ellopták, úgy ez csak azért mondtam, mert barátaim megígérték nekem, hogy hamis ékszereimet igaziakkal fogják kicserélni.

Steinheilmé egészségi állapotáról nyugtalanító hírek keringenek. Mivel már napok óta nem eszik és álma nagyon is nyugtalan, tegnap a foghízi orvos megvizsgálta és állapotát olyan súlyosnak találta, hogy feltétlenül orvosi kezelés alá kell venni. Általános az a vélemény, hogy a tegnapi kihallgatás negatív eredménye alapján Steinheilmé a legközelebbi napokban szabadonbocsátják. Bertillon, aki az ujjlenyomatokat vizsgálta meg, szintén tegnap terjesztette be jelentését, amely szerint a cognacos üvegen talált ujjlenyomatok Steinheilmétől, Couillardtól és Wolff Máriától származnak. Ogier, a kémiai intézet igazgatója, aki Steinheilmé házi gyógyszerárának a megvizsgálásával volt megbízva, szintén végérvényes szakvéleményt mondott. E szerint a cognacmaradék tiszta volt, a házi gyógyszerárban pedig mérgét nem talált.

— **Nyilatkozat.** Felkérték a következő sorok közlésére: A képviselőház mai napon tartott ülésében úgy határozott, hogy elfogadja a mentelmi bizottság javaslatát és Polónyi Gézát az általam ellene nyilvános rágalmas miatt folyamatba tett büntető ügyben az igazságszolgáltatásnak nem adja ki. A képviselőház határozata előtt tisztelettel hajlok meg. Megtettem, amit meg kellett tennem és amit meg lehetett tennem. Alkalmat adtam Polónyi Gézának, hogy bizonyítsa vádjait. Vehettem volna a fegyveres elintézés útját. Azonban az ügyet nem formailag, hanem érdemileg és gyökeresen akartam tisztázni. Akartam, hogy bizonyítson. Neki azonban bizonyításra adott engedély nem kellett. A mentelmi bizottság előtt megjelent, de a bizonyítás céljából való kiadatását nem kérte. Mit mondott és mit kért, azt a bizottsági tag urak tudnák megmondani. Polónyi Géza vádolt, de a felkínált bizonyítás elől kitért. Még csak a leghalványabb valószínűsítést sem kísérelte meg. Részemről az ügyet most befejeztem. Dr. Král Vilmos ügyvéd.

— **Gyémántmisés plébános.** A budapesti lelkészkedő papság nesztora, Zierer Károly tabáni plébános — végleges megállapodás szerint — holnap, szombaton, pappá szentelésének hatvanadik évfordulóján, tartja gyémántmiséjét a tabáni plébánia-templomban. A fővárosi papság dr. Walther Gyula preláthus-kanonok, szemináriumi kormányzó elnöklete alatt a papnevelő-intézetben tartott értekezletén megállapította az ünnepek részleteit. A fővárosban működő összes papok holnap, szombaton délelőtt fél tíz órakor a tabáni templom sekrestyéjében gyűlnek össze. A jubilánst küldöttség kíséri a templomba, ahol tíz órakor kezdődik az ünnepi istentisztelet. A gyémántmisés pap manuduktora Walther pápai preláthus lesz, az asszisztensek közt pedig helyet foglalnak a szemináriumi összes előjáról. Mise után következik az üdvözlés. A fővárosi papság jókívánságait Walther Gyula preláthus tolmácsolja, aki egyúttal átnyújtja azt a remekművi arany oltári kelyhet, melyet a papság ajándékoz a ritka ünnep emlékére a jubilánsnak. A hitoktatók nevében Novák Lajos tb. kanonok, felügyelő fog beszélni. Ezután az üdvözlő testületek és küldöttségek egész sora járul a jubiláns elé.

— **A prágai tüntetések.** A Laibachban és Prágában elesett tüntetők ügyében megtartott meetingen a szónokok kifejezést adtak annak a szükségességnek, hogy a szlovének és csehek, valamint általában az összes Magyarországon és Ausztriában lakó szláv nyelvet beszélők Szerbia protektoratusa alatt egyesüljenek, hogy a szláv nép halálos ellenségével, az osztrák-magyar monarchiával szemben sikeresebben vehessék fel a harcot.

— **A vonatkísérők a vasúti balesetekről.** A vonatkísérők országos otthona most tartotta meg választmányi ülését, amelyen Birki Mihály elnök, a vasúti és hajózási felügyelőséget pedig Rácskai Gyula vasúti és hajózási főfelügyelő képviselte. Birki Mihály elnöki megnyitójában hosszasan foglalkozott az utóbbi időben mind sűrűbben előforduló vasúti balesetekkel és lelkes felhívást intézett a megjelentekhez, hogy, mint vonatkísérők, minden erejükkel és tudásukkal hassanak oda, hogy a vasúti balesetek végre megszűnjenek. Ezt már nemcsak a magyar vasutasok jó hirneve, hanem a magyar nemzetel becsület is megkívánja. Hosszabb beszédben rámutatott azokra az okokra, amelyek előidézhetik a vasúti baleseteket, majd felhívta az összes vonatvezetőket, hogy szigorúan alkalmazzanak a forgalmi utasításokhoz és minden lehető elkövessenek a balesetek csökkentésére, illetve meggátolására. Ezután Pöndör Antal titkár tette meg jelentését, mely szerint az Otthonnak jelenleg 3112 tagja van. Birki Mihály elnök Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter válaszát ismertette ezután a kilométer és órapénzek ügyében, majd a magánvizsgák korlátozására kiadott igazgatósági rendeletről szót és bejelentette, hogy az Otthon vezetősége a máv. igazgatóságánál kérte, hogy a már birtokban levő iskolai bizonyítványok figyelembe vétessenek. Ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy Ludvig Gyula elnök-igazgató a legnagyobb jóindulattal kezeli ezt a kérdést és így teljesen megnyugodhatnak annak elintézésében. A folyó ügyek letárgyalása után a január 25-iki ünnepély előkészületeit beszélték meg.

— **A pétervári monstruozus sikkasztás.** Adtunk hírt arról, hogy az orosz államadóságot törlesztő bizottság tisztviselői az orosz fővárosban hihetetlenül vakmerő sikkasztásokat követtek el. A büns manipulációkat évek óta szisztematikusan folytatták. Most már az ügy oly ropant dimenziókat öltött, hogy a bünnök szűkség-szerűen ki kellett pattannia. Azonban, mire minden nyilvánosságra jutott, a főbűnösök kezeket oldottak. Szökésük előtt a könyveket elégették. Voltak hivatalnokok, akiknek havi fizetése nem volt több száz rubelnél, mégis versenystállók tartottak fenn, pazarul éltek, százczereket költöttek és pompás palotákat építettek. A sikkasztást már tizenkét év óta üzték, az egész idő alatt megöltalmazták egymást és a két főbűnös szökését elősegítették. A visszaélés az államadók törlesztését ellenőrző osztályban történt. Ennek az osztálynak adták át a megsemmisítésre szánt állami papirokat. Az osztály főtisztviselői azonban a papirokat nem semmisítették meg, hanem a maguk céljaira használták föl. Az ilyképen elsikkasztott összeg mintegy öt millió rubelt tesz ki. A „Ruskoje Slovo“ című lap meg is nevezi a főbűnöst Slovinczki főtisztviselő személyében. Slovinczkit elfogták és börtönbe vetették. A börtönben bevallotta, hogy a sikkasztást rendszeresen üzte a pénztár több tisztviselőjével. Azt beszélik, hogy a leplezés folytán Maritov birodalmi ellenőr állása is megrendült.

— **Házasságok.** Tamás János máv. állomási előjáró eljegyezte néhai Kusché Ede, volt m. kir. kataszteri mérnök és neje özv. Kusché Edéné, szül. Hoffer Julia leányát, Juliskát, Gátán.

Sárosi Saárossy-Kapeller Ferencz es. és kir. asztalnok, miniszteri tanácsos és a Mezőgazdasági Múzeum igazgatója tegnap kötött házasságot staufeni és rothenfelsi Königsberg Emília Iréne birodalmi grófnővel.

Kun Jolánt eljegyezte Schillinger Mihály Hódmezővásárhelyen.

Rott Izidor eljegyezte Weisz Mór leányát, Hedviget Budapestről.

Benkő Ignác Erassói könyvkereskedő eljegyezte Székely Ferencz marosvásárhelyi butorgyáros leányát, Szerénkét.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Radetzky bajtársa meghalt.** Báró Friedberg nyugalmazott altábornagy ma Prágában hetvenkilenc éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt Radetzky tábornagy, a custozzai hős utolsó bajtársainak.

— **A müncheni képhamisítók.** A képhamisítások ügyében a müncheni bíróság ma délben hozta meg ítéletét, mely szerint Thieget három évi és hat havi fegyházra, öt évi becsületvesztésre, Wohlfahrtot tíz havi, Scheffert hat havi, De Machiast tizenöt havi, Windhagert és Pollitzert kilenc-kilenc havi fegyházra ítélték. A vizsgálati fogság csak részben számlattatik be.

— **Az Országos Gyermekekvédő Liga új „Szilányi-otthona“.** Vaszkán, Trencsénmegyében, a múlt hó végén adták át rendeltetésének a Liga egy új intézetét, melyhez az alapot Szilányi Ernő trencsénmegyei nagybirtokos nagylelkű adománya szolgáltatta, tizenöt hold földet és egy emeletes épületet adományozva a Liga céljaira. Az épületben negyven gyermeket fognak elhelyezni. Az ünnepélyes megnyitáson résztvettek a Liga igazgatóságán kívül, a megye főispánja, alispánja és tisztikara, valamint a szomszéd földbirtokosság, kik a megnyitás után a Szilányi kastélyban tartott ünnepi ebéden számos felköszöntőben éltették a nemes szívű adományozót és mindazokat, kik az Otthon létrejöttében közreműködtek. Leirhatatlan lelkesedést keltett Szilányi Ernő azon kijelentése, hogy egész vaszkai birtokát a Gyermekekvédő Ligának fogja adományozni.

— **A Petőfi-Ház sorsjáték főnyereménye.** A Petőfi-Társaság által rendezett tárgysorsjáték főnyereményei már elkészültek s mint a magyar ékszerész-ípar remekei ott pompáznak a főbb forgalmi utak fényes kirakataiban. A 25.000 koronás főnyeremény a Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van kiállítva. Brillánsainak káprázatos tündöklése általános bámulat tárgya és a csoportosulás állandó a ragyogó kirakat előtt. A főnyeremény ékszerkollekcziója a következő tárgyakból áll: 1 brilláns diadém karperecz, 1 brilláns nyakék, 1 brilláns nő gyűrű, 1 brilláns nyaklánc, 1 brilláns nő óra, 1 brilláns medallion, 1 pár brilláns fülbevaló, 1 brilláns karcsat, továbbá 1 brillánsal diszitett arany férfi óra, aranylánc és arany férfi-készlet. Az egy koronás sorsjegyek kaphatók minden tözsdében és a bizottságnak IX., Boráros-tér 2. szám alatt levő irodájában.

— **Gyilkosság a vonaton.** A Koblenzből Trier felé robogó személyvonaton meggyilkolták Regen Kurt ügynököt. A gyilkosság gyanúja miatt letartóztattak egy Maagh nevű technikust, aki ugyanazon a vonaton utazott s kihallgatása során csakhamar ellenmondásba keveredett. Lakásán megtalálták a meggyilkolt vasúti jegyét, amelyen egy véres ujjnyom látszott. Maagh ruhája különben vérrel volt befeeskendezve s nála volt Regen erszénye is. A gyilkosságnál használt revolvert Maagh egy héttel ezelőtt vette egy trieri üzletben. A holttest helyzete s mosolygó arcvonásai arra engednek következtetni, hogy a halálos lövés álmában érte. A gyilkosról megállapították, hogy pénzügyi zavarokkal küzdött.

— **Rálőtt a munkavezetőjére.** A Podwinecz és Heisler-féle gépgyár Váci-ut 141. sz. területén ma este hét órakor gyilkos merénylet történt. Egy elbocsátott lakatosmunkás, névszerint Ruppenthal János, huszonegyéves, háromszor rálőtt Grömer Vilmos munkavezetőre, akit két golyó talált. Beszálították súlyos sebével a Rókuskórházba. A merénylő megszökött, keresik. Véres cselekedetének az az oka, hogy Ruppenthal a napokban dohányzás miatt elbocsátották a gyárból. Az indulatos természetű suhancz a munkavezetőt okolta elbocsátásáért.

— **A hamis eskü vádja.** A nagybecskereki törvényszék vizsgálóbírája ma hozott végzést báró Csávossy Gyula ügyében, akit báró Gudenusz Ernő hamis esküvel vádolt. Az ügyész, aki az ügyet magáévá tette, a vizsgálat elrendelését indítványozta, a vizsgálóbíró azonban a vizsgálatot nem rendelte el. Az ügyben most már a törvényszék fog határozni.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Dr. Székely Antal kaposvári ügyvéd ma délután ismeretlen okból föbelötte magát.

— **Letartóztatott család.** A marczali csendőrség ma letartóztatta Steiner Lipót szélhámost, aki államépítészeti mérnöknek adta ki magát s mint ilyen, rendelkezett az utbiztosokkal és eladott 400 köbméter fát. A vizsgálatot megindították ellene.

— **Katasztrófa Párisban.** A francia főváros egyik forgalmas utcájában, a Rue de Regardon tegnap egy ház robbanás folytán rombadőlt. A lakosság között pánik tört ki. Több ember ablakokon ugrott ki és súlyosan megsebesült. Tíz ember részben égett sebet, részben mérges gázok belélegzése által fulladási rohamot kapott. A robbanás oka még nincs megállapítva.

— **A hamis bizonyítvány-gyártók.** A rendőrség ma hivatalos közlésben számol be a hamis bizonyítványgyártók ellen vezetett vizsgálat eredményéről és közli mindazoknak a terhelteknek a nevét, akik ellen az eljárás folytatása végett áttette az iratokat az ügyészséghez. A hivatalos közlés a következő:

„A napilapok által már hosszabb idő óta szóvárt bizonyítványgyár ügyében a rendőrség a nyomozást befejezte s az összes iratokat most már áttette az ügyészséghez. A nyomozás folyamán a legteljesebb körültekintéssel megállapított adatokhoz képest a rendőrség a btk. 462. szakaszába ütköző és a 463. szakasza szerint minősülő hivatalos sikkesztés miatt, mint gyanúsítottakat fejelelti: Földes Géza, Hortobágyi Antal polgári iskolai igazgatókat és Balogh Márk tanárt. A btk. 467. szakaszába ütköző s ugyanazon szakasz szerint minősülő megvesztegetés büntette miatt mint azzal ugyancsak alaposan gyanúsítottakat fejelelti: dr. Korányi György, Krenkó Géza segédtanfelügyelőt, Matyó Péter kispesti községi irnokot, Kapeller Ferenc és Kiss József máv. alkalmazottakat. A btk. 470. szakaszába ütköző megvesztegetés vétségével, továbbá a btk. 391. szakaszába ütköző közokirathamisítás büntette miatt, mint azzal alaposan gyanúsítottakat, fejelelti: Vogel Béla, Verebes Ignác, Telkes Arnoldné és Révai Manó előkészítő iskola tulajdonosokat. Végül a btk. 470. szakaszába ütköző megvesztegetés miatt fejelelti Mautner Miksa előkészítő iskola tulajdonost, Kovács István rákospalotai igazgatót és Száva József polgári iskolai tanárt.”

— **Letartóztatott kereskedő.** Szatmárnémetiben az ügyészség megkeresésére a rendőrség ma délután letartóztatta Kálmán Lajos ottani vagyonbukott divatárkereskedőt, aki pár héttel ezelőtt 160.000 korona passzívával csődbe jutott. A vizsgálat során kiderült, hogy Kálmán az áruk nagy részét Hartmann Henrik már régebben vagyonbukott kereskedővel együtt titokban elrejtette. A rendőrség Hartmann szintén letartóztatta és az ügyben több letartóztatás várható.

— **Felrobbant világító telep.** Hajduböszörményben tegnap este hét órakor Marusák Dániel főgimnáziumi tanár lakásán felrobbant a ház világítását ellátó acetilén-telep, amely a tüzfalakat lerombolta, a tetőzet egy részét felszaggatta, amely azután tüzet fogott. A tüzet csakhamar eloltották, azonban a háztulajdonos és egy nőrokona a hirtelen támadt tüztől arczukon és kezükön égési sebeket szenvedtek. A város főorvosa, dr. Bakóczy János kötözte be a sérülteket. A tüzrendészeti vizsgálatot holnap tartják meg.

— **Felolvasás a tuberkulózisról.** A Természettudományi Társulat rendezte népszerű előadások során ma este dr. Hutyra Ferenc, az állatorvosi főiskola rektora folytatta és befejezte előadását a tuberkulózisról. Mai előadásában az ember természetes védőeszközeivel s ezek között főképp a sejteknek a baktériumokkal folytatott küzdelmével foglalkozott, majd a betegség iránt való hajlamosság és a gümőkór átöröklődésének kérdését ismertette részletesebben. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

— **Összeütközött tehervonatok.** Rákos állomáson ma délután két tartalék tehervonat tolatás közben összeütközött. Az összeütközés következtében hat teherkocsi megrongálódott, de a vonatkísérő személyzet közül senkinek sem esett baja. A kárt még nem sikerült megállapítani.

— **Verekedő lengyel képviselők.** Bécsben a lengyel képviselők klubjának tegnapi gyűlése után két lengyel képviselő közt csunya verekedés támadt. Mlecsko képviselőt, aki az ülésen a pártból való kilépését jelentette be, távozóban megtámadta Olsewsky lengyel képviselő, aki öklével erős csapást mért rá. A megtámadott képviselő védekezni próbált botjával, Olsewsky azonban kikapta kezéből a botot s azzal oly erősen ütött Mlecsko fejére, hogy a bot eltört. Mlecsko erre visszatért a klubba s ott jelentést tett a verekedésről.

— **Kerekék alatt.** Csóti Erzsébet tizenégy éves leány a Pálosi-pusztán az ottani olajmalom kerekéi alá került, amely teljesen összezúzta. A vizsgálatot megindították.

Az Egyetértés Karácsonya

A karácsonyi ünnepek közeledtével bejelentjük olvasóinknak, hogy ebben az esztendőben karácsonyi ajándéku olyan meglepetésben lesz részük, amelyet nem készíthet olvasóink egyetlen fővárosi lap sem. Az „Egyetértés” olvasói karácsonyi ajándéku az

Egyetértés Vasárnapjának

gyönyörűen kiállított, dus tartalmu ünnepl számát kapják.

Nem tudunk kellemesebb ajándéku, mint egy díszesen kiállított, sok képpel tarkított munkát, amely tartalmára érdekesebb és tanulságosabb lesz mindenféle más mellékletnél.

Az Egyetértés Vasárnapjának

minden száma változatos és minden alkalommal felöleli a bel- és külföld aktuáltságait. Olvasóink és a nagyközönség körében hihetetlen gyorsan népszerű lett és ma már nehezen várt vasárnapi vendége minden háznak és öleletes, eleven kiegészítője lapunknak.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma egyenesen szenzációs lesz. Külföldi összeköttetéseink révén megszereztük és megszerezzük addig, amíg fényképreprodukciókban megszerezhető és gondoskodtunk arról, hogy budapesti fényképszelnk is kellő anyaggal álljanak rendelkezésünkre. A bel- és külföldi aktuáltságokon kívül adunk pompás utleírásokat, gyönyörű képekkel, adunk mulattatót, tanulságosat, vegyest.

Az Egyetértés Vasárnapjának

karácsonyi száma olyan lesz, hogy olvasóink beköthetik és könyvtárukba helyezhetik mint mindenkor értékes munkát. Ugy tartalma, mint ragyogó kiállítása elsőrendű munkává fogja avatni, amelyben minden művelt embernek öröme fog telni.

A mellékletnek, miután karácsony nem esik vasárnapra

Az Egyetértés Karácsonya

czimet adtuk.

Föhlívjuk erre már most az olvasóközönség figyelmét és reméljük, hogy ezzel az ajándékuval öszinte örömet szerzünk mindenkinek.

— **Halálos bányaszerencsétlenség.** A szilágymegyei Széplak határában lévő kavicsbányának egy hatalmas rétege a bányában dolgozó munkásokra szakadt. A szerencsétlenség pillanatában négy ember volt a bányában; nyolcz méter mélységre hatoltak már le, amikor a támaszték nélkül levő hatalmas fal megingott és az üregbe leomlott, a gödörben levő emberek menekülni próbáltak, de a köomlás maga alá temette őket. Hárman nagynehezen kivájták magukat és szerencsésen megmenekültek, de a negyediket, Bagosi Károlyt, csak néhány órai munka után sikerült kiásni, amikor már halott volt. A kir. ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

— **Nagy vasúti katasztrófa.** Lakonikus távirat közli a hírt Brüsszelből, hogy Tour et Taxis pályaudvaron két vonat összeütközött. Husz ember megsebesült, köztük hét súlyosan. Részleteket nem tartalmaz a tudósítás.

— **Gyilkosság az országuton.** Tatos Ferencz nagyváradi tejszállító kocsija csöndesen ballagott hazafelé. A lovak türelmesen álltak meg a bezárt kapu előtt, míg azt az arrajárók ki nem nyitották, de csodálkoztak, hogy a gazda nincs a kocsin. Mikor jobban utána néztek, megtalálták a kocsi alján Tatos holtan. Azt hitték, hogy megfagyott, később azonban látták, hogy fején mély seb tátong. A hatóság kiderítette, hogy Tatos bünténynek lett az áldozata. Utközben ugyanis találkozott egy régi adósával, Sütő Sándorral, ki két legény és két fiatal leány társaságában jött szemközt vele. Tatos egy évvel ezelőtt kölcsön adott száz koronát Sütőnek, de ez még mindig tartozott 26 koronával. Amikor találkozott az országuton, Tatos lekiáltott a kocsiról a pénzt követelve. Sütő hetykén válaszolt, mire Tatos ostorával Sütő arczába csapott. Sütő ekkor előkapva fokosát, úgy vágta föbe Tatos, hogy nyomban holtan terült el a kocsiban. Sütőt tegnap letartóztatta a nagyváradi csendőrség.

— **Megszünt a szénsztrájk.** A szénmunkások most már minden vonalon munkába állottak s a sztrájk végképpen megszünt. A kedélyek is elcsendesedtek mindkét oldalon, úgy, hogy ma már a legcsekélyebb fennakadást sem szenvedte a szénkereskedések forgalma.

— **Vasúti elgázolás.** Ma délután a ferencvárosi személypályaudvaron egy Budapestről kiindult személyvonat elgázolt egy vasúti ruhába öltözött férfit. A szerencsétlen embert a vonat kerekei valósággal lefejezték. Kihaltát nem lehetett megállapítani. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Zavargó sztrájkolók.** Fenyvesi József kocsigyártó Óriás-utca 19. számú műhelyében sztrájkoltak a segédek. Fenyvesi azonban a munkaközvetítőtől kapott segédeket. Erre tegnap Rácz Béla kocsigyártó-segéd és egy társa beállított a műhelybe és agyonütéssel fenyegették meg a dolgozó segédeket. Ráczot a közben előhívott rendőr bevitte a főkapitányságra, ahol kihallgatták és megindították ellene a vizsgálatot.

— **Karboloidat a czukrászüzletben.** Tegnap délután Lukács Sándornak az Andrassy-ut 16. száma alatt lévő czukrászdájába beállított Belák Lajos péksegéd és süteményt vásárolt. Alig távozott el, rendkívül kellemetlen büz kezdett terjedni az üzletben. Keresték a büz okát s csakhamar rájöttek, hogy valaki az ajtó közelében karboloidatot öntött ki. Erre Belák után mentek s föltartóztatták, mert őt gyanúsították azzal, hogy a karboloidatot kiöntözte. Belák tagadta a dolgot, de aztán megmozdított és két karboloidattal telt üveget találtak nála. Erre rendőrt hívtak, aki Belák Lajost bekísérte a főkapitányságra. A péksegéd ott is tagadott s azzal védekezett, hogy ő fogfájás ellen használja a karboloidatot. A rendőrség szabadon bocsátotta, de folytatja ellene a vizsgálatot. Lukács Sándor czukrásznak az esetből kifolyólag meglehetősen nagy kára van, mert összes süteményei tönkre mentek.

— **Léghajók gázfogyasztása.** A világ nem is hinné, hogy a léghajók töltésére mennyi gáz szükséges. A múlt évben nem kevesebb, mint kétmillió köbméter gázt használtak fel e célra s ennek negyedrésze (496.419 köbméter) a német léghajózásra esik. Nyomban utána Franciaország következik 491.300 köbméterrel, azután Anglia 238.854, Belgium 207.000, Olaszország 108.345, az Egyesült-Államok 70.427 köbméterrel. A többi államokban léghajózási célokra nagyon kevés gázt használtak fel.

— Szigorlat előtt. Magyar Hugó jogszigorló tegnap az Erzsébet-hídnál beleugrott a Dunába. A babocsai születésű, huszonkétéves fiatal ember itt állapottban volt, mikor a halált kereste. A közelben posztoló rendőr kimentette a vízből s értesítette a mentőket, akik a Rókus-kórházba szállították. A rendőrség szerint valószínűleg azért akart meghalni, mert félt a vizsgától.

— Eltűnés. Dr. Cserháti Mór főorvos Margit nevű husz éves leánya e hó 7-én eltűnt szüleitől Tar-utca 10. számú lakásáról. Édes atyja jutalmat tűzött ki annak, ki leányát visszahozza. Eltűnésekor, este 10 órakor levelet küldött haza, melyben bejelentette öngyilkosságát. A magas termetű, piros, kerek arcú, sötét barna hajú leány eltűnésekor sötétkék bársony diszítéssel ellátott fehér bluzt, sötétzöld szoknyát, hosszú barna kabátot viselt és fején fekete csipkés kalapot viselt.

— Széngázmérgezés. Tibor János, késmárki gyógyszerész laboránsa tegnap este, midőn családjával lefeküdt, a szobájában lévő vaskályhát erősen megrakta, azután elzárta. Reggelre széngázmérgezés tüneteiben mindannyiukat eszméletlen állapotban találták. Tibort sikerült eszméletre téríteni, az asszony és a gyermek állapota azonban reménytelen.

— Halálozások. Pónty Kelemen Ferencz premontrai kanoók, érdemesült okleveles főgimnáziumi tanár Budapesten december 10-én ötvenhétéves korában, hosszas szenvedés után, meghalt.

Olay Szilárd, volt országgyűlési képviselő és ügyvéd e hó 10-én meghalt. Temetése folyó hó 12-én, szombaton délután három órakor lesz a IV. ker., Havas-utca 2. sz. gyászházban.

Dr. Horváth Benő törvényszéki bírósági elnök, Horváth Sándor budapesti nyugalmazott evangélikus lelkész fia, rövid szenvedés után, élete negyvenharmadik évében elhunyt. Tegnap temették nagy részvét mellett.

— Lőkövics debreczeni ékszerészről hozasson árjegyzéket.

x Igyéck naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x A Steinhart Mulató december havi új műsora minden várakozást felülmúl. Az a vidámság, jókedv, kacaj és a tetszésnyilvánítás más ezer jele, mely a „Zsiga nem akar” című új bohózat minden mondata nyomán fakad, igazán páratlanul álló nagy siker jele. „A nőtlén férj” című bohózat és estéről-estére fokozódó sikert arat. Steinhart Géza és Gyárfás Dezső kitűnő új magánzámakkal az érdeklődés központjában állanak. Nagy sikerrel lépnek fel: Solti, Pápay, új magánzámakkal, Les Angelotti's turbillion táncosok, Vandro's tornászok, Boston and Philadelphia excentrikusok. Karácsonyi ünnepeken délután félnégy órai kezdettel mérsékelt helyre előadások lesznek a teljes decemberi nagy műsorról.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Nemzeti Színház. A Nemzeti Színházban ma Ibsen nagyhatású s nálunk igen népszerű „Nóra”-ját elevenítették föl s a mai előadásnak az kölcsönzött különösebb érdekességet, hogy Helmar Fobert szerepét ez alkalommal Gál Gyula játszotta. Gál Helmarja igen átgondolt, komoly művészi alakítás volt mindvégig s különösen a harmadik felvonásban adta bizonyosságát nagy és komoly művészetének. A czimszerepét Márkus Emma kreálta. Az ő alakításával csak megismételhetjük, hogy Norája a szokott művészzel megmodellált, tökéletes, isteni Nóra volt. Az ensembleba stilszerűen illeszkedett be Pethes és Cs. Alszegi Irma.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton Goldmarcznak „A téli regé” című dalműve kerül színre. A szereposztás a következő: Hermulné—Vasquezné, Perdita—M. Szoyer (először), Paulina—Berts, Leontes, eselédje—Valent, az idő—Payer, Leontes—Anthes, Polixenos—Takács, Florizsel—Arányi, Camillo—Szemere, Antigonus—Erdős, Cleomenes—Mihályi, Dion—Pichler, Bálint—Hegedűs, házaló—Ney B., öreg

Angol, francia és amerikai rendszerű

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

ruhákodhatik minden ember finoman és elegánsan az ország-elsősorban Amerikában **Zélinger Samu** üzletében

pásztor—Venczell, első nemes—Kertész, második nemes—Várady S., egy vértés—Kárpáth, egy ifjú—Déri, hajósok: Juhász, Gerenday, Gyárfás és Szalay. Venczell Márkus Dezső karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. Holnapután, vasárnap ez idényben először adják Le Roux A csavargó (Le Semineau) című nagyhatású operáját a főszerepekben: Szamosi, Takács és Szemere felléptével. Kedden D'Albert „A hegyek alján” című dalműve van műsoron.

(*) Bécsi zenekar Budapesten. A tavalyi hangverseny-évnak egyik legérdekesebb eseménye volt a „Wiener Concertverein” zenekarának budapesti látogatása. Éppen most egy éve jött le hozzánk Loewe Ferdinand vezetésével a mintegy 70 főből álló zenekar és két hangversenyt rendezett a fővárosi Vigadó nagytermében. A sajtó ritka egyértelműséggel konstataulta, hogy Loewe zenekara a legkiválóbbak egyike. A zseniális karnagy az ő alapos tudásával, mélyreható ítélőképességével és mesteri dirigálásával föltétlenül uralkodik zenészein, akik minucziózus pontossággal hajtiák végre intencióit a legapróbb részletekben is. Egy érzés, egy gondolat hatja át az egész testületet. Egyes hangszer vagy hangszercsoport sohasem toladódik illetéktelenül előtérbe, hanem valamennyi a legeszményibb harmoniába olvad össze. Ez csodálatos: az a budapesti közönség, amely vakon és süketen rajong mindenért, ami Bécsből jön, — legyen az bármi silány — éppen ezeket az igazán művészeket tavaly olyan bizalmatlanul fogadta, hogy első este félig sem telt meg a nagyterem, sőt még a második este is egész széksorok álltak üresen. Ez azonban nem vette el a derék művészi testület kedvét attól, hogy az idén ismételjék budapesti látogatásukat. Biztosra vették őket, hogy meg fogják törni közönségünk közönyét. És ebben nem is csalódtak. Mai hangversenyük alkalmával a fővárosi Vigadó nagyterme szűknök bizonyult mindazoknak a befogadására, akik a bécsi zenekart hallani akarták, sőt már a holnap második hangversenyre is elkelt minden jegy. A négy számból álló műsornak hatalmas két pillére volt a „Nürnbergi mesterdalnokok” előjátéka és a nagy „Leonora”-nyitány. Egyöntetűen és művészi lendülettel, a mű minden szépségét gyönyörű precizitással kidomborítva, játszották mind a kettőt. Mesteri kivitelben hallottuk továbbá Brahms-nak épp oly mesterileg koncepiált Haydn-változatait, valamint Bruckner-nak alapos tudással nagy arányokban fölépített, de kissé terjedős és helyenkint elaprózott 3-ik szimfóniáját, amelynek főleg pompás scherzoját és fényes finálját viharos tetszéssel fogadta a közönség. A lelkes óvációkból azonban nem az előadott műveket, hanem az előadó művészeket és ezek élén Loewe karmestert illette, aki nem győzte hajlongással megköszönni a szíves fogadtatást. a. k.

(*) Új színház Szabadkán. Szabadkán Bezeredy István főispán kezdeményezésére mozgalom indult meg egy új színház építése iránt.

(*) Mikszáth a Petőfi-háznak. Mikszáth Kálmán a Petőfi-ház könyvtárának megküldötte „Jókai Mór és kora” című művének egy példányát. A díszes kiállítású könyv első oldalára a következő gyönyörű ajánlást írta:

„Mikszáth Kálmán hódolattal küldi ezt a szerény könyvét a nagy költő háztartásába, akinek, bár már nem él: háza van Pesten; s akinek, bár már meghalt, sírja nincs sehol.”

(*) A jubiláló Szalkay. A székesfehérváriak szívélyesen ünnepelték tegnap este Szalkay Lajost, színházuk derék igazgatóját abból az alkalomból, hogy huszonöt év óta működik a színészpályán. Jubileumi előadásul az „Idéges nők” került színre és az ünnepeltnek ugy a társulat, mint a közönség szeretetének számos meghatározó nyilvánulásából bőven kitűnt. Előadás után szakterítéki disztrakoma volt s Szalkayt nemcsak felköszöntökhöz, hanem tömegesen érkező táviratokban is ültették.

(*) A tulsó partról! Kolozsvárott. Salten Félix mély értelmekben gazdag háromfelvonásos eljutott Kolozsvárra is. „A tulsó partról” átért, nagy intelligenciájú, művelt közönség és a feladta magas-

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-8 méteres legújabb divatu mintá gypjuszövetekből mérték szerint készítek: finom öltönyt — — — — — 21 frtért nagyon finom prima öltönyt — 26

latán álló sajtó előtt aratott teljes sikert Kolozsváron is. Az előadás minden tekintetben méltó volt a darabhoz s a színházhoz. Janovics Jenő, Sebestyén Géza, Kürthy György, Kardos Andor, Horti Sándor, Horváth Paula, Berlányi Vanda, Simon Mariska játéka általános megérdemelt elismerés jutalmazta.

(*) A lakás berendezése és művészi díszítése. A Budapesti Szobafestők és Mázolók Szövetsége ma este az Ipartestület nagytermében ülést tartott, amelyen Szécsén Ferencz, az Országos Magyar Iparművészeti Társulat titkára „A lakás berendezése és díszítése közti rokonságról” tartott igen szép előadást.

(*) Új Capus-darab. A párisi Renaissanceban tegnap volt Capus Alfred „A sebesült madár” című új darabjának főpróbája. A darab czíme egy Lafontaine-mesére vonatkozik és a tartalomnak szimbolikus értelmet ad. A sebesült madár: egy fiatal leány, aki elbukása után Párisba megy, hogy ott új életet kezdjen. Yvonne — így hívják — barátaival színházba jár és bekerül a társaságokba. Már ott tart hogy egy tekintélyes politikus miatta hűtlenné akar lenni a feleségéhez, de a leány egy finoman megírt jelenetben örökre elbucszik a férfitől, akilhez forró szerelemmel vonzódik. A főpróba közönsége tetszéssel fogadta a darabot.

(*) Egy Daumier-kép magyar kézben. Bécsben ez idő szerint Daumier Houvré híres francia festő művészeti hagyatéka van kiállítva. A feltűnést keltő gyűjtemény egyik legszebb darabja az „Eneklő pár” című kép, mely dr. Kohner Adolfnak, a szolnoki művésztelep elnökének birtokában van.

(*) Árnyjáték-színház. Berlinben párisi és müncheni mintára árnyjáték-színház létesítését tervezik Kaiser-Titz színész, Usbeck építész és Unruh író által össze a terv megvalósítására.

(*) A székesfőváros a képzőművészetekért. A székesfőváros tanácsa, amely már sok esztendőre állandó pártolója a képzőművészeteknek, most a vásárlásra szánt évi nyolcezer koronányi összeget fölemelte tízezerre s így 1909-ben már ezért az összegért fog műveket vásárolni.

(*) A nagy aranyérmek. A téli tárlat zsűrije már döntött. A két nagy aranyérmes Teles Edének és Karlovsky Bertalannak ítelték oda.

(*) Akadémiai Zenekar. Az e hónap 14-én tartandó zenekari hangversenynek nyilvános főpróbáján két és egy koronás belépti díjak mellett 13-án, vasárnap délután félnégy órakor lesz. A közreműködő Szigeti József, aki külföldről jött haza erre a hangversenyre, a főpróbán is játszik. Csajkovszky hegedűversenyét adja elő zenekarral. Jegyek a „Harmonia”-ban kaphatók.

(*) A Műhely kiállítása. A Műhely művészek és iparművészek egyesülete kiállítást rendez saját tagjainak és vendégül látott művészeinek munkáiból a Uránia Kigyó-téri helyiségeiben. A kiállítás anyagát teljesen felszerelt interieurókból, gobelin, textil, bőr, üveg, porcellán, ékszer, ötvös munkák, képek, rézkarcok, bronzok, kerámia, plakettek és művészi gyermekjátékokból áll. A kiállítást e hó 12-én, szombaton délelőtt mutatják be a sajtó képviselőinek, a megnyitás pedig ugyanazon nap délután négy órakor lesz.

Nyilt - tér

rovában közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztésben.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Dr. HARMAT GYULA
füdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőgyulladás, különböző eredetű nyelvi gyeggyitások inhalációkkal és székrekedéssel.

Raplán
Földön vagy
Tollkábbal
21—26 frt

Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett.

FŐVÁROS.

(A középítési bizottságból. A főváros középítési bizottsága ma este Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen Schmellegger Árpád és Borvendég Ferenc fogalmazók látták el az előadói tiszteket. Napirend előtt Szabó József arra való tekintettel, hogy a közgyűlés ismeretes határozata értelmében a villamospróvilágítással párhuzamosan az újabb intenzív és komprimált gázlámpákkal is próbavilágítás ejtendő meg, azt indítványozza, hogy e célra a Rákóczi-utának a Nagykörút és a keleti pályaudvar közötti része jelöltesse ki. Rózsavölgyi elnök javaslatára a bizottság kimondotta, hogy ebben a szakkérdésben meghallgatja a tanács utján a mérnöki hivatal véleményét. — A VIII. kerületi előjáróság ismételtén sürgette a Kender-utca végleges megnyitását. A bizottság ajánlja a tanácsnak, hogy a rendezéshez szükséges négy telek megszerzése iránt tegye meg a lépéseket. — A mérnöki hivatal a X. ker. Sirkert-utca szabályozása iránt tett előterjesztést. A bizottság az előterjesztést magáévá tette. — Az ügyosztály bemutatta a IV. ker. Irányi Dániel-, Veres Pálné- és Papnövelde-utczák találkozási pontjának újabb rendezési tervét, amely szerint ez az uttest 13 méterre kiszélesítendő. Devecsis Ferenc műszaki tanácsos a saját tervét terjesztette elő, amely szerint ezen uttest 17 méterre volna kiszélesítendő. Szükségesnek tartja egyébként az egész Veres Pálné-utca rendezését és az utca szintjének a megállapítását is. Hauszmann Lajos, Boross Soma és Szabó József bizottsági tagok felszólalásai után Kun Gyula tanácsos kifogásolta, hogy Devecsis tanácsos oly tervet mutatott be a bizottságnak, melyet az ügyosztály még nem látott. A maga részéről elégségesnek tartja, ha a Papnövelde-utca és Veres Pálné-utca sarkát rendeznék. Devecsis Ferenc személyes természetű felszólalása után a bizottság az egész ügyet visszaadta az ügyosztálynak azzal az utasítással, hogy a rendezési terv lehetőleg összhangba hozassék a Devecsis-féle tervvel. — Az igazságügyminiszter felkérésére a közmunkák tanácsa a pestvidéki törvényszék épülete számára megvásárolta a II. ker., Kacsai-, Gyorskocsi- és Vitéz-utczák által határolt telket. A mérnöki hivatal bemutatja ezen telkek szabályozási tervét és javasolja, hogy a Vitéz-utca 25 méterre szélesbitették ki és a végére egy térség építtessék. Az ügyosztály ezzel szemben csak a beépítendő telektömböt kívánja az alkalmából rendezni. Dr. Neuschloss Kornél, Zsigmondy Jenő, Hauszmann Alajos, Kun Gyula tanácsos és az elnök hozzászólása után a bizottság az ügyosztály javaslatát fogadta el. — A kormány által Kőbányán, az Öreghegyen 20.000 négyszögölnyi területen létesítendő munkástelep rendezési tervét mutatja be a mérnöki hivatal. Az előterjesztést a bizottság elfogadta. Több kisajátítási és folyó ügy elintézése után az ülés véget ért.

X A Boszniába vezényelt katonákért. A sajtóban indított mozgalomnak, hogy a Boszniába vitt magyar fiuknak legalább türethető karácsonyt teremtsünk, lelkes viszhangja támadt az egész országban. Maga a székesfőváros tanácsa is, dr. Bárczy István polgármester kezdeményezésére, tegnapi ülésében elhatározta, hogy teljes erejéből részt vesz a mozgalom irányításában s töle lehetőleg megkönnyíti az adományok gyűjtését. A tanács ma felhívással fordul a nagy közönséghez a gyűjtés dolgában s a következőkre figyelmezteti a közönséget:

A főváros tanácsa elhatározta, hogy ő maga áll a nemes érzésű mozgalom élére és hogy felhívással fordul a főváros közönségéhez, amelyben a polgárság jó szívére és mindenkor tanusított nemes áldozatkészségére appellál és azt kéri a polgárságtól,

hogy kiki a maga erejéhez és módjához képest, akár pénzzel, akár természetben nyújtott adománnyal járuljon hozzá katonáink megajándékozásához. Természetes, hogy itt legalább olyan adományok a legalkalmasabbak, amelyekre a téli kemény hidegben fagyoskodó katonáink rászorulnak, mint pl.: tea, kávé, rum, bor, sonka, szalonna, szivar, dohány és ezért a tanács arra kéri a nagyközönséget, hogy adakozásainknál főleg ilyen czikkekre gondoljon és lehetőleg mellőzze az olyan czikkekre és élelmiszerekre kiadását, amelyek gyors romlásnak vannak kitéve. A pénzbeli adományokat szintén alkalmas czikkekre beszerzésére fogják fordítani és hogy a mozgalomnak minél nagyobb eredménye legyen, a tanács esetleg maga is hajlandó erre a célra megfelelő adományt megszavazni. A tanács máris intézkedett aziránt, hogy a közönség nagyobb fáradság nélkül szolgáltatassa be adományait és ezért felkéri az adományozókat, hogy adományait akár a kerületi előjáróságoknál, akár a főváros gazdasági hivatalánál (Központi Városház) legyenek szivesek beszállítani és a hivatalok aztán a beérkező pénzeket és természetbeni ajándékokat továbbítják a hadtestparancsnoksághoz (I., Várszínház-utca 5.), amely közvetlenül is szívesen fogad minden adományt.

(Házépítő tiszviselők. A Budapesti Házépítő Tiszviselők Egyesülete ma délelőtt Földváry Imre és Okolicsányi Gyula bizottsági tagok, továbbá dr. Seitz László vezetése alatt küldöttségileg tisztelgett dr. Vasziliévits János alpolgármesternél, akinek közbenjárását kérték arra nézve, hogy a főváros a tiszviselőtelepen még be nem épített telkeket bocsássa a tiszviselők rendelkezésére. Az alpolgármester megígérte, hogy oda fog hatni, hogy a be nem épített telkeket elsősorban a fővárosi tiszviselők kapják meg.

(A lakásbérleti szabályzat életbeléptetése. A közgyűlés megállapította az új lakásbérleti szabályrendeletet, amint azt megirtuk s az új alkotást jóváhagyás végett fel kell küldeni a belügyminiszterhez. A felterjesztés előtt a szabályzatot harmincz napra megfelelő módon ki kell függeszteni, hogy minden érdeklődő hozzáférhessen s esetleges észrevételeit megtehesse. A kifüggesztés dolgában ma intézkedett a tanács és elrendelte, hogy a szabályzat:

a központi városházának és a váci-utcai városházának, ugyancsak az összes kerületi előjáróságoknak a hirdetősi tábláin kifüggesztessék.

A kifüggesztéstől számított harmincz napon át jogában áll a törvény értelmében mindenkinek esetleges észrevételeit a tanács segédhivatal iktatójában (Központi városház) benyújtani. Felhívja a tanács az I-X. kerületi előjáróságokat és a tanács segédhivatalát, hogy a kifüggesztett szabályrendeletet és határozatot harmincz napig hagyják a hirdetősi táblán, aztán pedig a kifüggesztést igazoló záradékkal ellátott szabályrendelet példányt terjeszték vissza a tanácshoz. Külön felhívja a tanács az előjáróságok figyelmét arra, hogy a harmincz nap leteltével a kifüggesztésről szóló jelentéseiket haladéktalanul, minden késedelem nélkül tegyék meg, mivel a szabályrendeletnek mielőbbi kormányhatósági jóváhagyásához, illetőleg egyelőre a kormányhoz való felterjesztéséhez, ami csak a kifüggesztés után történhetik meg, a közönség fontos érdekei fiúzódnak. A tanács segédhivatalát pedig felhívja a tanács, hogy a harmincz nap leteltével tegyen jelentést arról, érkezett-e felelkezés, illetőleg észrevétel vagy sem?

(Fővárosi bizottság Fiumében. Vosits Károly tanácsos Szabó János fővárosi bizottsági tag és Fock Ede főmérnök kíséretében ma délben Fiuméba utazott az ottani aszfaltgyár megtekintésére. A fiumei aszfaltgyár ugyanis a fővárosban szükséges burkolási munkálatokra vállalkozni akar s a bizottság arról óhajt meggyőződést szerezni, hogy a gyár berendezése megfelel-e a kívánalmaknak.

(A közlekedésügyi bizottság ülése. A közlekedésügyi bizottság december hónap 14-én, hétfőn délután fél öt órakor ülést tart.

(Az automobil-létra. A főváros tűzoltó bizottsága ma délben Almády Géza tanácsos elnöklése mellett vette át az új tűzoltó automobil-létrát, melyet néhány nap előtt szállított a gyáros. Az átvétel a Kun-utcai tűzoltóaktanyában történt és Scerbóvszky főparancsnok vezetése mellett a legénység a létrát gyakorlatilag mutatta be. A bizottság a létrát teljesen megfelelőnek találta.

(Adófizetés a postatakarékpénztárnál. A főváros törvényhatósági bizottsága tudvalegőleg elfogadta a pénzügyi osztály által kidolgozott ama

szabályrendeletet, amely kimondja, hogy az egyes adók és ezek járuléka a magyar királyi postatakarékpénztár utján, továbbá bármely fővárosi kerületi pénztárnál befizethetők. A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg most jóváhagyta ezt a szabályrendeletet.

(Szegény gyermekek élelmezése. A Gyermekek-barát, ingyenes ebédelő oszto egyesület tegnap tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy a küszöbön álló téli évad alatt a főváros területén iskolát látogató szegény gyermekek közül 3226-ot fogad pártfogásába és pedig az I. kerületből 405-öt, a II. kerületből 209-et, a III. kerületből 512-öt, a IV. kerületből 44-et, az V. kerületből 81-et, a V. kerületből 993-at, a VIII. kerületből 507-et, a IX. kerületből 190-et, a X. kerületből 285-öt. Az étkezési költség naponta 375 korona 74 fillérbe kerül s miután az egyesület a jelentékeny költségeknek csak csekély részével rendelkezik, az áldozatkész közönséghez fordul, hogy támogassa őt nemes munkájában. Adományok Ribári Mórhoz, a Fonciére igazgatójához és az egyesület pénztárosához küldendők.

Mulatságok.

** Az állami altisztek táncvizgalma. József főherceg védősége alatt álló „Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyező-Egyesülete” gróf Baththyány Tivadar védnöksége alatt január hó 16-án a Katolikus Kör helyiségében (IV. ker., Molnár-utca 11. sz.) az egyesület dalárdájának közreműködésével özvegyei és árvái alapja javára táncvizgalmat rendez.

** A Szepesmegyei Történelmi Társulat huszonöt éves fennállásának emlékére e hó 15-én délelőtt fél-tizenegy órakor Löcsén Szepes vármegye székházának dísztermében diszközgyűlést tart.

** A Budapesti Főiskolai Székelykőr estélye. A Budapesti Főiskolai Székelykőr a szegény tanulókat segélyező alapja javára e hó 12-én, szombaton este Szentendrén a kaszinó nagytermében estélyt tart. Műsora: Nyitány Balogh Jancsi zenekarától. Megnyitó beszédet tart Kovásznai Gábor. Feltámadás, irta és felolvassa Ábrányi Emil. Hegedűn játszik: Szilágyi László. Monológot mond: Madaras Árpád. Tárogatón játszik: Kozma Andor.

** Jótékonycélú táncvizgalom. Az „Ujpesti Izraelita Nőegylet” január hó 9-én az „Ujpesti Közmuvelődési Kör” összes helyiségeiben szegények segélyezésére hangversenyyel egybekötött jótékonycélú táncvizgalmat rendez.

EGYESÜLETEK.

(—) A „Szeretet” Országos Egyesület igazgatóbizottsága tartott látogatott gyűlést Beniczky Lajos elnöke alatt. Akos István titkár jelentette, hogy a gyengeelméjű gyermekek részére fentartott intézetben az átalakítási munkálatok befejezéséhez közelednek, úgy, hogy az intézet százötven egyén gondozására és befogadására lesz elegendő. A bizottság hálás köszönettel vette tudomásul, hogy az átalakítási költségek fedezéséhez özv. báró Liphay Béláné 2000, az Országos Gyermekevédő Liga 3000 korona adományt nyújtott. Ezen adományok azonban nem fedették az összes költségeket s mert az általános drágaság és az idei száraz nyár folytán a remélt gazdasági eredmény elmaradván, az intézet kiadásai fedezettel nem bírnak, özvegy Herich Károlyné, Baumgarten Egmontné, Glück Frigyes és többek hozzászólása után elhatározta a bizottság, hogy a hiányzó összegek előteremtése céljából nagyobb szabású társadalmi akciót indít meg. Az egyesület elnöksége ezután is kéri az emberbarátokat, hogy a szeretet ünnepén ezekről a valóban szerencsétlen embertársairól se feledkezzenek meg s adományait az egyesület irodájába (I. ker., Vár-fék-u. 10. sz.) küldeni sziveskedjenek.

(—) Az aggodat felruházó ünnepély. Az Első budapesti aggodat felruházó jótékony társaság e hó 15-én, este hét órakor a Ludmer-féle vendéglő különtermében „aggodat felruházó ünnepélyt” rendez, mely alkalommal a felkőszöntött az egyesület védnöke: dr. Bódy Ernő országgyűlési képviselő fogja tartani.

(—) A „Honalapító Árpád” jótékony asztaltársaság sikerült felruházási ünnepet tartott. Tizenhat szegény árva gyermek kapott a társaság ajándékából meleg téli öltözetet. Az ünnepi beszédet Nagy József, a balpárt titkára mondotta. Beszélt még Mezey Mór hírlapíró is.

SPORT.

() **Báró Springer angliai telivérásárlás.** Báró Springer Gusztáv a newmarketi telivérásárláson több vásárlást eszközölt. Ezek közül első sorban említendő egy hatéves anyakancza, Lilla, apja a híres St. Simon, anyja Melody. Ennek a kitünő véri kanczának, melyet legutóbb, márczius 11-én, Gallinle fedezett, 2800 guinera (70.000 korona) volt az ára. Ugyancsak báró Springer vette meg 440 guinera a szintén hatéves Love Apple nevű kanczát (ap. Cherry Tre, a. Last Love), fed. Desmond. — Wiener Welten lovag 400 guinera adott a hatéves Celestneért (ap. Cyllene, a. Metta I.), fed. Santoy, míg Mautner Viktor 150 guinera vette meg a Grey Leaf nevű szürke kanczát (ap. Hazlethath, a. Nappa), fed. Nabot és Matchmaker.

() **Testnevelésügyi kongresszus Budapesten.** Az a hatalmas mozgalom, mely a testnevelésügy érdekében társadalmunknak minden rétegében megindult, csak sejteti e kongresszusnak nagy arányait és azon méreteket, melyekben az a jövő évi országos ifjúsági tornaünnepély alkalmával Budapesten lezajlik.

A testnevelésügyi kongresszus megtartásának szükségét bizonyítja azon körülmény is, hogy csak a közelmúltban maga gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szaktanácskozmányt tartott a magyar testnevelésügynek vezérével, akikkel a középiskolai testi nevelés reformálásáról tanácskozott. E tanácskozmány hazai sportéletünk vezető férfiainban megérlelte azon szándékot, hogy a gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter által kezdeményezett testnevelésügyi szaktanácskozmány kereteit kibővítik és azt állandó jellegűvé teszik. Evégből a hazai testnevelésügy minden létező tényezőjének közreműködésével olyan természetű kongresszus megtartását tervezik, melyen a testnevelés különféle ágainak fontosságához képest, a hazai testi nevelésügynek reformálását célzó összes szakkérdések felvetettek.

A testnevelésügyi kongresszus e mellett nemcsak a szakszerűség jegyében fog lefolyni, hanem a magyar társadalom minden rétegét belevonja azon nemzeti szempontból fontos kérdések megvitatásába, melyekkel a testképzés és testápolás általánosítható lesz. Az egészségügyi kérdések megvitatásában, hazánk legelső orvosi szaktekintélyei fognak közreműködni. Az egyes rendszerek szemléltető bemutatásában pedig több ifjúsági és egyesületi mintacsapat vesz részt.

A kormányhatósággal karöltve a kongresszus előkészítését és rendezését a Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége vállalta el.

A szövetség vezetősége dr. Nagy Emil orsz. képviselő elnökkel élén már mostanában is serényen buzgólkodik a testnevelésügyi kongresszus előkészítésén. Az előkészítő bizottság most állítja össze a kongresszus nagyszabású programját és a szakbizottságokat, melyekhez annak idején az egyes diskussziók anyaga betérjesztendő lesz. A kongresszus végrehajtó bizottságának küldöttsége tisztelni fog József főhercegnél és felkéri őt a kongresszus védnökségének elfogadására.

A testnevelésügyi kongresszusra vonatkozó részletesebb felvilágosításokért az érdeklődők forduljanak Malecki Románhoz, a Testedző Szövetség főtitkárához (VI., Andrássy-ut 48.).

() **A MAC. házi vívóversenye.** A Magyar Athletikai Klubnak házi vívóversenyén a rendkívül érdekes mérkőzések nagy és díszes közönséget vonzottak a Nemzeti Lovardában levő vívóterembe. A versenybíróskodást dr. Nagy Béla és Zulawski Béla százados felváltva elnökölték, bírák gyanánt pedig a klub mesterei, Santelli Italo és Schlotzer Gáspár szerepeltek. Részletes eredmények: II. osztály: I. csoport: 1. Pintér Géza, 2. Leszik Károly. Vívta még: Kelemen, Elek, Bánhegyi. II. csoport: 1. Polgár István, 2. Fekete Béla. Vívta még: Feketeházy, Kremer, Wein. Döntő: 1. Pintér Géza, 2. Polgár István, 3. Fekete Béla, 4. Leszik Károly. — I. osztály: I. csoport: 1. Fáy István, 2. dr. Tóth Péter, 3. Kazár István, 4. Rády József. II. csoport: 1. dr. Gerde Oszkár, 2. Lipsey Márton, 3. Pajzs Pál, 4. Becker István. III. csoport: 1. Halász Gyula, 2. Krencsey Géza, 3. Sajgó Jenő, 4. Karossa Eörs.

() **A vasárnapi uszóverseny.** A Budapesti Athletikai Klubnak e hó 13-án délután öt és fél órákor a Rudas-fürdő uszócsernájában rendezendő uszóversenye starthoz állítja megint kiváló uszógárdánkat. A jól összeállított és kitünően díjazott verseny oly nagy számu nevezést eredményezett, hogy szükségessé vált a dr. Hajdu Marczel tiszteletdíjért kiírt 60 m. handicap és a 220 m. handicap-versenyek előmérkőzéseinek e hó 11-én, pénteken este 6 órákor való megtartása. A vasárnapi verseny eseménye lesz az ötös staféta, melyen a M. A. F. C. készült revanchot venni nyári legyőzőjén, a B. A. K. stafétáján.

() **Jégsport.** A Kelenföldi Labdázó Társaság jégpályája, amely csütörtökön nyílt meg, már az első nap nagy látogatottságnak örvendett. Bizonyára rövid időn belül a főváros többi nagy jégpályáival fog vetekedni ez az új pálya, amely a belvárosban a legközelebb fekszik az összes pályák között. A villanyvilágítás bevezetése és a vízvezeték berendezés késleltette eddig a pálya megnyitását. Kedvező fekvése azonban lehetővé teszi, hogy ezentúl a városligeti nagy jég után valószínűleg mindig leg hamarabb nyithatók. Felvilágosításokkal készségesen szolgálnak a társaság helyiségeiben (I., Átlós-ut 5., telefon 102-91.).

() **Disztorna.** A Nemzeti Tornaszövetség saját csarnokában (VIII., Szentkirályi-utca 26. szám alatt) december hó 12-én délután 7 órákor disztornát rendez.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönység figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. l. em

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Szterényi a Magyar Jogászegyletben.** A Magyar Jogászegyletnek szombaton este az Ügyvédi Kamara disztornájában tartandó ülése iránt, amelyen Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár fogja az ipartörvény-tervezetről rendező vitában a bevezető-előadást megtartani, széles körökben élénk érdeklődés mutatkozik. Szterényi a tervezet anyagának egyik legfontosabb és legkényesebb részével, a kollektív szerződésekről fog foglalkozni. Tudvalevő, hogy az európai törvényhozások közül még egy sem foglalt állást az ilyen szerződések minősítése és jogi szabályozása tárgyában, amely országok gazdasági berendezése fejlettebb és jogi szervezettsége tökéletesebb, mint a miénk. Szterényi József előadásában a már eddig hozzá különböző oldalról beérkezett bíráli észrevételekre is ki fog terjeszkedni.

§ **Az ügyvédvizsgáló-bizottság új tagja.** A budapesti ügyvédi kamara az 1909. évre az ügyvédvizsgáló-bizottság tagjaivá a következőket választotta meg: Baumgarten Nándor, Berger Miksa, Bunczel Alfréd, Burián Béla, Csukássy Jenő, Darvai Fülöp, Eisler Zsigmond, Fried Vilmos, Fürst Máttyás, Gábor Gyula, Gráner Ernő, Gyöngyössi József, Halász Frigyes, Hirschler Henrik, Edvi Illés Károly, Jakobi Béla, Kemény Miklós, Kéty István, König Ferencz, König Vilmos, Köves Béla, Lévy Béla, Leschitz Lajos, Messinger Simon, Metzler Gusztáv, Ödönfi Miksa, Pap Dávid, Pap József, Reiner János, Sebes József, Székely Lajos, Szirmai Richárd, Tóth Kálmán, Várady Gábor, Venczel Árpád és Wolf Vilmos.

§ **Monstre uszóra-bünper.** Nagyszabású, szövetséges uszóra-per tárgyalta le a napokban a beregszászi kir. törvényszék büntető tanácsa. Stern Jánkel szolvai lakos került a vádlottak padjára, akit a kir. ügyészség 54 rendbeli uszóra vétségével vádolt meg. Stern Jánkel kivándorlás közzétételével foglalkozott. Egy alkalommal a felvidéki határrendőrség házkutatást tartott nála, melynek eredményeképpen 5-600 darab kötvényt és váltót foglalt le. Ezen okiratok és váltók birtokában nyomozás indult meg, majd dr. Illés Andor beregszászi

kir. vizsgálóbíró a helyszínén minden egyes faluban széleskörű vizsgálatot foganatosított, amelynek folyamán sikerült megszólaltatnia az egyes adósokat, akik azután felidéztek az egyes kölcsönök egész történetét. Így került ez a bünügy a beregszászi kir. törvényszék elé. A bizonyítási eljárás két teljes hetet vett igénybe. A kir. törvényszék ítéletét december 14-én fogja kihirdetni. Az ítélet elé az egész ávrmege közönsége nagy érdeklődéssel néz.

§ **Sajtópör.** Balázsovits Kornél ez év tavaszán a Magyar Molnár című lapban, majd a Népszavában és végül a Molnár és Malommunkások lapjában azzal vádolta meg Jutaszsy Ödönt a Molnár Lapja szerkesztő-tulajdonosát, hogy a molnáriskolára befolyt pénzeket elkezelte. Jutaszsy ezért rágalmozási sajtópört indított, melyet ma tárgyalta a büntető törvényszék. A tárgyaláson Balázsovits Kornél ünnepélyesen bocsánatot kért Jutaszsytól, aki azonban a súlyos vádra való tekintettel kérte a vádlott megbüntetését. A bíróság Balázsovits Kornélt rágalmozás vétségéért 160 korona pénzbüntetésre, a perköltségek megfizetésére és az ítéletnek öt lapban leendő közzétételére ítélte.

§ **Párbaj.** Szemere György, az ismert nevű író márczius 29-én összeszólalkozás folytán a Fodor-féle vívóteremben kardpárbajt vívott Ujfalu Miklós, szabadságot állományu huszárfőhadnaggyal. A párbajban Szemere György könnyebb sérülést szenvedett a fején. A büntető törvényszék a párbajozó felek közül Szemere Györgyöt két napi, ellenfelét, Ujfalussyt pedig négy napi államfogházra ítélte.

A szabadkai törvényszék ma dr. Billitz Hugó bankigazgatót és dr. Weisz Aladár törvényszéki bíró párbajvétség miatt 14, illetve 8 napi államfogházra ítélte.

§ **Hamis tanulás.** Fiala, gazdag özvegyet és egy szép tizenhárom éves kis lánykát hagyott hátra dr. Schneider Kornél bácsmezei cservenkai körorvos, amikor 1904. év tavaszán meghalt. A fiatal özvegyasszony ugyanakkor ismerkedett meg egy vidéki dalénekesrel, László (Lebovits) Miksával, aki a színlapon Salgó Béla álnevén szerepelt. A jómódú énekes annyira megnyerte a fiatal özvegy tetszését, hogy rövid idő alatt átadta neki 30-40.000 korona készpénzt és kivándorolt vele Amerikába, magával vivén Margit nevű kis lányát is. Amerikában Salgó szállodát nyitott és csakhamar elverte Schneiderné összes vagyonát. Maga az özvegyasszony nemsokára rá meghalt és a kis Schneider Margit gondozása Salgóra maradt. A newyorki Gyermekvédő-Egyesület azonban nem bízott Salgóban és a konzulátus utján követelte a gyermek hazaszállítását, annál is inkább, mert megtudta, hogy a gyermek részére a zombori árvaszéknél 30.000 korona készpénz van letébe helyezve, amit Salgó magának szeretett volna megkaparítani. A gyermekbírósal maga elé is idézte Salgót. És bár ez megesküdt arra, hogy a gyermek anyjával ő Szegeden megesküdt és így törvényes felesége volt, minék alapján megilleti őt a gyermek feletti gyámság, a bíróság mégis elvette tőle a gyermeket és hazaszállította szülőfalujába, ahol a bácsmezei árvaszék vette gondjaiba. A lányt maga Salgó kísérte haza és itt követelte magának a gyámságot. A zombori árvaszék azonban elutasította e kérelmével és mivel Salgó az özvegy vagyonával nem tudott beszámolni és kitünt az is, hogy a newyorki gyermekbírósal előtt hamis vallomást tett, feljelentette Salgót lopás és hamis tanulás büntetése miatt. A budapesti büntető törvényszék a lopás vádjá tekintetében megszüntette az eljárást, de a hamis tanulás miatt vád alá helyezte. A bíróság ezen vád alól is felmentette Salgót, elfogadván ama védekezését, hogy a newyorki gyermekbírósalnál tett vallomását erkölcsi kényszer alatt tette és fogalma sem volt arról, hogy ő bíróság előtt áll, valamint, hogy esküre való hivatkozással vall.

A budapesti kir. ítélőtábla Délich László elnöke alatt ma tárgyalta Salgó, rekte Lebovits László Miksa bünügyét és dr. Magyar István főügyész-helyettes vádbeszéde után bünösnek mondotta a vádlottat a hamis tanulás vétségében, amiért hat havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. A bíróság azonban kitöltöttnék vette Salgó büntetését a vizsgálati fogsággal.

§ **A fogházor mint levélközvetítő.** Nagy feltűnést keltett ez év elején az a leleplezés, hogy a büntető törvényszék fogházának egyik őre, Kürthi Bálint rendszeresen közvetítette a rabok és vizsgálati foglyok bizalmas levelezését a külső világgal. A vizsgálat kiderítette, hogy Friedmann Béla rab 1907. nyarán heteken át valóságos levelezést tartott fenn kedvesével, Klein Manoné Grün Reginával. A vizsgálat befejezése után Kürthi Bálintot felüggesztették állásától, bár Kürthi tagadta a terhére rótt cselekményt. Klein Manoné és Friedmann Béla azonban

gyes falu, amelynek...
ves adóso...
önök egész...
beregszász...
s két tel...
ék itéletét...
let elé az...
léssel néz...
ez év ta...
b, majd a...
Malommun...
y Ödönt...
t, hogy a...
e. Jutassy...
et ma tár...
son Balá...
kért Ju...
ó tekint...
óság Balá...
60 korona...
ére és az...
itélet.

mert nevü...
án a Fo...
Uifa...

huszárfo...
gy könyv...
ntető tör...
re Györ...
négy nap

lit Hugó...
széki bi...
államog...

vet és egy...
hátra dr...
nkai kör...
A fiatal...
gy egy vi...
sával, aki...
elt. A jó...
al övezge...
30—40.000...
merikába...
Ameriká...
elverte...
vegyasz...
ider Mar...
ki Gyer...
lgóban és...
bazaszál...
a gyer...
0 korona...
magának...
ekbírósa...
gsküdtől...
n meg...
k alapján...
a bíróság...
szállított...
ék vette...
za és itt...
óri árva...
és mivel...
eszámolni...
ekbírósa...
gót lopás...
büntető...
szüntette...
helyezte...
gót, elő...
gyermek...
zer alatt...
óság előtt...
ssal vall...
elnökle...
zó Miksa...
helyettes...
dított a...
fogházra...
ág azon...
vizsgálati

feltűnt...
büntető...
Bálint...
lati fog...
A vizsgá...
ab 1907...
tott fenn...
A vizs...
esztették...
eselek...
azonban

terhelően vallottak ellene. De terhelőleg vallottak ellene Sarkadi Adolf detektiv és Grün Gyula pinczér is, akik a Párisi-kávéházban többször látták Kürthit ismert tolvajokkal érintkezni és mulatni. A büntető-törvényszék vádtaása Kürthi Bálintot megvesztegetés büntetvéért, Klein Manónt pedig megvesztegetés vétségéért helyezte vád alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető-törvényszéknek Szepessy bíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A vádlott börtönre a mai tárgyaláson is tagadta, hogy ő a levelezést közvetítette volna a fogházból s öt valaha akárki ezért megütné volna. A kihallgatott tanuk azonban igazolták, hogy Kürthi Bálint gyakorta érintkezett és mulatott ismert nevű tolvajokkal. A bíróság a vádlottat megvesztegetés büntetvéért hét havi börtönre, Grün Klein Manónt pedig megvesztegetés vétségéért egy havi fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte. Együttal kimondotta a bíróság az eltelt börtönre a három évi hivatalvesztést is. Az ügyész megnyugodott, a vádlott és védője felebbezték az ítélet ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A Közuti villamos új érdekportja. A Budapest környéki vasutaknak elektromos üzemre való átalakítása erősen felkeltette a pénzügyi világot. A közuti papirosai iránt. A mai tőzsdén a Közuti vasút részvényei, amelyek még tegnap 574.50-en kerültek forgalomba, rohamlépésben 582.—ig emelkedtek. Ez annál feltűnőbb eseménye volt ma a piacnak, mert a többi papír alig változtatta az árfolyamát. Oka pedig az a rég ismert tény, amit már mi is többször megírtunk, hogy egy hatalmas csoport alakult, amelyben hazai és külföldi főurak, több külföldi financier és elsőrangú budapesti bank — és tőzsdei cégek képviselvék s amelynek célja, hogy nagy tömegű részvényt váltson magához, hogy ezzel magának a vállalat mikénti vezetésében befolyást biztosítson. Hogy ez a csoport a részvények jövedelmezőségének az emelésére is tekintettel kíván lenni, az valószínű, de értesüléseink szerint nem az osztalék emelése a főcélja a pénzcsoporthoz.

Gabonakivitel tilalom. Konstantinápolyi nagykövetségünk jelenti, hogy a császári ottomán külügyminisztérium körrendelete szerint a porta szükségének látta a gabona, rizs és árpa kivitelének Gümüsiane (Trapezunt vilajet) és Mauntefik (Bassorah vilajet) szandzsákból való — további intézkedésig — megtiltását.

A vicinális vasúti törvény kiegészítése. A vicinális vasutakra vonatkozó hazai és külföldi anyagot az új törvény előadói tervezetével és indokolásával három kötetben tette közzé a kereskedelmi miniszter, aki azóta egy ankét elé terjesztette az alsóbb rendű vasutak törvénytervezetét, ahol megvitatták annak minden pontját. Az ankét a különböző ipari és kereskedelmi szervezetek és testületek részéről elhangzott kívánásokat írásba foglalták s ezeket dr. Halász Sándor kereskedelmi minisztériumi osztálytanácsos, aki az előadói tervezetét feldolgozta, összegyűjtötte egy kötetbe, amely január közepé táján kerül ki a nyomdából. Ez a negyedik kötet lesz a folytatása annak a munkának, amely a vicinális törvény anyagát foglalja magában. Amikor ez a negyedik kötet is nyilvánosságra került, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter véglegesen dönt a vicinális törvény sorsa felől, amely a szokott előzetes intézkedések után a képviselőház elé kerül.

Vasúti tarifajegyek. Az osztrák-magyar és bosznia-hercegovinai vasutak állandó tarifabizottsága tegnap és ma tartotta őszi ülését. A napirenden számos az utolsó nyári ülés óta felmerült vitás díj-szabási kérdés volt. Különösen aktuális volt az a kérdés, hogy a torpedók mely díj-szabási osztályba sorozandók. Eldöntötték továbbá a sertésküldemények viteldíjszámításánál felmerült utánfizetések és felszólamlások kérdését, melyet a kereskedelmi minisztérium a bizottsághoz utalt át. A tárgyalást holnap folytatják és befejezik.

Grófok — mint fakereskedők. Két poseni gróf, Zoltovszky Szaniszló és Zsigmond Aradon gőzüzemű épület és tüzfűtőzetet akar létesíteni, melyre Arad városa már iparengedélyt is adott. A grófok az új vállalatot most jelentették be a cégbírósnak.

A meteorológiai intézet új otthonában. A II. kerületi Fő-utczában lévő meteorológiai intézet már a jövő őszzel vagy legkésőbb 1910. tavaszán új és állandó otthonába költözik. Az új intézet a Kísérlet- és Intézet-utczák sarkán, szemben a kísérleti állomások pavillonjaival épül föl 390.000 korona költséggel. A meteorológiai intézet felszereltetik obszerváló készülékkel is s így az intézet működése kibővíül. Ugyancsak itt nyer elhelyezést a rovarfajta állomás is, melynek kitélepítését szükségessé tette a magyar kísérleti ügynek fokozatos fejlődése s az egyes állomások munkakörének bővülése.

Kassa kölcsönél. Kassa városa — amint ismeretes — a vízvezeték költségeire eddig függő kölcsönöket vett fel, mostani összesen 3.600.000 koronát, amely összegben az utczakövezés, a házak bekötési költségei, sőt a városi épületek s kaszárnyák bekötése is befoglaltatik. E kölcsönök leszámítása végett az Első Hazai Takarékpénztár és még két intézet ajánlatot tettek a városnak, hogy hajlandók az eddigi kölcsönöket leszámítani s az összeget négy egyenlő részben folyósítani 50 éves amortizációra 93-as árfolyam mellett. Az összeget az első évben folyószámlán 3%—kal kamatoztatnák a város részére, ami egy perzent veszteség lenne ugyan, de a mai körülmények között mégis előnyös, mert konvertálás esetén, ha ez az illető bankoknál történne, a storno ingyenes volna, ellenkező esetben 3%—ba kerülne. Szükséges ugyancsak több műemlék restaurálására is 400.000 korona kölcsön. Erre a Magyar Földhitelintézet tett ajánlatot, mely szerint a leszámítást 90%— árfolyam s 4 korona 70 fillér amortizáció mellett hajlandó adni s a város jogosult volna ezt bármikor 4%—os intézeti papírossal visszafizetni. Ezt a kölcsönt a miniszter rendelete szerint 20 év alatt kell visszafizetni. Kassa város tehát közgyűlést tartott, melyen mindkét kölcsön megkötését megszavazták.

Az ipari szeszgyárak és a szárított moslék. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének szeszipari szakosztálya tegnap tartott ülésén foglalkozott a pénzügyminiszter rendeletével, melyet a szárított moslék árának megszállása tárgyában kibocsátott. A szakosztály utalt arra a körülményre, hogy ha magunkévá tesszük azt a tendenciát, mely a rendelkezés alapjául szolgált: hogy t. i. az állati táplálék olcsóbbá tétessék, mennyivel közelebb fekszik az a gondolat, hogy az emberi táplálkozás cikkeit tegyük olcsóbbá s gátakat emeljünk a hus, a gabona, a tojás és egyéb élelmiszerek kivitele elé. Amilyen lehetetlennek tartja a szakosztály ezt a gondolatot, épp oly mértékben jogos állásfoglalása a szárított moslék kiviteltilalma ellen. Ami magát az árrendelést illeti, kétségtelen, hogy a szárított moslék ára találomra, önkényesen nem szabható meg. A durva korpnának 10%—kal emelt ára alapul nem vehető. Egyébként pedig a durva korpa a tőzsdén nem jegyeztek, tehát a rendelet az ipari szeszgyárakat az idej moslékár tekintetében bizonytalanságban hagyja s ami a jövőt illeti, a szakosztály úgy véli, hogy a tőzsdei jegyzés sem alapulhat egy önkényes megállapításon, hanem kell, hogy a tényleges forgalom nyújtotta adatokból kell megállapítódnia. A Magyar Gyáriparosok Szövetsége ilyen értelemben felir a földművelésügyi, a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez.

Az államvasutak talpfall. Ismeretes, hogy az államvasutak talpfallbiztosításának biztosítása céljából újabb versenytárgyalást kellett hirdetni, mert Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter az első versenytárgyalást, amely június 17-én járt le, megsemmisítette. Az új versenytárgyalás határideje tegnap délután járt le, ekkor megkezdtek az ajánlatok felbontását s este tíz órakor fejezték be. Beérkezett 178 ajánlat, legnagyobb részben magyar termelőktől, sok ajánlat érkezett Bécsből, Horvátországból s Galicziából. A magyar ajánlatok között majdnem kivétel nélkül elsőrangú cégek ajánlata van, feltűnő, hogy azok a kisebb cégek s különösen az erdélyi fatermelők, akik az első versenytárgyaláson nagy számban vettek részt, a második versenytár-

gyalásról teljesen elmaradtak. A magyar ajánlattevők között vannak részvénytársaságok, társaság és magáncégek, az árak természetesen különbözők, általában azonban 2 korona 50 fillér és 6 korona 90 fillér között váltakoznak. Résztvettek a versenytárgyaláson: a Magyar erdőipar r.-t., a Kisjenői fatermelők r.-t., Kronberger és fia budapesti, Hoffmann Hugó fiúmei, Scheller Károly Jozsoncz, Krajcsics Ferencz nagyszabenyi cégek. A bécsi cégek közül Eisler testv. is ajánkozta, hogy 150.000 talpfall 3 koronától 6 koronáig terjedő áron hajlandók szállítani, az Osztrák erdőipar r.-t., a Fakereskedelmi r.-t. ajánlata olcsóbb, általában 2 korona 34 fillér és 6 korona 94 fillér. Horvátországból tizenöt ajánlat érkezett, mindegyik ajánlat drága. Galicziából szintén nagyon sok ajánkozó vett részt a versenytárgyaláson. Feltűnést kelt, hogy az összes galicziák egyforma árakat ajánlanak, 3 koronától 6 korona 80 fillérig. Márkóssy államvasuti főfelügyelő elnöklete alatt működő bizottság késő este fejezte be munkáját. Az ajánlatok ismertetéséből annyit már tudni lehet, hogy a második versenytárgyalásra átlag nyolcz-tíz százalékkal olcsóbb áron ajánlottak talpfallat, mint a júniusban megtartott versenytárgyaláson.

Százötven millió új egykoronás. A magyar és az osztrák kormány között tárgyalások folynak új egykoronások veretése tárgyában. Az újveretű egykoronások összege 150 millió koronára rug. A forgalomban nagy a kereslet az egykoronás pénzdarab iránt s ez teszi szükségessé, hogy ilyen nagy mennyiségben készítsenek új egykoronásokat. A szükséges ezüstmennyiséget az Osztrák-Magyar Bank fogja szállítani saját pénzkészletéből s az így keletkezett hiányt arannyal fogják pótolni. Az 1892-iki valutatörvény értelmében 200 millió egykoronást vertek a forgalom számára és pedig 140 milliót Ausztria és 60 milliót Magyarország számára. A mostani újveretű egykoronásokkal a forgalomba hozott pénzdarab száma jelentékenyen megnövekedett.

A kulai posztgyár részvényének jegyzése elhalasztva. Bácsmegeye törvényhatóságában fölmerült az az eszmé, hogy a községeket a kulai posztgyár részvényeinek jegyzésére kötelezze. Ez ellen a községek most sorra főlszólalnak és a vármegye esetleges határozata ellen egységes akcióra készülnek.

Árutörölődés. A máv. jobbpárti üzletvezetősége közhírré teszi, hogy árutörölődés miatt a kocsirakomány teherárak felvétele élő állatok, gyorsan romló élelmiszerek, továbbá briketkildemények kivételével Krakau—Loco állomás részére további intézkedésig szünetel.

Iparvágányért — utadó. Rendkívül sérelmes határozatot hozott Trencsén vármegye törvényhatósága a területén lévő ipartelepekre nézve, midőn kimondotta, hogy a gyártelepekről a vasutig iparvágányon szállított árukért utadót szed. E határozat ellen a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete fölterjesztést intézett most a kereskedelmi miniszterhez, melyben a sérelmes határozat ellen felszólal.

A sajtó és a kereskedelem. E czím alatt dr. Balkányi Kálmán, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés titkára felolvasást tartott az O. M. K. E. helyiségében. Az előadó annak vizsgálatával kezdte, hogy mi a kereskedelem és a sajtó népszerűtlenségének az oka. Mind a kettő közvetítő tevékenységet fejt ki és ezért viselniük kell azt az ódiomot, amely voltaképpen a termelőt illetné, akit azonban a fogyasztó nem tud utólni. Végül arra mutatott rá, hogy mily hivatása van a sajtónak a nagy stílusú kivitelű kereskedelem irányításában. Előadását — amelyet lelkesen megtapsoltak — az a reménységgel fejezte be, hogy a sajtó és a kereskedelem, amelynek annyi közös érdeke van, meg fogja érteni egymást.

A Magyar Közgazdasági Társaság ma este Láng Lajos v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, amelyen ifjabb Jankovich Béla érkezett ezen a czímen: Értéktöbblet és földjádék. Felolvasásában röviden jellemzően Ricardónak földjádék elméletét, kifejti, hogy mily nehézséggel jár ez elméletnek beigazolása a tapasztalat terén. Az előadást, amelyen többek között Kautz Gyula v. b. t. t., Hegedüs Lóránt és Fellner Gyula is jelen voltak, a hallgatóság tetszéssel fogadta.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorbajosok-
nak és az élelmezésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

Hírek a postáról. Máramaros vármegye területén fekvő Bustyaháza községben az eddig ideiglenesen szünetelt postai ügynökség december 11-én ismét megnyílik. A postai ügynökség a handal-bustyaházi posta- és távirdahivatal kézbesítési kerületébe fog tartozni, úgy szinte leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében is, összeköttetését a handal-bustyaházi posta- és távirdahivatal a Bustyaháza és Handal-bustyaháza közt naponta kétszer közlekedő gyalogjárát utján nyeri. — A Belovar Krizevci vármegye területén fekvő Molve községben december 11-én postai ügynökség lép életbe. A postai ügynökség összeköttetését a virjei m. kir. posta- és távirdahivattal naponként egyszer közlekedő gyalogkúldönczjárát utján nyeri. Kézbesítési köre Molve, Gorujasuma, Grede, Hambari, Ledine, Repas községekre terjed ki. A postai ügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a virjei m. kir. posta- és távirdahivatalhoz tartozik. — Örkényben berendezett budapest-környéki távbeszélő központ a belföldi helyközi forgalomba is bevonatott. — Mezőtárkány hevesvármegyei nagy községben berendezett törvényhatósági távbeszélő központ, a hevesvármegyei törvényhatósági távbeszélő forgalom számára megnyitott. — A keszthelyi városi távbeszélő hálózat bevonatott az alsó-ausztriai helyközi távbeszélő csereforgalomba. — A Záhreb vármegye területén fekvő Bród helységben működő m. kir. postahivatal megszűnt.

Megtagadott czimerhasználati engedély. Ismeretes, hogy a szentgotthárdi óragyár súlyos válságát már kiheverte s az új czégtulajdonos nagy áldozatok árán ismét munkaképessé tette. A gyár most az országos czimer használhatóságát folyamodott a kormányhoz, a miniszterelnökség azonban a kérelmet — amint értesülünk — elutasította, állítólag azzal az indoklással, hogy a gyár még — fiatal.

Az osztrák államosításnak ránk való hatása. A Vasuti és Hajózási Club nagytermében ma este Gerő Károly máv. főellenőr „Az osztrák vasutak államosítása és a vasuti díjszabási kötelekek” czímmel előadást tartott, amelyben az Ausztriában tervezett nagy vasutállamosítással és annak Magyarországon való kihatásával foglalkozott. Előadásában ismertette az Ausztriával és a külfölddel érvényben álló tarifák bonyolultságát, mely a szállítók előtt teljesen kiismerhetetlen. Az egyszerűsítés útjában a sok osztrák magánvasut állott, de most az osztrák államosítás az összes kötelekeket felbomlasztja. Vázolván a kötelekek fejlődését és kialakulását, rátért a díjszabási kötelekek mai státusára, rámutatván arra, hogy a magánvasutaknak az a törekvése, hogy mindent Wienbe irányítsanak, a bécsi díjszabások rendszertelenül sok díjszabást okoztak. Felolvasó elvében két elv jut érvényre, az egyik a nemzeti, mely önálló rendelkezési jogunkat készíti elő, a másik a pénzügyi, mely kimondja, hogy a közpénzen épült vasut ingyen szolgáltatmányt nem teljesíthet, hanem a kedvezményeket úgy adja, hogy azzal egyuttal a költségekben megtakarítást ér el.

Olasz-görög kiállítás Nápolyban. Az 1909. év tavaszán Nápolyban — amint értesülünk — olasz-görög ipari és művészeti kiállítást rendeznek, hogy a két ország termelői és fogyasztói között szorosabb összeköttetést hozzanak létre.

Árverés. A Dunagőzhajózási társaság ezennel közhírré teszi, hogy december 15-én délelőtt 9 órakor a Rudolf-rakparton 30 bál nedves kender, 40 bál nedves kőcs és 24 bál nedves rongy nyilvános árverés útján eladni fog.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek díjtalanul sárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főletelek
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, december 11.

A Készárupiaczon ma csendes volt a hangulat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok tartózkodók voltak, az árak további leszorítására nem törekedtek ugyan, de csak igen keveset vásároltak. Mivel másrészt az árubirtokosok egy cseppet sem erőltették a dolgot, csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, melynek folyamán alig 5000 mm. buza kelt el, gyengén tartott tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 26.50 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki üszkös búzáért. Egyéb gabonanemlék közül rozs változatlan, zab tartott, tengeri lanyha. Forgalmába került: 2200 mm. rozs 20.50—20.60 koronás áron és 400 mm. zab 17.50 koronás áron. A határidőpiacon megnyitáskor lanyha volt az irányzat és a tegnapi zárlatnál is alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet; mindjárt az első roham alatt kitűnt azonban, hogy a kereslet erős túlsúlyban van és így igen viharos üzletmenet mellett néhány pillanat alatt 20 fillérrel szöktek fel az árfolyamok, amelyek később aztán nyugodtabb hangulat mellett néhány fillér keretén belül ingadoztak. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi buza két fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel, az áprilisi zab tizenegy fillérrel javította az árfolyamát, míg az áprilisi és októberi rozs teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.80—26.25
"	76	25.35—24.75	80	25.95—26.35
"	77	25.55—25.95	81	26.20—26.60
"	78	25.75—26.10	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	25.60—26.00
"	76	25.15—25.45	80	25.75—26.10
"	77	25.35—25.70	81	—
"	78	25.45—25.75	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.65—25.85
"	75	—	79	25.70—26.10
"	76	25.25—25.55	80	25.85—26.20
"	77	25.45—25.75	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.60—25.95
"	75	—	79	25.75—26.15
"	76	25.80—25.60	80	25.90—26.25
"	77	25.50—25.85	81	26.15—26.45
Bécsi uj	74	—	78	25.65—26.10
"	75	—	79	25.80—26.25
"	76	25.85—25.75	80	25.95—26.35
"	77	25.55—25.95	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.75—20.95
" középminőségű uj	—	—	—	22.45—20.65
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.45—16.65
" II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Kőles	—	—	—	18.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
" II.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.90—14.50
Repce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 79.5 kg. 26.50 kor.
Pestvidéki: 100 mm. 77.5 kg. 26.— korona, 100 mm. 77 kg. 25.— korona, üszkös.
Fejérmegyei: 200 mm. 76 kg. 25.70 korona.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 75.5 kg. 25.50 kor.
Bánsági: 1700 mm. 79 kg. 26.40 korona.
Rozs: 150 mm. 20.60 korona, 200 mm. 20.50 korona, kpf. pp., 400 mm. 20.50 korona kpf. pp., 500 mm. 20.60 korona, 1000 mm. 20.60 korona kpf. pp. januári szállítás.
Zab: 450 mm. 17.50 korona, kpf.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909 áprilisra 12.65, 12.63, 12.73, 12.68, 12.74.
Buza 1909 októberre 11.05, 11.04, 11.13, 11.11.
Rozs 1909 áprilisra 10.53, 10.64, 10.52, 10.55.
Rozs 1909 októberre 9.59, 9.57.
Zab 1909 áprilisra 8.71, 8.72, 8.80.
Tengeri 1909 májusra 7.46, 7.49, 7.47.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.72—12.73
1909. októberi buza	11.09—11.10
1909. áprilisi rozs	10.54—10.55
1909. októberi rozs	9.54—9.55
1909. áprilisi zab	8.75—8.76
1909. májusi tengeri	7.46—7.47

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 9-től december 10-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	18119	—
Rozs	3756	—
Arpa	2811	—
Zab	13679	9288
Tengeri	4493	—
Liszt	—	12474
Korpa	—	3156

Értéktözsde.

A múlt héten a kedvezőtlen politikai hírek a nemzetközi értékek piacán árcsökkenést idéztek elő, ezen a héten pedig a politikai hírek nincsenek ugyan befolyással az értékek árának alakulására, hanem a forgalmat teljesen megbénítják. Így a mai tőzsdei forgalom teljesen üzletellenül folyt le. A spekuláció teljesen tartózkodó s a nemzetközi értékek piacán egész nap alig 1—2 kötés fordult elő, ez is rendkívül csekély árhullámzás mellett. Az osztrák hitelrészvényben az egész nap mindössze három kötés történt, míg a többi nemzetközi értékek közül a Jelzálogbank, a Déli vasut és a Hazai bank egész nap kötés nélkül maradt. A Rimamurányi-részvényből is csak egy kötés volt. Egyedül a közuti részvényben volt üzlet emelkedő irányzattal, 579 koronától 583 koronáig és zárult 580 koronán. A helyi piac is nagyon gyenge forgalmat mutatott. Kötés a Kereskedelmi bank, a Magyar általános takarékpénztár, a Magyar országos központi takarékpénztár, a Polgári serfőző-részvényekben volt. A járadékpiac valamivel gyengébb. A sorsjegyek közül a konvertált jelzálog sorsjegyekben volt kereslet. Forgalmába került: Osztrák hitel 617.50—617.75—617.50 koronával, Magyar hitel 718.50—719.50—718 kor., Államvasut 668.50 kor., Rima 517.25 kor., Városi villamos vasut 259.— kor., Déli vasut 104.50 kor., Hazai bank 273.— kor., konvertált Jelzálog-kötvény 120.— koronával.

Előtözsde.

Előtözsde kedvező.
Kötött: Osztrák hitelrészvény 617.50, Magyar hitelrészvény 718.50—719.50, Osztrák-magyar államvasut 668.50, Közuti vaspálya 579.50—583.— K.

Déli tőzsde.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 618.—, Magyar hitelrészvény 717.75—719.—, Osztrák-Magyar államvasut 668.50—669.—, Rimamurányi vasmű 518.—, Közuti vaspálya 580.50—582.—, Városi villamos vasut 259.75—260.—, Magyar koronajáradék 91.25—95.35, Konvertált jelzálog-sorsjegy 120.— K.

Forgalmába került továbbá: Kereskedelmi Bank 330.—3313.—, Egyesült fővárosi takarékpénztár 2115.—, Magyar általános takarékpénztár 578.—, Országos közp. takarékpénztár 1620.—, Kőbányai polgári serfőző 315.—, Magyar hadfelszerelési gyár r. t. 197.— K.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. december hó végére 22.—24.— K.

Utőtözsde.

Az utőtözsde üzletellen volt, kötés csak elvétve fordult elő. Kötött: Osztrák hitel 617, Magyar hitel 718, Államvasut 667.75, Leszámitoló bank 467.50, Jelzálogbank 517.50, Rimamurányi 517.50, Közuti vasut 580.50, Városi vasut 259.50 K.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, december 11. (Saját tudósítónktól.) Mértékadó külföldi piacokról nyugodtabb jelentések érkeztek, nem volt tehát ok az irányzat megszilárdulá-

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági ipari és házi célokra

Telefon: Detail 28-27, 75-28, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgőnyos: ANTRACIT BUDAPEST

sára. Kenyermagvak árai változatlanok maradtak, majdnem teljes üzlettelenség mellett. A kedvezőtlen liszteladások és a megfelelő időjárás bénítólag hatottak a vételkedvre és csak buzában történt egy 2000 mm. kötés 78.50 kg. súlyban 12.25 korona árban, három hónapra, fűszeryarmati állomáson. Takarmány-cikkben mozgalom észlelhető nem volt, tengeri változatlan árat jegyzett, zab ellenben kissé kellemesebb irányzatú volt és árai 5 fillérrel emelkedtek. Árpában az üzlet szintén változatlan volt. Az argentinai termelésről szóló jelentések kedvezőek s ennél fogva az üzletmenetre lanyhítólag hatottak. Az argentinai buzahozatalok a múlt heti 11.000 tonnával szemben a lefolyt héten 5000 tonnára csökkentek, minek oka abban keresendő, hogy az aratás az ottani kereskedők tevékenységét lefoglalja.

Jegyztetett buza: új tiszavidéki 13.40-13.80 korona, marosi és bánáti 13.15-13.45 kor., mosoni 12.60-13.-, korona, tótfelvidéki 12.50-13.05 korona, déli vasuti 12.70-13.15 korona, march-földi - - - - - korona.

Rozs: tiszavidéki 10.50-10.75 korona, csepeli - - - - - korona, pestimegyei 10.65-10.80 korona, déli vasuti 10.45-10.70 korona, különféle magyar 10.45-10.70 kor., osztrák 10.30-10.55 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.35 kor., march-földi - - - - - korona, bécsvidéki 9.-9.30 korona, tótfelvidéki 8.-8.90 korona, csepeli 7.80-8.40 korona, közpéduai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona, sörárpa 7.90-8.40 korona, takarmányárpa 7.55-7.85 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.50-9.05 kor., közepes - - - - - kor., elsőrendű - - - - - kor., zálogatott - - - - - korona, cseh- morvaországi alsóausztriai 8.80-9.20 korona.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 11. A mai előzősdt több momentum befolyásolta kedvezően. Ezek közt első

sorban szerepelt a német birodalmi kancellár nyilatkozata Németország szövetséges hűségéről, de az alpesi bányatársaság tegnapi igazgatósági ülésén tett kijelentések is kedvező benyomást tettek. Az alpesi bányarésztvényeket ennek következtében magasabb áron vásárolták. Államvasuti és fegyvergyári részvények is emelkedtek. Az előtőzsde zárata felé az üzlet teljesen pangásnak indult. A déli tőzsde nyugodtan tartott árfolyamokkal indult. Később általános üzleti csend állott be, miután Berlin is nyugodt irányzatot jelentett.

II órák zárulnak:

Osztrák hitel. 617.25. Magyar hitel. 717.-. Länderbank -.-, Államvasut 668.50 -.-. Elbvölgyi vasut -.-, Déli vasut 104.50 -.-. Alpesi bányatársulat 628.25. Rimamurányi 517.-. Májusi járadék -.-, Magyar koronajár. 91.25. Orosz érték -.-, Török sorsjegy 173.-, Német márka 117.30.

I órák jegyzetek:

Osztrák hitel 618.-, Magyar hitel 718.-, Länderbank 417.50, Unio-bank 519.-, Államvasut 668.75, Anglo-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 104.50, Gőzhajó -.-, Alpesi bányarészvény 628.-, Májusi járadék 94.40, Magyar koronajár 91.25, Török sorsjegy 173.-, Német márka 117.30, Elbvölgyi vasut -.-, Rimamurányi 517.-, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kárpát petroléum -.-.

Bécs, december 11. (Osztrák értékek zárata) 4-2 százalékos papír-járadék 94.45, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.40, 1860-as sorsjegy 150.75, Osztrák hitelsorsjegy 458.-, Angol osztrák bankrészvény 287.25, Bécsi Bankverein 501.-, Osztrák-magyar bank 17.27 Déli vasut 104.-, Dunagőzhajózási társ. 910.- Dohány rész. 351.- Cs. k. arany (vert) 11.30 Német bankv. 117.15 Osztr. Lloyd 392.- 4.2 száz. ezüst. jár 94.40-97.40, Osztr. koronajár 94.60, 1864-es sorsjegy 258.-, Osztrák hitelintézeti részvény 617.-, Union-Bank 518.50, Osztrák Länderbank 417.-, Osztrák-magyar államvasut 667.25, Elbvölgyi vasut 440.-, Alpesi részvény 627.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 408.-, Töröksorsjegy 172.25. Igen csendes.

Bécs, december 11. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 109.25. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 137.-, Magyar hitelbank részvény 719.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény -.-, Rimamurányi 516.75, Magyar cukoripar -.-, Adria hajózási részvénytársaság 368.-, Magyar koronajár 91.30, 4 százalékos magyar földterem. kötv. -.-, Magyar nyer.-k. sorsjegy 180.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény 355.-, Magyar jelzalogbank 408.50, Magyar keresk. bank -.-.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, december 11. (Tőzsdei jelentés.) A nagyobb bizalom, amely már a tegnapi utótőzsdei forgalomban is kifejezésre jutott, ma határozottabban nyilvánult, habár nagyobb élénkség csak szórványosan jelentkezett. A külföldi piacokról érkezett kedvezőbb jelentések mellett, amelyekben a politikai helyzet kedvezőbb megítélése tükröződött vissza, főleg még a rendkívüli pénzbőség járult hozzá a szilárdság beálltához. Élénkebb üzlet tárgyai voltak bankok, amelyek közül vezetőértékek körülbelül 1%-kal emelkedtek. A többi piacon a javulások igen csekély mértékűek voltak. Amerikaiak változatlanok maradtak. Járadékok alig részeseültek figyelemben. Szilárdak voltak csupán japániai és oroszok. Osztrák értékek Béccsel egybehangzóan jól tartották magukat. A készpénzpiac ipari értékei túlnyomólag szilárdak voltak. Napipénz 2%, magánleszámítolási kamatláb 2 1/2%.

Zárhatók jegyzetetik: 4-2 százalékos papírjárdék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.70, osztrák hitelrészvény 194.50, Déli vasut 18.90, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.60, Disconto Commandit 179.25, Dinamit-truszt -.-, Harpeni 192.90, Unifikált török járadék 91.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék -.-, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.30, Magyar koronajárdék 92.-, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék -.-, All. villamosági Edison 232.-, Gelsenkircheni 188.25, Laurakohó 193.90. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) december 11. 4-2 százalékos papírjárdék -.-, 4 százalékos osztrák arany-

Buza	Kilos	100 kilogramm ára		Kilos	100 kilogramm ára	
		N. fel	K. ig		K. fel	K. le
Tiszavidéki új	75	25.80	26.25	79	25.80	26.25
" " "	76	25.85	26.30	80	25.85	26.30
" " "	77	25.90	26.35	81	25.90	26.35
" " "	78	25.95	26.40	82	25.95	26.40
" " "	79	26.00	26.45	83	26.00	26.45
" " "	80	26.05	26.50	84	26.05	26.50
" " "	81	26.10	26.55	85	26.10	26.55
" " "	82	26.15	26.60	86	26.15	26.60
" " "	83	26.20	26.65	87	26.20	26.65
" " "	84	26.25	26.70	88	26.25	26.70
" " "	85	26.30	26.75	89	26.30	26.75
" " "	86	26.35	26.80	90	26.35	26.80
" " "	87	26.40	26.85	91	26.40	26.85
" " "	88	26.45	26.90	92	26.45	26.90
" " "	89	26.50	26.95	93	26.50	26.95
" " "	90	26.55	27.00	94	26.55	27.00
" " "	91	26.60	27.05	95	26.60	27.05
" " "	92	26.65	27.10	96	26.65	27.10
" " "	93	26.70	27.15	97	26.70	27.15
" " "	94	26.75	27.20	98	26.75	27.20
" " "	95	26.80	27.25	99	26.80	27.25
" " "	96	26.85	27.30	100	26.85	27.30
" " "	97	26.90	27.35			
" " "	98	26.95	27.40			
" " "	99	27.00	27.45			
" " "	100	27.05	27.50			

Államadósságközlönsök

Magyar aranyjárdék 4%	109.50	110.-
koronajárdék 5 1/2%	81.-	81.50
koronajárdék 4%	91.80	91.70
All. kö. Vaskapu cell. r. 6.8%	75.50	76.-
1870. nyeremény kölc. 100 frt	180.-	184.-
Horr.-szlav. reg. kárt. k. 1 1/2%	180.-	184.-
M. földterem. kötv. 4%	92.50	93.50
Horr.-szlav. 4%	93.50	94.50
Tiszai szegedi nyer. kölc. 4%	136.-	140.-
Horr.-szlav. jelz. föld. kötv. 4%	94.75	95.25
Konv. osztr. adóm. koronaj. 4%	87.25	87.15
Egyes. osztr. jár. papír. 4 1/2%	97.25	97.75
Oszt. aranyjárdék 4%	114.50	115.-
koronajárdék 4%	94.50	95.-
all. sor. 1880. 100K K 4%	150.50	154.50
1880-ból 200 K 4%	213.-	217.-
1884-ből 200K -	255.-	260.-
1884-ből 100K -	255.-	260.-
Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%	88.-	89.-
vasuti 1898. 4 1/2%	95.25	96.25
1902. 4 1/2%	95.25	96.25
Bpest. székcs. f. v. kölc. 4%	90.-	91.-
Bpest. székcs. f. v. kölc. 4%	90.-	91.-
Orosz államkölcsön dec. v. 6%	97.25	97.75

Záloglevelek. Elsősbségek.

Belvár. tkpl. r.-t. 4 1/2%	98.-	99.-
Egyesült. f. v. tkpl. 4 1/2%	98.-	99.-
korona ért. 4%	92.-	93.-
Kisbirt. orsz. földh. 34 év 5%	100.50	101.50
50% évre 5%	97.50	98.50
M. agrár-jár.-b. szőlőköv. 4%	93.50	94.50
járdéklevél vt. 4 1/2%	98.-	99.-
záloglevél kölc. 4 1/2%	97.50	98.50
M. all. tkpl. r.-t. 60 évre 4%	92.25	93.25
60 évre 4%	92.25	93.25
65 évre 4 1/2%	99.-	100.-
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	94.75	95.75
60 évre 4%	91.80	92.80
63 évre 3 1/2%	84.35	85.35
szab. és talajjav. 4%	91.50	92.50
M. jels. hitelb. frl.-ban 4 1/2%	98.25	99.25
ugyanaz 50 évre 4 1/2%	91.50	92.50
forint értékben 4%	91.50	92.50
60 évre kor. 6. 4%	91.50	92.50
köz. kötv. 50 évre 4 1/2%	91.50	92.50
ugyanaz 50 évre 4%	98.25	99.25
60 év vt. 110 frt. 4%	98.25	99.25
60 év 100 frank 3 1/2%	114.25	116.25
nyer. kötv. frt. 6. 4%	117.-	119.-
oszt. felülb. 4%	99.-	101.-
nyer. kötv. kor. 6. 5%	99.-	101.-
M. leszám. pvtlbt 60 évre 4%	92.-	93.-
65. 4%	92.-	93.-
M. tkpl. közp. jelz. 4 1/2%	97.25	98.25
köz. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.75	99.75
köz. kötv. 70 évre 4 1/2%	98.25	99.25
Orsz. közp. hitel. kötv. 4%	100.-	101.-
Osztr.-m. bank 50 év o. 6. 4%	97.85	98.85
kor. 6. 4%	99.-	100.-
P. hszám. tkpl. közp. kv. 4 1/2%	98.25	99.25
frt. 6. 4%	92.50	93.50
100 K b. e. nykbt.	92.-	101.-
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	98.-	100.-
K. 6. 4%	92.25	93.25
köz. kötv. vt. 110 frt. 4%	103.80	104.80
köz. kötv. vt. 106 k. 4%	94.-	95.-
Adria tengerhajóz. r.-t. 4 1/2%	99.00	100.00
Bpesti közuti vasútja 4%	93.-	94.-
Déli vasut 100 márka ért. 4%	111.-	113.-

Bankok részvényei.

Angol-osztrák bank	285.-	287.-
Budapesti bankgyűjtőtr.-t	40.-	45.-
Első magyar iparbank 5%	872.-	875.-
Piumei hitelbank 5%	423.-	425.-
Pesti giró és pénztár-egylet	273.50	274.50
Hazai bank dec. k. 5%	350.-	355.-
Hermes magy. áll. váltótr. 5%	423.-	425.-
Magy. agr. és jár. b. r.-t. 5%	715.75	718.25
M. all. hitelbank dec. k. 5%	409.-	410.-
Magy. kereskedelmi r.-t. 5%	540.-	567.-
Magy. k. sz. osztrákors. 5%	1590.-	1685.-
M. assz.-és p. b. dec. v. 5%	487.50	468.50
M. pénzt. k. p. h. b. r.-t.	975.-	1000.-
M. tkp. közp. jelz.-ja 5%	1080.-	1050.-
Magyar teleph. és par. bank	340.-	350.-
Osz. rak.-hitelint. dec. v. 6%	816.75	817.25
Osztrák-magyar bank 5%	1740.-	1750.-
Pesti m. keresk. bank 5%	3310.-	3320.-
Unionbank 5%	515.-	520.-

Takarékpénztárak.

Belvárosi takarékpénztár 5%	592.-	600.-
Budapest-Erzsébet-városi tak.	198.-	208.-
Budaörsi-Lipótvárosi banktr.	145.-	147.-
Pesti tak. sorsz. zálogk. r.-t.	428.-	427.-
Egyesült pesti fővárosi tkn.	2115.-	2120.-
Magy. all. takarékpénzt. 5%	578.-	588.-
Magyar orsz. központi tkpl.	1550.-	1570.-
Pesti hazai olé társaság.	19375.-	18475.-

Biztosító társaságok.

Első magyar áll. biztosító	6650.-	6750.-
Fonciro pesti bizt. int. 5%	255.-	260.-
Magy. jég-és vízbizt. 5%	290.-	300.-
Nemzeti választ. biztosító 5%	210.-	225.-
Pannonia balesetbizt. intézet	3175.-	3225.-

Gőzmalmok.

Concordia	105.-	260.-
Első budapesti	1460.-	1490.-
Erzsébet	810.-	820.-
Lajta	278.-	288.-
Pesti hengermalom	385.-	390.-
Pesti molnárk. és sütők	855.-	875.-
Pesti Viktoria	680.-	650.-

Különféle vállalatok.

Epesti-est-lőrinczi téglagyár	895.-	867.-
Egyes. tégl. és cseremlgy 5%	185.-	190.-
Eszák. egy. köst.-bánya 5%	380.-	385.-
Felsőm. banya és kohómdű 5%	569.-	570.-
Kőbánya gőztég. gyár	840.-	900.-
Kőszénbánya és téglagyár	480.-	450.-
Magyar aszfalt r.-t.	140.-	141.-
Magyar áll. kőszénb. r.-t. 5%	635.-	645.-
Magyar kerámia gyár 5%	200.-	205.-
Salgótarjáni kőszénbánya 5%	573.-	574.-

Ujjlaci tégl. és mészjelöl.

Első m. gazdasági gépgyár 5%	285.-	288.-
Danubius-hajógyár 5%	245.-	250.-
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	315.-	320.-
Ganz és társa vasöntő	2725.-	2750.-
Magyar béga fémipargyár r.-t.	294.-	294.-
Nicholson gépgyár részv. társ.	210.-	216.-
Rimamur. vasút dec. k. 6%	517.50	518.-
Schlick-féle vasöntő	415.-	420.-
Weitzer J. gépgyár r.-t.	478.-	484.-
Franklin-társulat	370.-	355.-
Magyar Kálmán m. r. t.	200.-	205.-
Brassócellőse gyár r.-t. 4%	350.-	350.-
Bpesti áll. villamosági r.-t. 5%	280.-	280.-
Első magyar pótlóöntő	880.-	880.-
Első magyar gyapjiprózó	4700.-	4900.-
Első m. részv.-szertárhozó	780.-	800.-
Első m. szertárhozó	425.-	445.-
Első magyar szálloda r.-t.	475.-	485.-
Piumei rizshántoló kem.-gy.	2790.-	2830.-
Gschwind-féle szeszgyár	1320.-	1360.-
Hungaria m. trággyár	380.-	370.-
Kőbánya pótlóéri szertár	330.-	335.-
Magyar cukoripar 5%	1860.-	1880.-
Magyar vasuti forg. r.-t. 5%	345.-	348.-
Magyar villamosági		

járadék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 194.90, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.47, Bécsi Bankverein 126.20, Villamos részvény 138.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.75, Osztrák koronajáradék 21.80, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 19.20, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 853.12, Párisi váltóár 814.50, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Lamburg, (Zárlat) december 11. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.30, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.80, 4 százalékos aranyjáradék 94.20, Osztrák hitelrészvény 194.70, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.50. Nyugodt.

London, december 11. Angol consol 83³/₄.

Páris, decz. 11. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.20, Osztr. aranyjáradék 97.—, Magyar aranyjáradék 93.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494.—, 3 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 511.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.75, 4 százalékos unifikált török jár. 92.15, Török sorsjegy 172.50, Török dohányrészvény 377.—, Osztrák földhitelintézet 10.96, Osztr. Länderbank 454.—, Magyar jelzálogbank 438.—, Banque de Paris 1520, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasut 727, Déli vasut —, Meridional vasut 674, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 554.—, Rio Tinto 18.79, Sucerie d'Egypte —, Tula 274.—, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 155, Chartered 21.75, De Beers 297.—, East Rand 110.—, Jagersfontein 101.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 58.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) ⁷/₁₆, Olasz aranyváltó (rövid) ¹/₄, Váltó Svájcra (rövid) ¹/₈, Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb ²/₅, Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

— 1908. december 11. —

A hideg időjárás áriaválásra vezetett a vágott baromfinál. A többi cikk ára alig változott. Alma még mindig igen lanya. Tojásgyűjlesztünk emelkedése egyre tart.

Mai árak:

Husneműek: Marhahús hátulja 116—140 K, eleje 90—108 K, vidéki borjú, bőrből hosszán mérve sulylevonás nélkül 96—112 K, helybeli borjúhús 128 186 K, sertésbűs szalonnával 114—118 K, lehozott sertés 120—122 K, szalonna friss 124—126 K, szalonna sózott 124—128 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 120—132 K, hárj 140—144 K, sertészsír 144—148 K, mind métermázsánként. Füstöltbűs (vidéki) kg.-ja 150—160 K, hazai sonka 180—120 K, szalámi magyar 320—360 K, szalámi nyári 120—140 K kg.-kint.

Vad: Öz 130—140 K, szarvas 70—80 K, däm-vad 80—90 K, vaddisznó 80—95 K kg.-kint egészen, nyul nagy 280—3.— K, nyul süldő 160—2.— K, fogoly 80—90 K, fácán 280—350 K, fenyvesmadár kötegie 11—20 K.

Baromfi-félék: Élő, rántani való csirke 120—160 K, sütni való 240—340 K, kacsá sovány 3—4 K, kacsá hizott 5—6 K, lud hizott 10—14 K, tyúk 320—360 K, pulyka 6—7 K, páronkint. Vágott szépen tisztított baromfi: hizott lud 1—124 K, hizott rucza 120—130 K, hizott pulyka 1—140 K, levestyúk 130—150 K, kg.-kint, pulard 180—2.— K darabonkint.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 220—240 K, II. 2.—240 K, főzővaj (köpült) 180—2.— K, tehéntúró 10—20 K.

Zöldsegi-félék: Burgonya (waggonáru) sárga 750—820 K, rózsá 751—820 K, fehér 540—6.— K, kifűl 12—16 K, sárgarépa 12—14 K, petrezselyem 16—20 K, vöröshagyma makói 25—26 K, fokhagyma 40—44 K, káposzta 5—6 K, 100 kg.-kint, paradicsom 16—20 K kg.-kint.

Gyümölcs-félék: Szőlő 40—60 fil. kg.-kint. Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 28—50 K, másodrendű 20—30 K, harmadrendű apró áru 12—14 K. Körte elsőrendű 60—80 K, másodrendű 80—50 K, dió I. 90—60 K, dió II. 30—40 K, 100 kg.-kint.

Vegyes áruk: Mész 80—90 K kg.-kint. Gyümölcisz —, Gomba szárított 2—3 K kg.-kint.

Lencse (erdélyi) 30—60 K, bab apró 24—26 K, nagyszemű 20—22 K.

Tojás: Bácskai 130—136 K, erdélyi apróbb áru 124—126 K, meszes 110—156 K, eredeti lédánkint (1440 darab).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 11-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 116—120 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 120—121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 120—121 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogrammon sulyban) 119—121 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 119—121 fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi december 9. napján volt készlet 23597 drb., 1908. december hó 10-én felhajtott 112 darab, 1908. december 10-én elszállított 287 darab, 1908. december 11. napjára maradt készletben 23422 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, decz. 11. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 843 darab sertés, 232 darab süldő, 7 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés. — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1332 darab sertés, 11 darab süldő, 4 darab malacz. Összesen 2300 darab sertés, 243 darab süldő, 11 darab malacz. Eladatott 1637 darab sertés, 58 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 666 drb sertés, 185 darab süldő, 11 drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 96—99 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 90—94 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsulylevonással 110—120 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 110—120 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 106—118 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, életsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 96—110 fillérig, külföldi süldő 88— fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

		m é t e r		m é t e r		
		decz. 11.	decz. 10.	decz. 11.	decz. 10.	
Inn	Ehárding	0.11	0.15	M.-Sziget	0.09	0.10
Duna	Passau	0.82	0.85	Tokoháza	0.10	0.10
	Linz	1.70	1.69	V.-Namény	1.19	1.28
	Bécs	1.71	1.71	Tokaj	0.76	0.76
	Pozsony	0.01	0.01	Tiszafüred	1.14	1.18
	Komárom	0.70	0.72	Szolnok	1.16	1.10
	Budapest	0.10	0.15	Csongrád	1.78	1.70
	Paks	0.85	0.79	Szeged	1.47	1.50
	Mohács	0.75	0.68	T.-Becse	1.60	1.62
	Gombos	0.65	0.70	Titel	0.13	0.64
	Uvidék	0.07	0.06	Óndava	1.08	1.—
	Pancsova	0.51	0.45	Tapoly	0.23	0.30
	Órszova	0.38	0.48	Ródog	0.05	0.10
Horva	Moravafalu	0.20	0.28	Sala	1.15	1.15
Vág	Zalona	0.10	0.10	Hernád	0.01	0.05
	Trencsén	0.—	0.02	Borostyó	0.11	0.20
	Szered	0.—	0.48	R.-Újfalu	0.24	0.20
Rába	Szt.-Gothárd	0.60	0.60	Comana	0.20	0.22
	Sárvár	0.17	0.17	N.-Váradi	0.20	0.22
	Győr	0.94	0.94	Belányos	0.16	0.16
Dráva	Varanád	0.90	0.90	Tonka	0.26	0.26
	Zákány	1.16	1.15	Gurahonó	0.48	0.52
	Bárcs	0.76	0.71	Borosjenő	0.40	0.40
	Eszék	0.68	0.78	Bákcs	0.18	0.12
Hura	M.-Szerdah.	0.06	0.06	Gyoma	0.24	0.24
Száva	Zágráb	0.16	0.16	Gy.-Fehérvár	0.20	0.20
	Szicszek	1.15	1.22	Branyicska	0.08	0.—
	Mitrovicza	0.95	1.01	Soberain	0.—	0.—
Szamos	Décs	0.88	0.43	Arad	1.44	1.50
	Szatmár	0.20	0.06	Makó	0.50	0.50
Kraszna	N.-Majtény	0.78	0.54	K.-Kostély	0.46	0.38
Latorca	Munkács	0.16	0.20	Kiszéto	0.46	0.46
Laboroz	Homonna	0.—	0.—	Temesvár	1.25	1.24
Ung	Pereocsny	0.10	0.—	Bocskereke	0.51	0.1

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 11. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Székely Lajos nezsideri járásbírói betétszerkesztő szakdjnokot a tatai, Weber András módosi járásbírói díjnokot a módosi és Demenceszku János antalfalvi járásbírói díjnokot az antalfalvi járásbírói díjnokokká, Kreitner Simon marianosztrai országos leartóztatási intézeti czimzetes főfegyőrt, jelenlegi alkalmaztatása helyén, valóságos főfegyőrré; a kassai ítélőtábla elnöke Ambrosch Béla kassai és Bárdos Benő miskolci járásbírói díjtalan joggyakornokot a kassai ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a máramarosszigeti pénzügyigazgatóság a felsővisi adóhivatali díjas gyakornoki állásra Tumli

István máramarosszigeti adóhivatali díjnokot; a nagykarolyi pénzügyigazgatóság Papp Géza fehérgyarmati lakost a mátészalkai adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká; a soproni pénzügyigazgatóság Pollák Henrik soproni lakost a soproni adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká; a temesvári pénzügyigazgatóság Lukács József románoraviczai lakost a buziásfürdői adóhivatalhoz és Rziha Nándor buziásfürdői lakost a fehértemplomi adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokokká nevezte ki.

Pályázatok. Sásmezőn (Háromszék várm.), Gyónon (Pest-Pilis várm.) és Bezőn (Ung várm.) postamesteri, Papmezőn (Bihar várm.) és Zalacsán (Ung várm.) postai ügynöki, a marosvásárhelyi adóhivatalnál díjas- és egy díjtalan gyakornoki, az alsókubin járásbírósnál és a trencsényi törvényszéknél telekkönyvi átalakító-díjnok, a szekszárdi pénzügyigazgatóság kerületében szemléski állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. december 11-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban tegnap is — csekély kivétellel — boros idő uralkodott, de lecsapódás nem fordult elő, ma reggelre azonban a nyugati és északi részeken csapadékra vált az idő s helyenkint élénk szél keletkezett. A hőmérséklet tegnap alig változott, ma reggel azonban nyugaton hőemelkedés mutatkozik; a maximum Fiumében 10 C° és a minimum Botfalun —23 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony, szeles idő várható fagyponit körüli hőmérséklettel és sok helyütt, főleg északon és nyugaton csapadékkal (hó v. eső).

Állomás	Lágyonás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	szélirány és ereje	felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér. (okt.)	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szalóna	69.2	13.5	NE	5	0	5	16	
Ungvár	66.4	12.5	S	1	0	2	15	
Kősmárk	64.0	5.5	S	4	ny	2	6	
Losonc	64.1	5.8	N	3	ny	4	6	
Ogyalla	60.9	8.5	SE	3	ny	2	4	
Budapest	53.1	3.4	SE	2	ny	1	4	
Hérvény	48.4	1.8	S	2	ny	2	3	
Köszthely	45.5	0.4	SE	3	ny	1	3	
Pécs	62.4	1.0	N	3	ny	1	2	
Zágráb	49.3	0.1	ENE	2	ny	0	2	
Fiume	47.9	8.8	SE	4	ny	10	5	
Szeged	53.6	1.4	S	4	ny	1	4	
Temesvár	56.0	3.8	SE	5	ny	1	5	
Nagyvárad	54.1	1.4	SE	4	ny	1	6	
Kolozsvár	60.8	16.0	S	0	ny	6	17	
Nagyzeben	61.1	18.5	SE	1	ny	8	20	
Szatmár	—	6.2	SE	1	ny	3	11	
Eger	—	2.2	SE	3	ny	1	6	
Arvaváralja	—	2.2	USE	4	ny	1	3	
Selmeczbánya	—	6.2	S	2	ny	3	5	
Komárom	—	2.6	E	6	ny	2	4	
Magyar-Ovár	—	2.8	SE	3	ny	1	4	
Sopron	—	3.4	S	1	ny	2	5	
Eszék	—	0.4	SE	3	ny	1	5	
Cirkvenica	—	9.6	SE	3	ny	10	5	
Dobreczen	—	7.3	NE	1	ny	2	13	
Kecskemét	—	3.0	S	4	ny	3	4	
Oroszháza	—	2.2	SE	3	ny	2	6	
Arad	—	2.4	E	5	ny	1	5	
Zombolya	—	—	—	—	ny	—	—	
Versecz	—	1.8	SE	4	ny	—	—	
Orsova	—	2.3	—	4	ny	1	3	

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

TUMMI és HALHÓLYAG
 óvszer-különlegességek, valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban! Orvosiilag ajánlva. Felülletes biztos.

Arak tuazonkénti:
 korona 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16.
 Női óvszer „Pessarium oclatum”
 Mensinga tanár szerinti K 3—5
 Bevezető készülék hozzá K 3.—

UJ! Auto vaginal Spray
 a jelenkor legnagyszabotabb női különlegessége — K 15.—

„Diana-óv” havibaj-külső helygek részere — K 11.—
 Haskótok, gumi gúrosérharisnyák és irrigatorok.
 Székürítés eredeti gyári árak és titoktartás mellett.
 Éspen árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gumiárak és beteg-
 ápolási cikkek gyára
 Budapest, IV., Koronaharog-utca 17.

EGYETERTÉS

SZÍNHÁZAK
Szombaton 1908 december 12-én
Nemzeti Színház **M. Kir. Operaház**

Cyrano de Bergerac.
Dráma 5 felvonásban. Írta: Rostand Edmond. Fordította: Árnyai Emil.
Cyrano de Bergerac Póthos
Christien Garamszegi
Raguenon Rózsahegy
Le Bret Mihályfi
Carbou Saac-vai
Lignéro Bonis
Valvert Dezső
Bellerose Turánzsi
Jodelot Kovács
Cogyi Bartos
Brissaille Mészáros

Téli regge.
Opera 3 felvonásban. Shakespeare vigjátéka után szöveget írta Willner. Zenéjét szerzelte Goldmark Károly.

Személyek:
Leontes Anthos
Hermione Vasquez
Perdita Szeyer
Polixous Takács
Florizel Arányi
Camilló Szemere
Antigonus Erdős
Paulino Bertis
Cleomenes Mihályfi
Dion Pichler
Rafint Hegedűs
Házaló Ney B.
Órag pástor Venczel
Egy ifjú Déry

Vígshírház
Virraszt a szerelem.
Vígjáték 4 felvonásban írta Piers és Caillaret. Fordította Adorján A. De Juvigny márkino Haraszthy II Jacquinó M. Harmat
Carliart Hegedűs
Lucienne Gázi M.
Dernier Sophie Góth M.
Vernot Góth
Morlin abbé Vendrey
De Juvigny André Tanay
Hermine báróné Rónaszóki
Christiane lányai Csáky I.
Frangois Bárdi

Kézdeje 7 órakor
Magyar Színház
A szerepcse fia
Komédia 4 felvonásban. Írta: Drégely Gábor.
Személyek:
Eprekerti Reiner Vágó
Reinernó Forrai R.
Kinn, leányuk Mészáros G.
Varga, szabó Körmendi
Iren, leánya Báthori G.
Szontagh Márton Garas
Kormos Antal Csontos
Gálkai, igazgató Réthelyi
Sáncs Adolf leányk. Dobi
Dávid, tőzsédtul. Bókai
Lili, leánya P. Makai
Zarái Zinkó Dani Z. Molnár G.
A miniszter László
Sebos György, Papp

Kézdeje fél 8 órakor.
Óriási színház
Délután 4 órakor
Mozgófénykép előadás.
Este fél 8 órakor
Az országos színművészeti akadémia színiskolájának gyakorlati előadása.

BUDAPESTI CABARET
BOMBONIERE
VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.
Minden este 9 1/4 órakor az óriási sikertű műsor:
BÖRZE ANKÉT.
Társadalmi szatíra.
Az első hó (Nagy revue.) Bordó pongyolában (Böhöz), A bizonyítvány gyár (Trófa), Lurchányi Olga, Vörös Illi, Kókény Ilon, Virág, Kabók, Tarján, Nagy. Conferencier: Dr. Szalay József. Jéyek: 6, 5, 4 és 3 korét minden jegyfelárúto helyen. Bővebbet a plakátok.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHER optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók inoven árlevelek bérmentve.

KÉZIMUNKA
Gobelinek, himzönyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket és kiválasztási küldeményt
TELEFON 109-08.
Bérczi D. Sándor
női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz. (Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló) saját áruházában.
MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB KÉZIMUNKAUZLETE.

KARÁCSONYFADISZ
OLCSÓSÁGOK
12 darab
gyönyörűen csillagó karácsonyfadísz-ujjdonosság 30 fillér 12 db csillagzó csoda-gyertya 30 fillér. 12 db gyönyörű csillag vegyítve 60 fill. 12 db repülőgép, léghajó, hólapda, hóemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, csengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegyítve -50, -70, 1.- és 2.- korona. 100 db gyöny. színes -50, -70, 1.- és 2.- korona, 12 db gyertyatartó rugóval 20 fill. 25 db karácsonygyertya, színes 20 fill. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal, dréjja 16, 30 és 50 fill. Karácsonyharangocskák gyönyörű angyalkák-kal nitokból dréjja 50 fill. és 1 kor. **DUKESZ MIKSA** Karácsonyfadísz nagybani raktára Bpest, Ó-utca 8., az udvarban.

Butor
készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Csillogó karácsonyfadíszek
legnagyobb választékban és legolcsóbban. Teljes összeállítás 5.-, 10.-, 20.- K. Angyalhaj, hó, angyalka, csillagok. Ragyogó üvegdiszkek tucatja 40, 60, 80 fill. Harmonikus angyalharangok. Patent gyertyatartók. Ujjdonosság! Játék karácsonyfadíszek.
KERTÉSZ TÓDOR Budapest, IV., Kristóf-tér.
Karácsonyi kiállítás. Játék és ajándék. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kalap-Király
A legolcsóbban és a legjobb minőségű megérkeztek, a nagydíjazott közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasalóknak
Különös gondot fordítunk műhelyünkben Hárfa-u. 83. nöl kalapok átalakítására.
Bocses pártfogásért esedezünk **Osztermann és Stern** kalapos mester kalapos mestere
Szigoruan szabott árak! Ezk-ut 6. (Klotild-palota.)

Gyönyörűen ragyogó
11. számú pótláda gyűjtemény 50-60 drb. csillogó karácsonyfadísz üvegféle **1 frt 25 kr.**

(1895. é. cz. e. törvényesen védve. Kizárólag Plökl és Haasnál)
Fényár közepett ragyogva a karácsony közöledt hirdető. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyát. A 8 gyertya melege a felő kerék forgásában a róla lezúzó patent kalapocskok az acélharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes, tiszta öszhangot hallatnak. Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyár esengőre emlékeztető, a belsőben évszázados erejével átkelbe ejt bennünket és gyermekeinket. A káthára álltva is kitűnően működik.
és
a minden konkurenciát felülmuló Glória angyal-harangocska tükörfényes nikkelezéssel. 75 kr.
Összesen 1 láda kollekció 1 frt 80 kr.
Glória-harang, gyönyörű virágdísz 1 frt.
12 számú pótláda gyűjtemény 2 frt 35 kr.
13 számú pótláda gyűjtemény 4 frt.
PLÖKL és HAAS
sportüzletének karácsonyfadísz-újjdonosságai.
Budapest, VI., Andrássy-ut 13. szám.
30 drb karácsonyfa-gyertya 24 kr.

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17
Nemzetközi Artista-szemle.
különlegesség **18** különlegesség
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál
PENZTÁRI TELEFON: 93-39.
A télikerlben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** színgyzenekara hangversenyez.

A PARADICSOM KABARET
ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.
Igazgató Widtschky Rezső József, Karmester Nádor Mihály
Kövész Leonka, Kondor Ernő, Nogrady Gigi, Csabai Ksófi
Lugosi Jónó, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dainoky Imre
Baliné Béla, Tarján Vilmos, Báltasszky Lajos konferencier
RABLÓK A BANKBAN
Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Első magyar hanglemezgyár
Gyár: **BUDAPEST**, Vezérképviselőt: VIII., Nap-utca 29. szám. IV., Eskü-ut 6. sz. (Klotild-palota).
Elsőrendű gyártmány! Ujjdonosságok!
Hollandi leány fölvételei, gróf Kinszkyné Pálmai Ilka, Petráss Sári, Király Ernő, Papir Sándor legjobb számai.
Csók király, 100 év múlva, Tatárjárás
Péli Lajos zongoraművész eredeti magyaros, zongora-fölvételei. Csókkuplet.
500 új felvételek tartalmazó hanglemezjegyzék ingyen! Mindenütt kapható!

ELSŐ MAGYAR HANGLEMEZGYÁR

BUDAPEST
VIII. Nap-utca 29.
Kitűnő gépek, lemezek és tük.

SZÍNHÁZAK
Szombaton, 1908. december 12-én.

Várszínház
Zárva

Királysínház
Mary Ann.
Operette 3 felvonásban. Irja: Hájós Sándor, zenéjét: szerezte: Kacsóh Pongrácz.
Lancsolt Király
Péter, barátja Paláthy
Mary Ann Petráss
Mr. Leadbetter Marosi A.
Kitti Lóránt L.
Lady Stewben Orley F.
Alice Kosári E.
Lord Leafles Csizsér
Parrot hadnagy Pápir
Kezdeté 1/8 órákor.

Apolló - Projektográf
TELEFON 68-39.
Cowboyok és indiánok harca. Művészesalád. — Érczbánya. — A házőrző kutya. Rabszolganő. — III. Richárd (nagy kiállításos szindarab). — Vándor komédiások. — Jól nevelt gyermekek. — Szarvasvadászat Gógán (saj. felv.) — Átváltozó művészet. — A paróka. — A telefon (drámai jelenet). Orosz késtáncz.
KEZDETE: 5 órákor, vasár- és ünnepnap 3 órákor.

DELI
ÉTTEREM ES KÁVÉHAZ
a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).
Az ujjonnar átalakított étteremben naponta **FIVE O'CLOCK.**
Délután és este a **KRAUSE** művészkvartett hangversenyt rendez.
A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.
A meleg és hideg ételeknek hához szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, egy mint eddig, a legpontosabban és izléseesen eszközöltetnek.
DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Surányi
szalonczukorkák
legfinomabb minőségben
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.;
utánvétel mellett bérmenve.
Finom friss teásütemény is kapható.
Surányi czukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

FOLIES CAPRICE
gazdátok: LEITNER és KELETI Főrendező: TT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 órákor
12 órákor: Ma Ujdonság!
«CORPUS DELICTI»
Böhözat, irja: Arnold Leconte.
Fordította: Sátyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül! 11 órákor. Végül!
«Schelden thut weh.»
Böhözat, irja: BOSSÉ. Rendező: Rott Sándor.
Továbbá: Lugosi Jenő, Bálint Béla és Pálfi Marianna újonnan szerződött tagok és Türk Berta, Manon és Trebitsch Sándor fellépte
Nappali pénztár d. e. 9-12-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsősorú táncatrakciók
— Kezdeté fél 12 órákor. —

RÓZSATEJ
Külön feint-ápolószert 2.-K fiatalos üdösséget kölcsönöz a bőrnek
balzsam-szappan hozzá - 60 K
Külön
OSAN fogápoló-szer, szájvíz 1.76 K., fogpor - 88 K
TANNINGENE legjobb hajfestő-szer 5.-K
holéig megmarad és nem engedí festéket. Sötétzőkőre. barnára és feketebe.
Anton J. Czerny, Wien, XVIII, Carl Ludwigstr. 6, I. Wallfischg. 5
Raktár: gyógyszárakban, parfümeriákban stb.

Minden lótulajdonos
csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált
LÉL védjeggyel ellátott
eredeti-H-sarkot
használja.
Állandóan éles! Csúllépcsés kizárva!
Sikes uton az egyedüli készítő!
Kovácsoknál és vaskereskedőknél
Állandóan raktáron.
Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készítenek speciális acélból óvakodjunk utazásoktól, melyek csak egyből érekl anyagból készítenek a csúllépcsés használatúknak. Bevásárlásoknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22
Minden este 8 órákor
„A primadona“ „Egy perc késés“
kacagató bohózatok.
10 elsősorú **COCO** attrakciók.
A téli kertben reggeli 5 óráig **ROYAL CABARET.**
Jegyek elővétel díj nélkül a nappali pénztárban, Bárd és Molitor jegyirodáiban a Kontinó dohánygyárudájában válthatók.

BUTOR
DUB VÁLASZTÉKBAN ÉS RÉSZEZÉSEK MINT RENDKÍVÜLI ELCSÓAPRÓD MAFHATÓ
Ehrentre testvérek!
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SÁRK) TEL. ARJÉVYER INGYEN. TELEFON 82-27

Most jelent meg az 1909. évre szóló
Magyar Közigazgatási Kalendárium!
Hivatalok, intézetek, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az
XVIII. **ATHENAEUM** XVIII. évfolyam.
Közel 400 oldal. **MAGYAR** Közel 400 oldal.
KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA
AZ 1909. ÉVRE.
Ára tartós kötésben 2 korona.
Kivonat a tartalomból Naptár-rész. Közhasználati-rész. Budapesti kalauz. Tüzetes tájékoztató a fővárosban. Posta- és távirat-árszabály. A legújabb hivatalos adatok alapján teljesen átdolgozott, megbővített és a nyomtatás napjái kiigazított Tiszti címtár. Ö felsőge címe, kabinetirodájá, udvari hivatalok, zászlósúrak, testőrség, egyházak, főrendiház, képviselőház (teljes név- és lakásjegyzékkel). Az összes minisztériumok teljes címtára. Igazságügyi hivatalok. Ügyvédi kamarák, a magyarországi, alsóausztriai és bécsi ügyvédek név- és lakásjegyzéke. Tanintézetek. Különböző szaktanácsok, bizottságok, múzeumok, képtárak. Vármegyék a közigazgatási járással. Szab. kir. városok, rend. tanácsú városok és nagyközségek teljes tisztikara. Budapesti orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek teljes név- és lakásjegyzéke. Tudományos, irodalmi és köznevelődési egyesületek. Közlekedési intézetek, stb. stb.
Kapható a kiadó **ATHENAEUM** részvénytársulat könyvkiadóhivatalában (VII. ker., Rákóczi-út 54. sz.) és minden könyvkereskedésben.

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-28. Rákóczi-út 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap: Kezdeté 1/8 órákor.
Ujdonság! **Zsiga nem akar!** Ujdonság!
Böhözat. Irák: Gllinger és Taussig. Fordította Steinhardt G.
Ezt követi
A nőtlen férj
Böhözat, irák: Gllinger és Taussig. Fordította: Széke. Steinhardt, Gyárfás, Solti és Pápay teljesen új magánéletemekkel, valamint Vandro's tornászok, Les Angelotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphia centrikusok fellépte.
A remek téli kertben zenés táncos reggeli, elsősorú attrakciók. Beleptémi nincs. — Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-út 63. és Özv. Konin Józsefné dohánykisközségi Áradájában Andrassy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óráig kezdettel mórseket helyre előadás. Szinre kerül: A Notlen Forj. Steinhardt fellépte magánéletemben

INGYEN
egy rojtos készlet (2 egy 1 asztal-terítő) boró vagy zöld alapon
hozzá egy pár smyrna-utánzat 55, 110. **ÁGYELŐ INGYEN.**
Vidékre készpénz vagy utánvétel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.
WEISZ ANTAL
szőnyeg és kárpitos áruk raktára.
Budapest, Váci-körút 17. (Nádor gyógyszerár mellett.)
Kiselejtezett mintájú szőnyegek leszállított árban.

Szőnyeg-ujdonság!
200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.
Rosenberg és Qitt
női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruház
Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet
Alapították: 1895.

A »GLOBUS« műintézet és kiadóval-lalat részvénytársaság
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.
kb.
2 millió darab
Képes-Levelezőlap
kiszállított mélyen leszállított árak mellett eladja
Raktáron vannak karácsonyi, ujévi, husvétii, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállíthatik.

GUMMI
Eredet franczia gumiaranyu para, selyemgummi és hálhólyagok utcaja kor. 100, 2, 3, 4, 5, 10 koronáig. Egy korona beküldés után franko és bérmentve küldök 3 db. legfinomabb minőségű selyemnyit díszesül mellett
NEUMAYER LIPOT Budapest, gummiárú-különléteségűk
VI., Váci-körút 3. sz., Auerfőnyház.

HETI MŰSOR.

December		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Oránia	Várszínház
13	Vasárnap d. u. este	Agglegények Urhatnám polgár	A csavargó	Az Ördög Visszat. Jeruzs.	A dollárkirálynő Mary Ann	A sashok A holnap		

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28.

Kitünő fajalma
eladó. Ötkilós postacsomag ára 3 korona. Megrendelhető Babos Gábor intézőnél, Zalaszabarban

Kitünő rum
és likörök készíthetők házilag kivonataimmal. Arjegyzéket küld Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán.

Körte.
csemegeszőlő, alma, a legfinomabb mézédesszőlő 5 kilós kosárként 3 kor. Vajonczkörte hardepont, Dill és Dechán, nemesfajuvai kevert 5 K. Római maróni, óriási példány 2 K. A legfinomabb csemegelalma 2 K 50 fill. Narancs, citrom és kárpál 3 K. Malaga szőlő v. édes mandula 11 K. A legfinomabb boszniai szilva 4.50 K. Tiroli mogyoró, legszebb 5 K. Kuba és portoriko kávé 13 K. Aranyjáva v. gyöngyszőlő 13.40 K. óriás nagy 30 drb. 3 K. Szalámi a legfinomabb disznóhúsból a kilója 3 K. 5 kilós postacsomagokban utánvét mellett Schörrstein 0. IX., Mátyás-utca 11. számú raktárában. Kérem figyelemmel lenni cégünknek, pontos kiszolgálás.

Magán építőiparos-
iskola előkészítő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágy József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 2910

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhethők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Desevfy-ut. 9-11.

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butori, kocsiakat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raklárainkban utólagos díjfizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít »Magánintézetek Bővebb részletei« Rottenbiller-utca 1. 9239

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örököséből származó egyenként is poton aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejjectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélszóvevényekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Draining Welodogghamerles, ugyanígy Götz Zeiss, Voigtländer és más finom fegyverek, perzsa szóvevények és egy motorkörkép pár nagyon olcsón azonnal eladó. IVE. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Pénzszekrények
és amerikai íródobutok használtak és újak, rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/A. Válaszhelyet kérek 7808

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

12 drb. Makart-
fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben HERZ fényképésznél, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Elsőrendű SINGER
varrógépeket nagyon eredeti gyári árban 75 koronától feljebb és minden arcmolde nélkül havi 8-10 korona esztendőre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők Budapest, VII., József-körút 41. Filo-lizlet: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Üzenőkönyv nem dolgozunk.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raklár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Jogtudomány!
és államtudományi vizsgálatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
Jogi szeminárium. Budapest, Messelényi-utca 18 szám.

Jogi.
politikai vizsgálatokra, alap- és államvizsgákra továbbá Egyetdi vizsgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminárium Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

15. év
A »Háztartás«, amagyar gazdaszasszonyoknél közzétehetetlen közlönye, Kürthy Emilné szerkesztésében, 1909. január 1-én kezd meg 15. évfolyamát. A »Háztartás« havonként 3-szor szépen illusztrált füzetben jelenik meg és a háztartás minden ágára kiterjed. Előfizetési ára negyedévre 3 K, félre 6 K, egész évre 12 korona. Mutatószámokat kívánatra küld a kiadóhivatal (Budapest, VIII., József-körút 31/B.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában hivatott új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosított tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosított és másol iró-dála elvált mindenem írás és diszmutkák elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szepírásit osztályában fényesen bevált gyakorlati módszert következtében minden esetben sikeres szepírásoktatás. Mersékelt tandi. Beírások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájekoztatót.

Beszélő gépek,
legjobb szerkezetű erős és tiszta hangú, 15 forinttól feljebb, lemezekkel. Kapható: **Habán Alajos** műgépész, Budapest, Izabella-tér 3.

BUTOROK
háló, ebédő, szalonberendezések, továbbá utiszoba, írda berendezésel és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bégarnitúrák eladása és vétel. **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. szám I. emelet 2868 **Budapest, Aradi-utca sarok.**

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bírsági, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások fizeték feltűnés nélküli megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek íróinak ki nyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítése összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Soványág.
Az egyedüli eredménytől kisért házasság a dr. William Hartley tanár amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép feltöltödmönkök nyernek. Hölgyek remek kóbel. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknélkülöhetetlen tápszer. Kíttöltve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országából. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Pórkárt: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

Saját gyártmánya vas-és rézbutorok
Rézgép — 45.- frt
Vasgép matracszal 8.50
Gyermekgép — 11.50
Sodronyág-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048
WEISZ LIPÓT
Király-utca 09. szám
TELEFON 07-01.

Legelőnyösebb részlelfizetés zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt
középzémbeni áron a legújabb rendszerű **bank hitel** utján kizárólag csak Reményi nagy magyar bank Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

«Fidélitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Legszebb és legértékesebb **KARÁCSONYI AJÁNDÉK**

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet királyi-asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné életétörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.**

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a »Petőfi társaság« megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseménytlegjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműve megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50. Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes beutódása ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűzők helyben és vidéken telvétekn.

Zalogcédulát
ingokból, brilliánsok, aranyat, ezüstöt, órákat és réplógot veszek. Kirtószak, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

Villamos világitás
saját dinamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gartner, elektromérnök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Modern urasági butorok
alkalmi vétel és eladás háló, ebédő, szalonuriszoba és íródi teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca **Telefon 14-08.**

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csatló Singer varrógép kizárólagos nyel 5 évi jótállással csatló **SINGER A.** műgépésznél Budapest, főútel Akácfa-utca 55. Mindeneml varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalor. Árjegyzék ingyen.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

INGYEN DRÁGABB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
KÜNDK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁRT DÍSZES PASZPARTUVAL 55-68 CMA. HÁGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES **OLAJKÉP**
ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐNK KIJÖVŐNŐT FELVÉTELEK. **SYLVIA**
MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPHAGYÍTÓ ÉS BUDAPEST, VI. ROTTENBILLET-0-60 KÜNTÉTEVE KI 1908. ÉVI PÁRISI NEKZETKÖZI KIÁLLITÁSON DÍSZKÖZLEVI, KERESZT TEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.